

ȘCOALA LA DISTANȚĂ ÎN PERIOADA PANDEMIEI COVID-19

RO
FR
EN

Ana-Maria Dalu
Ciprian Fartușnic
Oana Iftode
Marius Lazăr
Miruna Miulescu
Ancuța Plăeșu
Adela Mihaela Țăranu

Principalele constatări și direcții
de intervenție rezultate din
studiul **Învățarea la distanță.**

Anchetă cu privire la activitățile educaționale desfășurate în România,
în perioada suspendării cursurilor școlare față-în-față

August 2020

CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE -
UNITATEA DE CERCETARE ÎN EDUCAȚIE

Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație / Centre national des politiques et d'évaluation en education / National Center for Policies and Evaluation in Education
Unitatea de Cercetare în Educație / Unité de recherche en education / Education Research Unit

www.ise.ro

Email: info@ise.ro

Pagina Facebook / Page Facebook / Facebook page: <https://www.facebook.com/UCEBucuresti>

Adresă / Adresse / Address: str. Știrbei Vodă nr. 37, București 010102, România

Tel./fax / Tél./fax. +4 021-313.64.91 / +4 021-312.14.47

Design grafic / conception graphique / graphic design: Faber Studio

Copyright: © Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație - Unitatea de Cercetare în Educație

ISBN 978-606-8966-08-3

Lucrarea a fost finanțată prin proiectul Euroguidance România 2018-2020 cu sprijinul Comisiei Europene. Această publicație reflectă numai punctul de vedere al autorilor, iar Comisia nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

The work was funded by the Euroguidance Romania 2018-2020 project with the support of the European Commission. This publication reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Această lucrare este o sinteză la publicația: *Învățarea la distanță. Studiu cu privire la activitățile educaționale desfășurate în România în perioada suspendării cursurilor față-în-față* (2021), coord. Ana-Maria Dalu, publicată la Editura Trei, ISBN 978-606-40-1019-3

This paper is a synthesis of the publication: *Distance learning. Study on educational activities carried out in Romania during the suspension of face-to-face courses* (2021), Ed. Ana-Maria Dalu, published by Trei Publishing House, ISBN 978-606-40-1019-3

Erasmus+

Cuprins

ASPECTE INTRODUCTIVE 2

CONSTATĂRI 3

A. Condiții de desfășurare a activităților școlare în perioada de pandemie 3

A1. Accesul la echipamente și conectivitatea la internet 3

A2. Platforma online de învățare la nivelul școlii 5

A3. Sprijinul oferit de familie 6

A4. Sprijinul oferit școlii la nivel local 7

B. Organizarea activităților școlare la distanță 8

B1. Formele de continuare a activităților școlare 8

B2. Participarea elevilor la activitățile online de învățare 11

B3. Frecvența cu care s-au desfășurat activitățile de învățare pe perioada pandemiei 12

B4. Parcurgerea programei școlare în învățarea la distanță/online 13

B5. Monitorizarea participării, activități de evaluare și feedback oferit elevilor 13

B6. Colaborarea între actorii de la nivelul școlii 15

C. Competențe digitale pentru desfășurarea activităților de învățare online 17

D. Aspecte pozitive ale învățării la distanță și nivelul de satisfacție 19

E. Provocări și dificultăți întâmpinate în derularea activităților școlare la distanță 21

DIRECȚII DE INTERVENȚIE 24

Context

**Numărul de
chestionare validate**

316.492

Părinți

219.073

Elevi

65.309

Profesori

6.166

Directori

În contextul crizei provocate de pandemia de COVID-19, reacțiile de urgență ale sistemelor de educație în perioada suspendării cursurilor față-în-față au avut o serie de limite importante. Provocările cu care s-au confruntat școlile din România referitoare la transferul activităților școlare în mediul online țin deopotrivă de accesul limitat la tehnologie și conectivitate la Internet, posibilitățile limitate de sprijin ale familiei pentru participare la educația online și competențe insuficient dezvoltate ale profesorilor pentru organizarea eficientă a învățării la distanță/în mediul online. Ministerul Educației și Cercetării și agențiile subordonate au ca prioritate creșterea capacității școlilor de a oferi tuturor elevilor un sprijin real în recuperarea rămănelor în urmă și în participarea activă la activități de învățare de calitate, alături de colegi, odată cu reîntoarcerea la școală.

În acest sens, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, prin Unitatea de Cercetare în Educație, a realizat o cercetare adresată elevilor, profesorilor, directorilor unităților de învățământ și părinților, privind evaluarea procesului educațional realizat la distanță, în perioada suspendării cursurilor față-în-față, pentru identificarea percepțiilor și opiniilor respondenților, cu privire la accesul, modul de desfășurare, participarea la activitățile școlare la distanță, nevoile de sprijin și arile prioritare de intervenție din partea autorităților centrale și locale și propunerile de creștere a eficienței organizării procesului de învățare la distanță.

Aspecte metodologice

În cadrul anchetei pe bază de chestionar online (folosind platforma SurveyMonkey), auto-administrat, au fost aplicate patru chestionare, pentru fiecare categorie de actori educaționali relevanți: elevi (clasele V-XII), profesori, directori de unități de învățământ preuniversitar și părinți.

Culegerea datelor (completarea chestionarelor) s-a desfășurat în perioada 27 mai – 12 iunie 2020¹, în toate județele țării și în Municipiul București, iar chestionarele completate au fost anonime.

În cazul elevilor, baza de date a fost ponderată în funcție de distribuția pe sexe și de nivelul de studiu (gimnaziu, liceu-școală profesională). În cazul părinților, baza a fost ponderată în funcție de mediul de rezidență al școlii (urban, rural). Bazele de date cu răspunsurile directorilor și respectiv ale profesorilor nu au fost ponderate.

Limite ale cercetării:

- condiționarea participării la studiu a populației investigate, de accesul la un dispozitiv/echipament conectat la internet, precum și de competențe digitale minime.
- dificultatea de a controla apartenența respondenților la categoriile vizate, cauzată de modalitatea de colectare a datelor prin intermediul platformei Survey Monkey.

¹ În mod excepțional, pentru București-Ilfov și Suceava (rural), termenul de completare a fost prelungit cu câteva zile, între 29 iunie-2 iulie, pentru a crește numărul de respondenți din aceste zone.

CONSTATĂRI

A. Condiții de desfășurare a activităților școlare în perioada de pandemie

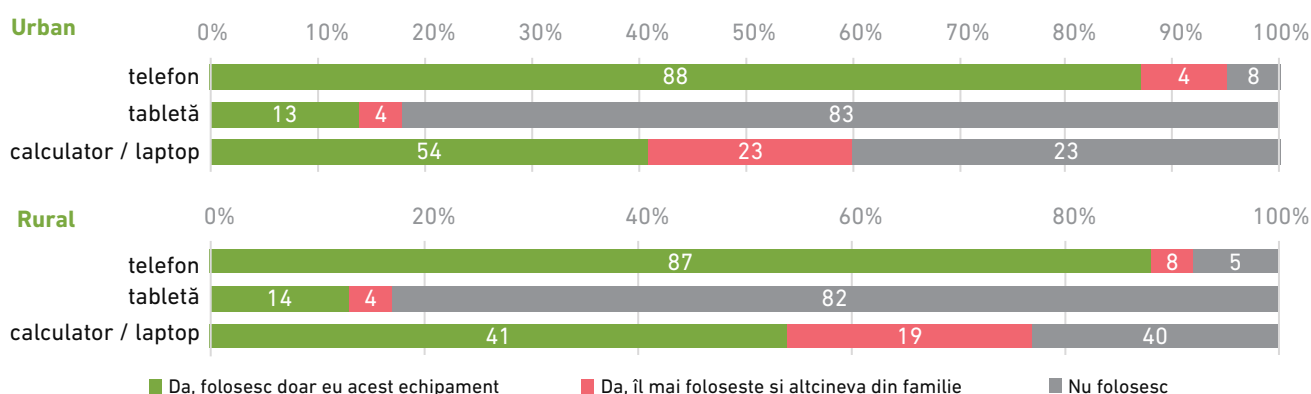
A1. Accesul la echipamente și conectivitatea la internet

- Telefonul inteligent (*smartphone-ul*) a fost cel mai des folosit dispozitiv pentru învățare în perioada școlii de acasă, situație semnalată deopotrivă de profesorii, elevii și părinții investigați.
- Ponderea elevilor care au folosit un PC sau laptop - instrumente mult mai potrivite pentru o experiență completă de învățare online – este semnificativ mai redusă.

Vocea elevilor: majoritatea covârșitoare a elevilor (aprox. 90%) a folosit telefonul pentru învățare, în perioada școlii la distanță; aproximativ jumătate dintre elevii respondenți declară că au folosit un calculator sau laptop numai al lor, în timp ce o cincime l-au partajat cu un alt membru din familie.

În această perioadă, folosești pentru învățare următoarele echipamente?		Urban	Rural
calculator / laptop	Da, folosesc doar eu acest echipament	54%	41%
	Da, dar îl mai folosește și altcineva din familie	23%	19%
	Nu folosesc	23%	40%
tabletă	Da, folosesc doar eu acest echipament	13%	14%
	Da, dar îl mai folosește și altcineva din familie	4%	4%
	Nu folosesc	83%	82%
telefon	Da, folosesc doar eu acest echipament	88%	87%
	Da, dar îl mai folosește și altcineva din familie	4%	8%
	Nu folosesc	8%	4%

- Elevii din mediul rural și cei înscriși în învățământul profesional sau dual sunt categoriile de elevi pentru care accesul limitat la echipamente a reprezentat cea mai importantă barieră în învățarea online, conform opiniilor exprimate de către cei mai mulți dintre actorii investigați.

Vocea părinților: un sfert dintre elevi nu au acasă calculator (PC) sau laptop funcțional cu acces la internet, iar dintre cei care au astfel de echipamente, doar puțin peste jumătate dețin unul personal, restul fiind nevoiți să împartă PC-ul sau laptopul cu alți membri ai familiei, conform datelor oferite de către părinți. De asemenea, unul din trei părinți nu a putut asigura accesul la un PC/laptop funcțional conectat la internet pentru ca toți copiii din familie să poată desfășura activități de învățare online în perioada de suspendare a cursurilor față-în-față.

Asigurarea accesului copiilor la echipamente digitale este mai dificilă pentru părinții cu nivel mai scăzut de instruire (fără școală absolvită, primar, gimnazial, dar și absolvenți de școală profesională), cu status ocupațional asociat, în general, precarității – șomeri, casnici, lucrători în agricultură, pensionari, așa cum ne indică datele oferite de profesori.

Vocea profesorilor: Peste 60% dintre profesori semnalează situații în care elevii lor sunt nevoiți să împartă cu alți membri ai familiei echipamentele necesare participării la activitățile online (55% urban și 70% rural) și peste 40% menționează că au elevi care nu dețin astfel de dispozitive (34% urban și 55% rural). De asemenea, peste 40% dintre profesori semnalează și faptul că o parte dintre elevi nu a avut acces la internet de calitate, care să le permită o participare facilă și activă la învățarea online (34% urban și 55% rural). Datele rezultate din răspunsurile la întrebările deschise indică însă și situații în care elevii au folosit ca pretext dificultatea de conectare pentru a justifica o prezență mai puțin activă, în special în cazul lecțiilor online sincron (participarea cu camera închisă, folosirea comunicării prin chat în locul celei audio etc.).

Copilul dvs. are acces, acasă, la următoarele echipamente? – calculator (PC)/laptop (funcțional) cu acces la internet		Da, are unul al lui	Da, dar nu îl folosește doar el	Nu
Total		40%	36%	24%
Nivelul de studii finalizat de părinte	fără școală absolvită	31%	24%	45%
	învățământ primar	31%	26%	43%
	învățământ gimnazial	33%	25%	42%
	liceu	42%	31%	28%
	școală profesională	37%	29%	35%
	școală postliceală	43%	38%	19%
	învățământ superior	41%	46%	13%
Mediul de rezidență	resedințe de județ/Capitală	46%	40%	14%
	alte orașe	42%	38%	20%
	resedințe de comună	37%	33%	30%
	alte sate	31%	33%	36%
Statusul ocupațional	salariat(ă)	43%	38%	19%
	patron/întreprinzător privat	54%	34%	12%
	liber profesionist	44%	38%	18%
	lucrător pe cont propriu în agricultură	38%	28%	34%
	șomer(ă)/fără ocupație	30%	33%	37%
	pensionar(ă)	50%	22%	28%
	casnic(ă)	29%	31%	40%

Dificultăți de acces întâmpinate de profesori

- O parte dintre profesori s-a confruntat cu dificultăți de acces: mai mult de o treime (38%) dintre ei au declarat că împart cu membri ai familiei echipamentele necesare pentru desfășurarea procesului didactic, iar 11% că nu dețin astfel de echipamente. Această situație este semnalată în mai mare măsură de profesorii din mediul rural, comparativ cu cei din urban (13% față de 9%).
- Pentru 11% dintre profesori și conexiunea precară la Internet a reprezentat o provocare în învățarea online, cei mai afectați fiind profesorii din mediul rural: aproape unul din cinci respondenți au semnalat faptul că nu au avut acces la Internet de bună calitate (18%).

A2. Platforma online de învățare la nivelul școlii

O altă condiție importantă pentru organizarea unor activități de învățare online de calitate o reprezintă utilizarea unei platforme de învățare dedicate.

Vocea profesorilor: doar unul din doi profesori au lucrat, în perioada școlii de acasă, cu ajutorul unei platforme de învățare propriu-zise (de tipul Google Classroom, Moodle, Edmodo, Kinderpedia, MyKoolio, Class Dojo, Microsoft Teams, Digitaliada etc.), conform datelor de cercetare furnizate de cadrele didactice și directorii unităților de învățământ; diferențele pe medii de rezidență sunt importante, în defavoarea mediului rural (62% urban și 39% rural).

Decizia privind platforma de învățare utilizată a aparținut în întregime profesorilor, cel puțin în prima parte a perioadei de întrerupere a cursurilor.

Vocea directorilor: numărul școlilor care adoptaseră și foloseau în mod unitar o astfel de platformă înainte de pandemie era relativ redus. Multe școli nu au fost pregătite pentru o învățare online propriu-zisă, situație reflectată de faptul că mai puțin de jumătate dintre școli utilizează o platformă unică stabilită la nivel de școală (44%), dar și de faptul că peste 60% dintre școli au lăsat la latitudinea profesorilor alegerea platformei de învățare preferate. Ultima situație este determinată, cu o mare probabilitate, de insuficienta organizare la nivelul școlii sau, în alte situații, de experiențele variate ale profesorilor dintr-o școală, de utilizare a unor platforme și instrumente digitale.

Procesul de adoptare a unei platforme, la nivelul unității de învățământ, este în desfășurare și, cel mai probabil, acestea vor fi pe deplin funcționale (conturi create pentru fiecare elev și profesor, secțiuni/funcționalități activate, conținut încărcat etc.), la începutul anului școlar 2020/2021, conform datelor de cercetare oferite de directori și profesori.

Ca alternativă, mulți profesori au combinat interacțiuni online directe (sincron) susținute prin aplicații specializate pentru comunicarea colaborativă (de tip Zoom, Skype, Meet sau Webex), cu sarcini de lucru off-line pentru elevi, ale căror rezolvări au fost fotografiate și transmise cu ajutorul telefonului mobil și al unor aplicații de tip WhatsApp sau Messenger. Aproape 60% dintre profesorii care au participat la anchetă indică faptul că au avut o astfel de strategie.

A3. Sprijinul oferit de familie

Familia joacă un rol important în sprijinirea elevilor în participarea activă la învățarea online.

Vocea profesorilor: doar unul din trei profesori indică faptul că elevii lor au beneficiat de acest sprijin. Există diferențe pe medii de rezidență, părinții din mediul urban fiind menționați în pondere semnificativ mai mare (38%), comparativ cu cei din rural (29%), ca factori activi care s-au implicat în susținerea învățării la distanță. De asemenea, pentru nivelurile de educație mai înalte (învățământul secundar superior), unde autonomia elevilor este mai ridicată, sprijinul părinților este mai redus.

Vocea directorilor: o pondere relativ redusă a directorilor (11%) declară că școlile pe care le conduc au primit sprijin din partea asociațiilor de părinți.

Deși părinții au jucat un rol esențial în adaptarea la școala la distanță/online, sprijinul instituționalizat oferit de aceștia, prin organizațiile de părinți, pare să fi fost mai redus, în comparație cu cel individual. Acest lucru poate fi observat mai ales în cazul școlilor din mediul rural.

Vocea părinților: aproximativ o treime dintre părinți (36%) declară că s-au implicat în activitatea școlară a copilului în aceeași măsură ca și înainte de suspendarea cursurilor, în vreme ce pentru aproape 30% dintre părinți, învățarea la distanță a copilului a fost mai solicitantă, necesitând mai multă implicare din partea lor; 14% dintre părinți s-au implicat mai puțin în activitățile educaționale ale copilului, față de perioada anterioară; peste 20% dintre părinți nu s-au implicat deloc, întrucât copilul nu a avut nevoie (15% dintre părinți) sau pentru că nu dețin competențe suficiente pentru a-și ajuta copilul (4% dintre părinți).

Așadar, rezultatele sunt consistente și din perspectiva datelor oferite de părinți.

Deși mulți părinți au continuat activitatea profesională de acasă (telemuncă), este de remarcat faptul că doar 4% dintre părinții investigați au indicat faptul că nu și-au putut sprijini copiii în activitățile online din cauza lipsei timpului. Cu cât nivelul de educație al părinților este mai ridicat, cu atât gradul lor de implicare în activitățile școlare ale copiilor este mai mare.

Datele de cercetare arată și faptul că 40% dintre părinții respondenți au indicat faptul că nu a fost nevoie de ajutorul lor în derularea de activități online. Autonomia copilului în utilizarea tehnologiei (ca pondere a celor complet autonomi în utilizarea aplicațiilor educaționale) variază foarte mult în funcție de nivelul de educație, de la 7% pentru copiii din învățământul preșcolar, până la 80%, pentru liceeni. Datele oferite de directori evidențiază faptul că elevii cu oportunități reduse, care provin din familii dezavantajate socio-economic, au fost mai afectați de lipsa sprijinului oferit de familie, în comparație cu colegii lor, atât în ceea ce privește accesul la echipamente, cât și sprijinul efectiv în activitățile de învățare online (conectare, participare la interacțiunile sincron/asincron, rezolvarea sarcinilor de lucru etc.).

A4. Sprijinul oferit școlii la nivel local

Vocea profesorilor: cele mai semnificative inițiative de sprijin au venit din partea ONG-urilor și a companiilor, aproximativ 90% dintre profesori declarând că au primit un sprijin în utilizarea noilor tehnologii în contexte educaționale prin intermediul unor platforme, aplicații, instrumente puse la dispoziție pe site-uri dedicate, dar și al unor seminarii online (webinare). Primăriile și consiliile locale au avut, de asemenea, o contribuție importantă (80% dintre respondenți menționează sprijinul primit din partea acestora).

Vocea directorilor: managerii școlari au identificat autoritățile educaționale de la nivel județean și național – Inspectoratul Școlar Județean / Inspectoratul Școlar al Municipiului București (62%) și Ministerul Educației și Cercetării (36%) – ca principale surse de sprijin. Doar un director din patru (26%) a indicat faptul că primăria / consiliul local a fost alături de școală în perioada de pandemie. Ajutorul oferit de autoritățile locale din mediul urban este sensibil mai redus în comparație cu cel oferit de autoritățile locale din mediul rural (22% în comparație cu 31%).

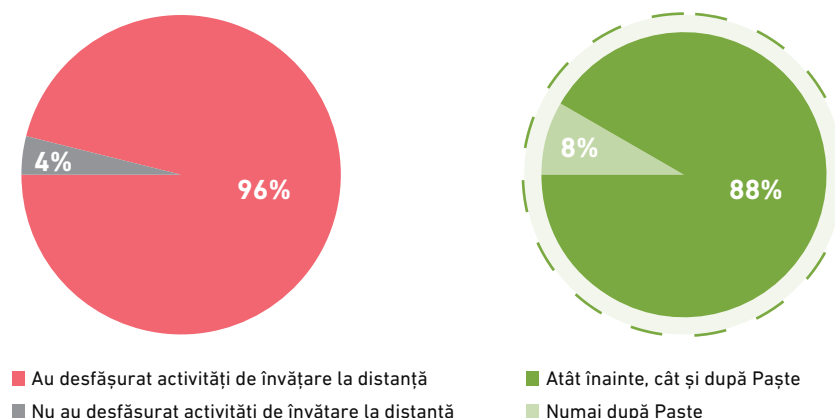
Alți factori de sprijin pentru directori, pentru organizarea activităților de învățare la distanță, au fost Casa Corpului Didactic (22%), ONG-uri/companii private (11%), CJRAE/CMBRAE (9%). Cu implicare mai redusă au fost menționate și alte categorii de instanțe de sprijin pentru echipele manageriale ale școlilor, în organizarea învățării la distanță: instituții de la nivel local sau județean (Consiliul Județean, Poliție, biserică), universități/cadre didactice din învățământul superior, stații radio, furnizori de formare din străinătate, unități comerciale din localități mici (implicate în special în distribuirea de materiale de învățare).

B. Organizarea activităților școlare la distanță

B1. Formele de continuare a activităților școlare

Datele de cercetare indică faptul că opțiunile principale au fost legate de: accesul la echipamente, existența unui spațiu online de învățare, echilibrul între activitățile sincron și cele asincron, existența unor resurse umane interne cu competențe IT (de exemplu, informatician), nivelul competențelor digitale ale actorilor școlari de a participa la învățarea online (în special profesori și elevi).

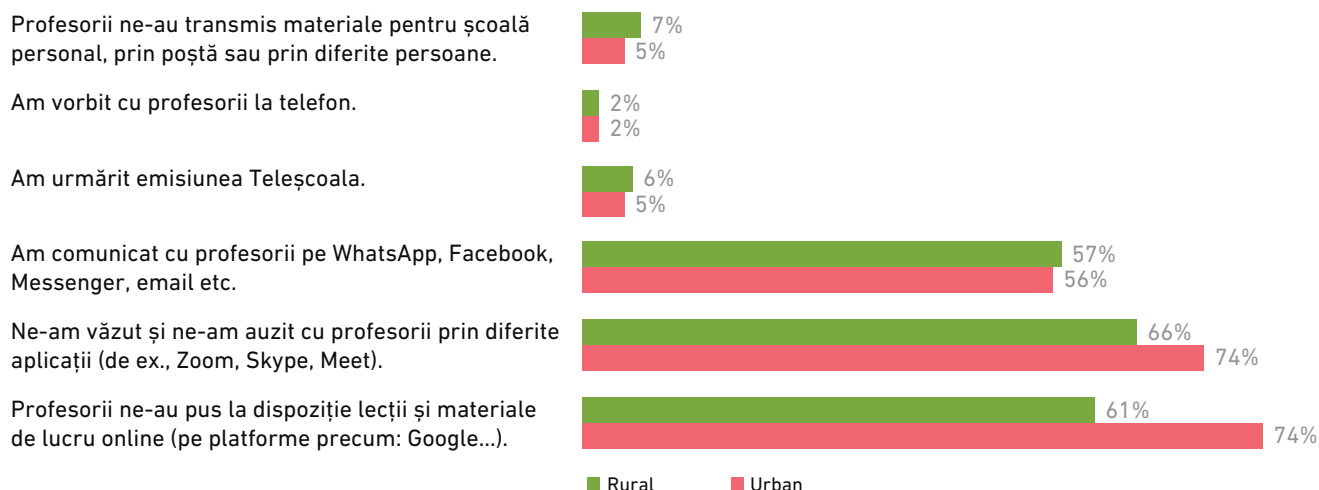
Desfășurarea activităților școlare la distanță, conform directorilor

Vocea directorilor: școlile au luat aceste decizii în mod diferit (resurse disponibile, mod de consultare internă, timp de reacție), însă în foarte mare măsură activitățile în școli au continuat, în diferite forme. Aproape toți directorii investigați (96%) indică faptul că școala a continuat, chiar dacă se observă faptul că în organizarea și desfășurarea activităților de învățare la distanță au apărut diferențe delimitate de reglementarea oficială a Ministerului Educației (OMEC 4135/2020).

Conform informațiilor oferite de directori, cele mai multe școli din mediul urban care nu au reușit să organizeze astfel de activități provin din urbanul mic,

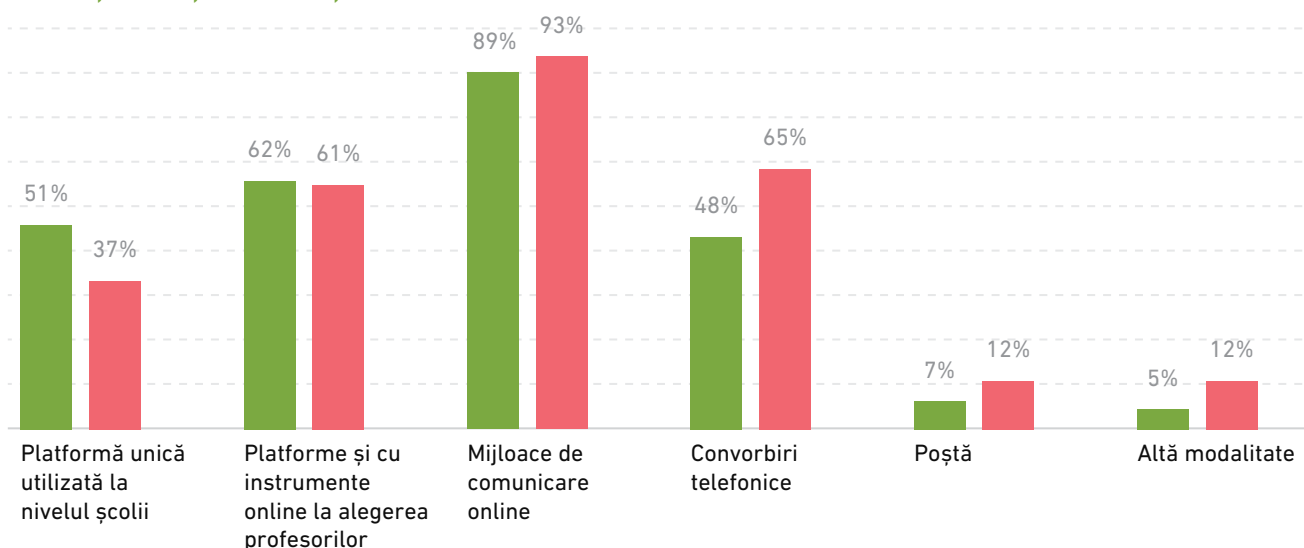
Activități de învățare la distanță, conform elevilor

orașe care nu sunt reședință de județ. În cazul mediului rural, școlile din această categorie sunt situate în sate care nu sunt reședință de comună.

Modalitățile de organizare și derulare a activităților de învățare au fost, în general, stabilite la nivelul școlilor și/sau catedrelor, însă este de remarcat faptul că utilizarea mijloacelor electronice și a noilor tehnologii a fost dominantă. Datele de anchetă arată că transmiterea de resurse și sarcini de învățare prin diferite mijloace digitale de comunicare a fost principala opțiune a școlilor, 91% dintre directori menționând-o (95% în cazul părinților). Această stare de fapt se explică prin ușurința accesării de pe dispozitive diverse a acestor materiale și, în multe cazuri, prin experiențele relevante anterioare perioadei de pandemie (de exemplu, utilizarea unor aplicații pentru comunicarea cu elevii sau cu părinții acestora).

Activități de învățare la distanță, conform elevilor

Conform informațiilor oferite de directori, au existat și școli care au apelat la forme alternative de învățare la distanță, non-digitale: comunicarea prin telefon cu elevii (menționată de peste jumătate dintre respondenți), transmiterea unor resurse sau sarcini de învățare în format print, inclusiv cu sprijinul serviciilor poștale (aproximativ 10%). Aceste mijloace au fost mai des utilizate de către școlile din mediul rural, situație ce demonstrează accesul mai dificil la resurse TIC și conectivitate la Internet mai slabă, în comparație cu școlile din mediul urban.

Dificultăți mari în organizarea învățării la distanță au fost semnalate de directori în cazul școlilor care desfășoară Programul „A doua șansă”, în special de nivel I și II din învățământul primar, cât și în cazul școlilor care au un număr semnificativ de elevi cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale.

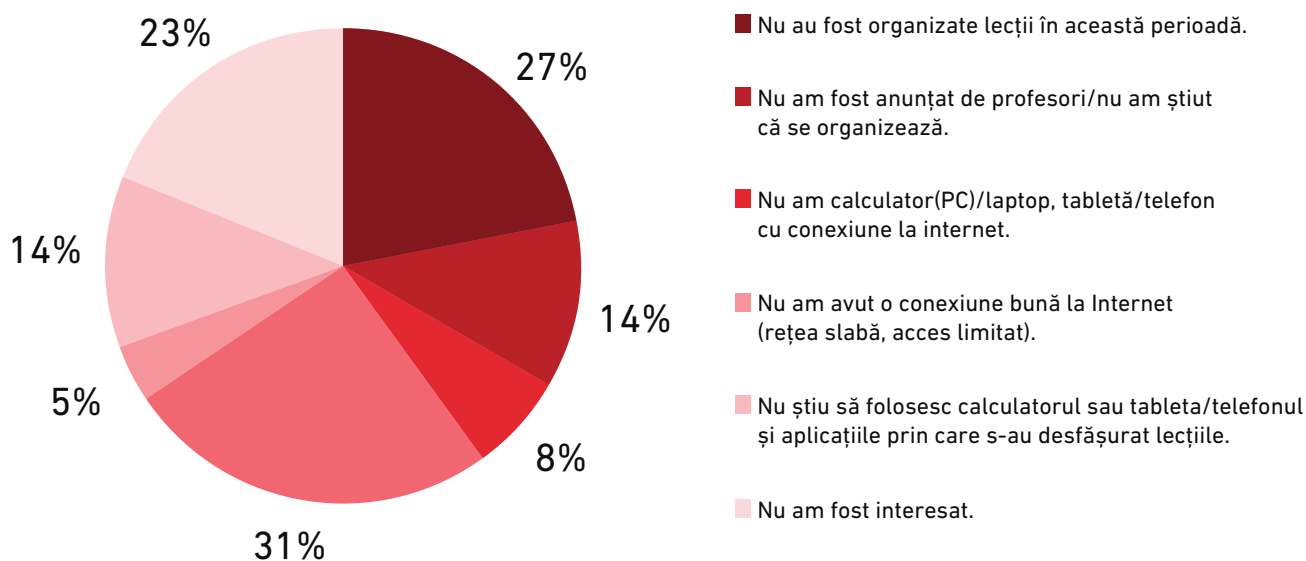

Vocea elevilor: datele oferite de elevi confirmă faptul că activitățile educaționale în perioada de suspendare a cursurilor față-în-față au valorificat, într-o mare măsură, noile tehnologii. Activitățile de învățare au constat în: punerea la dispoziție de către cadrele didactice a unor lecții și materiale de lucru online, utilizând ca suport platformele educaționale (pentru 76% dintre elevii participanți la anchetă), întâlnirile live cu cadrele didactice prin aplicațiile pentru videoconferințe (peste 70% dintre elevi au beneficiat de astfel de întâlniri cu profesorii lor), comunicarea cu profesorii prin aplicații de tip **social media** și e-mail (utilizate de către 57% dintre elevi).

Analiza răspunsurilor elevilor în funcție de mediul de rezidență al școlii arată că utilizarea platformelor educaționale și a aplicațiilor pentru activități sincron cu cadrele didactice a fost semnificativ mai redusă în mediul rural, comparativ cu cel urban, diferențele fiind între 7 puncte procentuale (aplicații pentru videoconferințe online) și 20 de puncte procentuale (platforme educaționale).

Cu o frecvență mai redusă sunt indicate activități non-digitale: vizionarea emisiunilor Teleșcoală (5% dintre elevi), comunicare telefonică cu profesorii (5% dintre elevi), utilizarea de materiale de studiu în format fizic, transmise de către profesori în mod direct, prin poștă sau prin diferite persoane (2% dintre elevi).

Cauzele neparticipării, conform elevilor

Vocea părinților: 10% dintre aceștia declară că profesorii/educatorii copilului au ținut legătura cu acesta (și) prin intermediul telefonului, 7% afirmă că învățarea la distanță a copilului s-a realizat prin transmiterea de către cadrele didactice a unor materiale de lucru în format fizic, prin poștă sau diferite persoane; emisiunile televizate au reprezentat o modalitate secundară de învățare la distanță pentru copii, doar 5% dintre părinți menționând aceste tipuri de programe educaționale.

Vocea profesorilor: cele mai utilizate resurse educaționale au fost: emisiunile Teleșcoală – menționate mai frecvent de profesorii din mediul urban, respectiv de cei care predau la liceu față de cei din gimnaziu; fișe/teste de evaluare; prezentări (Prezi, PPT) – au fost mai frecvent folosite de profesorii din școlile rurale față de cei din urban, precum și de cei care predau la gimnaziu comparativ cu cei din liceu; texte pentru lectură, care au fost utilizate în ponderi mult mai ample de profesorii care predau la gimnaziu și la liceu, comparativ cu cei din primar și preșcolar.

Cel mai probabil pe fondul lipsei altor mijloace de comunicare, 16% dintre profesorii investigați au indicat faptul că au apelat la persoane resursă (de exemplu, profesori diriginți, părinți, mediatori școlari, reprezentanți ai autorităților locale) pentru transmiterea unor materiale de învățare în format print către elevi, iar 3% au transmis materiale elevilor prin poștă.

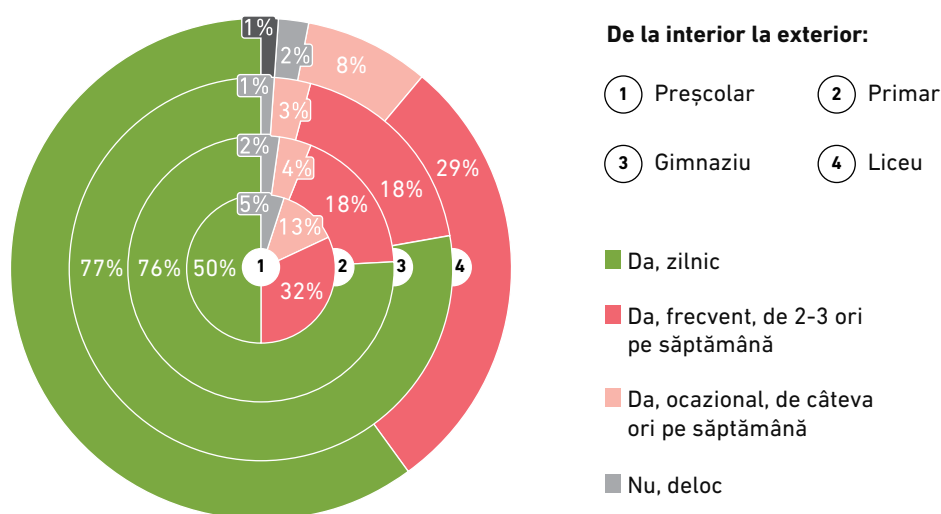

B2. Participarea elevilor la activitățile online de învățare

Vocea elevilor: Aproape toți elevii investigați (94%) indică faptul că au participat la activități educaționale organizate de profesorii din școală, în perioada pandemiei. Elevii care au declarat că nu au participat la astfel de activități sunt mai ales cei din clasele terminale din ciclul secundar superior – a XII-a de la liceu și a XIII-a de la învățământ profesional/dual.

Neparticiparea este influențată, în principal, de accesul limitat la internet sau conexiunea slabă și temporară, care a afectat mai ales elevii din mediul rural. O altă cauză indicată este organizarea cu întârziere sau chiar lipsa de activități în format online, situație mai frecvent întâlnită în cazul nivelurile preșcolar, primar și gimnazial de învățământ.

Rata de participare a elevilor la activitățile la distanță, conform opiniei părinților

Vocea părinților: datele de cercetare arată că atât rata de organizare a activităților școlare la distanță de către cadrele didactice, cât și rata de participare în rândul elevilor au fost foarte ridicate, iar motivele neparticipării sunt similare cu cele indicate de elevi.

Dificultăți mai mari sunt indicate de către părinții din mediul rural, în special din ruralul mic (localități care nu sunt reședințe de comună), de cei cu status ocupațional asociat precarității (șomeri, pensionari, lucrători în agricultură sau casnici) și de cei cu nivel scăzut de educație (fără studii absolvite, primar, gimnazial), dar și de părinții care au mai mulți copii înscriși la școală/grădiniță (în medie 2,06 copii/gospodărie).

Vocea profesorilor: două treimi dintre profesori declară că au lucrat cu toți elevii, peste 20% – cu mai mult de jumătate dintre elevi, iar restul – cu efective mai reduse de elevi. Profesorii care au declarat în mai mare măsură că au lucrat cu ponderi mai mari din elevii lor fac parte din următoarele categorii: provin din școli urbane, au cel puțin definitivat/grade didactice, au vechime mai mare în învățământ, activează la nivel primar, respectiv liceal, au competențe digitale/TIC.

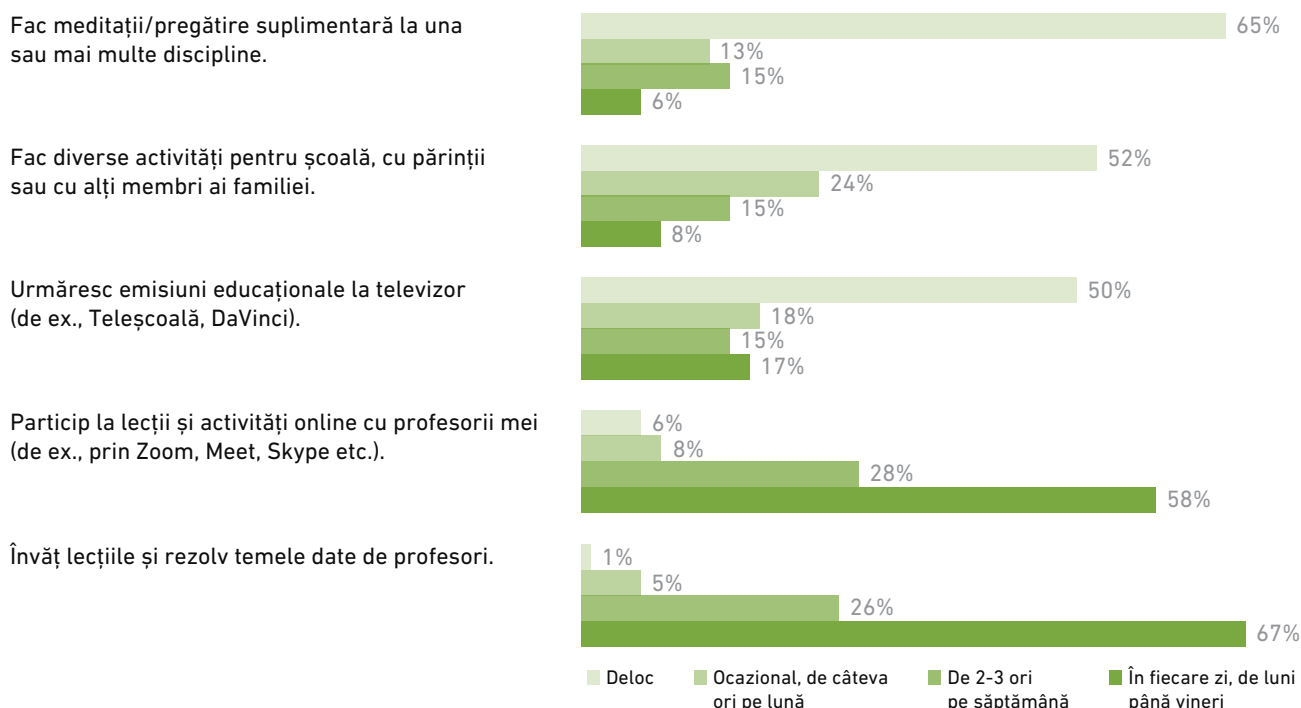

B3. Frecvența cu care s-au desfășurat activitățile de învățare pe perioada pandemiei

Vocea elevilor: cei mai mulți dintre elevi folosesc calculatorul, telefonul, tableta sau televizorul pentru activitățile școlare între 3 și 4 ore pe zi. Comparând cu media de 5-6 ore/zi de prezență efectivă la ore, din perioada cursurilor față-în-față, plus timpul petrecut cu temele, acasă, putem estima o reducere în termeni obiectivi a timpului dedicat școlii de către o parte dintre elevi (în special elevii din învățământul secundar), în perioada suspendării cursurilor față-în-față.

Principalele activități desfășurate de elevi au fost: *rezolvarea temelor pentru acasă, lecții și activități online cu profesorii și emisiuni educaționale televizate.*

Participarea la activități de învățare în perioada pandemiei, conform elevilor

Vocea părinților: aproape trei părinți din patru (71%) raportează o frecvență zilnică la orele organizate la distanță, din partea copiilor lor, în timp ce 1 din 5 părinți au indicat o participare constantă, în medie, de 2-3 ori pe săptămână; un număr deloc neglijabil de părinți (5% reprezintă 16726 de părinți) afirmă că participarea copiilor lor a fost sporadică, de doar câteva ori pe lună.

Vocea profesorilor: aproape trei sferturi dintre profesorii care declară că au desfășurat activități cu elevii, pe întreaga perioadă de suspendare a cursurilor față-în-față, au realizat activități conform orarului; o zecime au acoperit cel puțin jumătate din ore și sub 1% au acoperit mai puțin de jumătate din ore. Profesorii care au declarat că au acoperit o pondere mai mare din orele de școală provin în mai mare măsură din școlile urbane.

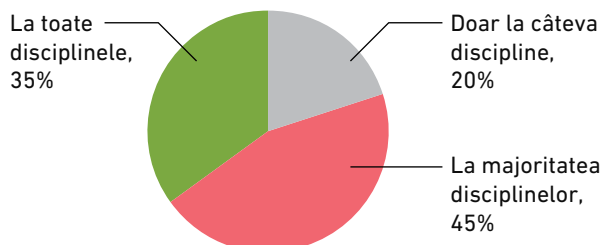
Factorii care au influențat desfășurarea activităților țin, în principal, de profesor (experiență didactică, competențe TIC), de specificul de vârstă (autonomie, motivație, implicare în învățare din partea elevilor) și de contextul școlar (oportunitățile și sprijinul tehnic oferit de școli).

B4. Parcurgerea programei școlare în învățarea la distanță/online

Vocea elevilor: aproape jumătate dintre elevii respondenți afirmă că au fost organizate activități educaționale la distanță la majoritatea disciplinelor. Unul din cinci elevi din clasele a VIII-a și a XII-a (unde învățarea la distanță a vizat în mai mare măsură doar câteva discipline, cele relevante din perspectiva examenelor naționale), indică faptul că doar la câteva discipline din orar au avut loc activități didactice la distanță.

Continuarea organizării lecțiilor la disciplinele școlare, conform profesorilor

Vocea profesorilor: aproximativ trei sferturi dintre profesorii din *primar* declară că au parcurs aproape integral programele școlare la disciplinele Comunicare în limba română/Limba și literatura română (respectiv limba maternă) și Matematică și explorarea mediului/Matematică până la finalul anului 2019-2020. Programele de la alte discipline au fost parcurse parțial. Puțin peste jumătate dintre profesorii din învățământul *gimnazial și liceal* au parcurs aproape integral programele școlare. Spre deosebire de profesorii de învățământ primar, cei care predau în învățământul gimnazial și în cel liceal vor avea, în anul școlar 2020-2021, o pondere mai amplă de curriculum de recuperat în activitatea lor cu elevii.

B5. Monitorizarea participării, activități de evaluare și feedback oferit elevilor

Vocea părinților: profesorii și educatorii și-au îndeplinit, în perioada organizării cursurilor la distanță, atribuțiile care țin de verificarea activității și a prezenței online a copilului, comunicarea orarului sau oferirea de materiale de studiu, la toate disciplinele sau la majoritatea dintre acestea. Profilul celor cu o percepție mai degrabă pozitivă despre modul cum s-au desfășurat activitățile la distanță, pe perioada suspendării cursurilor, este următorul: salariați sau casnici, cu copii de nivel preșcolar sau primar și care urmează școala în mediul rural, cu nivel de instruire primar sau fără școală.

Te rugăm să ne spui dacă în perioada desfășurării activităților școlare la distanță:	Mediul de rezidență al școlii		Nivelul de învățământ			Total
	urban	rural	gimnaziu	liceu	profesional/dual	
Profesorii au verificat prezența la lecțiile online	74%	81%	78%	73%	81%	76%
Mi s-a transmis un orar/program de activități online clar	70%	75%	75%	67%	73%	71%
Am fost informat despre cum voi fi evaluat pentru încheierea mediilor	66%	66%	65%	67%	69%	66%
Am fost întrebați dacă am înțeles lecțiile și ni s-a explicat din nou, dacă a fost nevoie	68%	76%	74%	65%	74%	70%
Ni s-a spus dacă am rezolvat bine temele sau ce trebuie corectat	70%	81%	78%	66%	76%	73%
Ni s-au explicat regulile pentru lecțiile online	60%	68%	67%	56%	68%	62%
Ni s-a vorbit despre siguranța pe internet	34%	48%	40%	33%	55%	37%

Vocea elevilor: majoritatea elevilor investigați (cu o frecvență mai scăzută la nivel liceal) apreciază că următoarele practici au fost realizate de cei mai mulți dintre profesori: verificarea prezenței la activitățile online sincron, transmiterea orarului/programului de activități, informarea privind evaluarea pentru încheierea mediilor, sprijinul și feedbackul oferit în învățare, discutarea regulilor de desfășurare a lecțiilor online și a celor ce țin de siguranța pe internet au fost practici realizate de cei mai mulți dintre profesori.

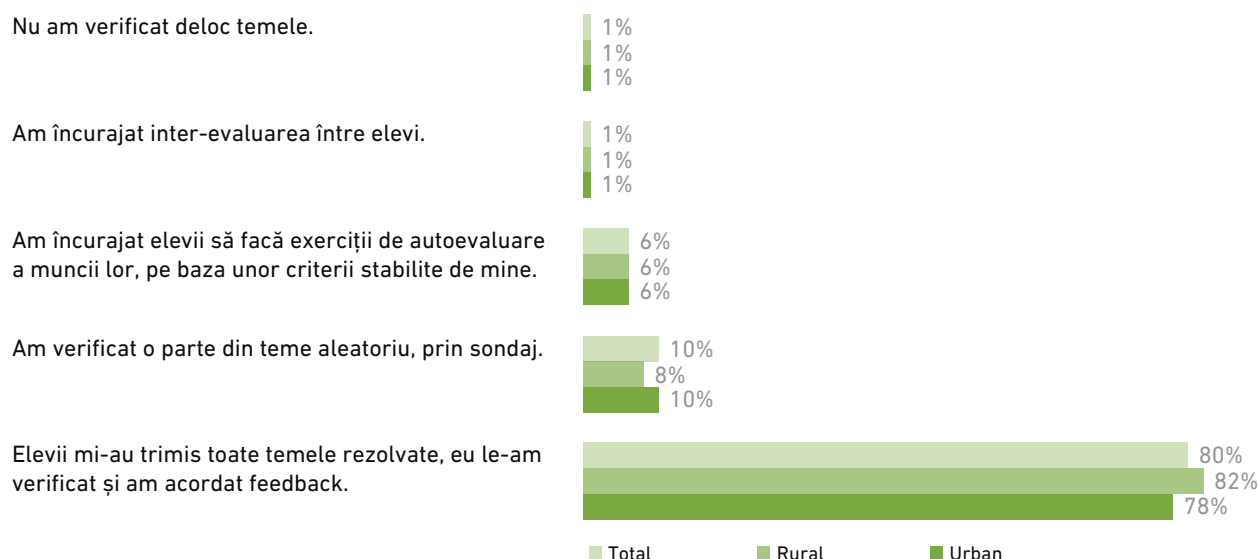

Vocea profesorilor: patru din cinci profesori investigați declară că a fost realizată o monitorizare permanentă a învățării, cea mai utilizată modalitate fiind verificarea permanentă a temelor fiecărui elev; aproximativ 10% dintre profesori au verificat aleatoriu sarcinile de lucru. Încurajarea autoevaluării și interevaluării la nivelul elevilor, pe baza unor criterii stabilite de profesori, a fost utilizată în puține situații, preponderent în învățământul secundar superior.

Vocea directorilor: directorii au indicat într-o pondere semnificativă lipsa unor instrumente de monitorizare a activității elevilor și profesorilor (de exemplu, instrumente pentru evaluarea și autoevaluarea profesorilor, pentru asistență la orele derulate online), cât și a unor contexte adecvate de formare a unor competențe în această arie.

Monitorizarea activităților de învățare ale elevilor, conform profesorilor

B6. Colaborarea între actorii de la nivelul școlii

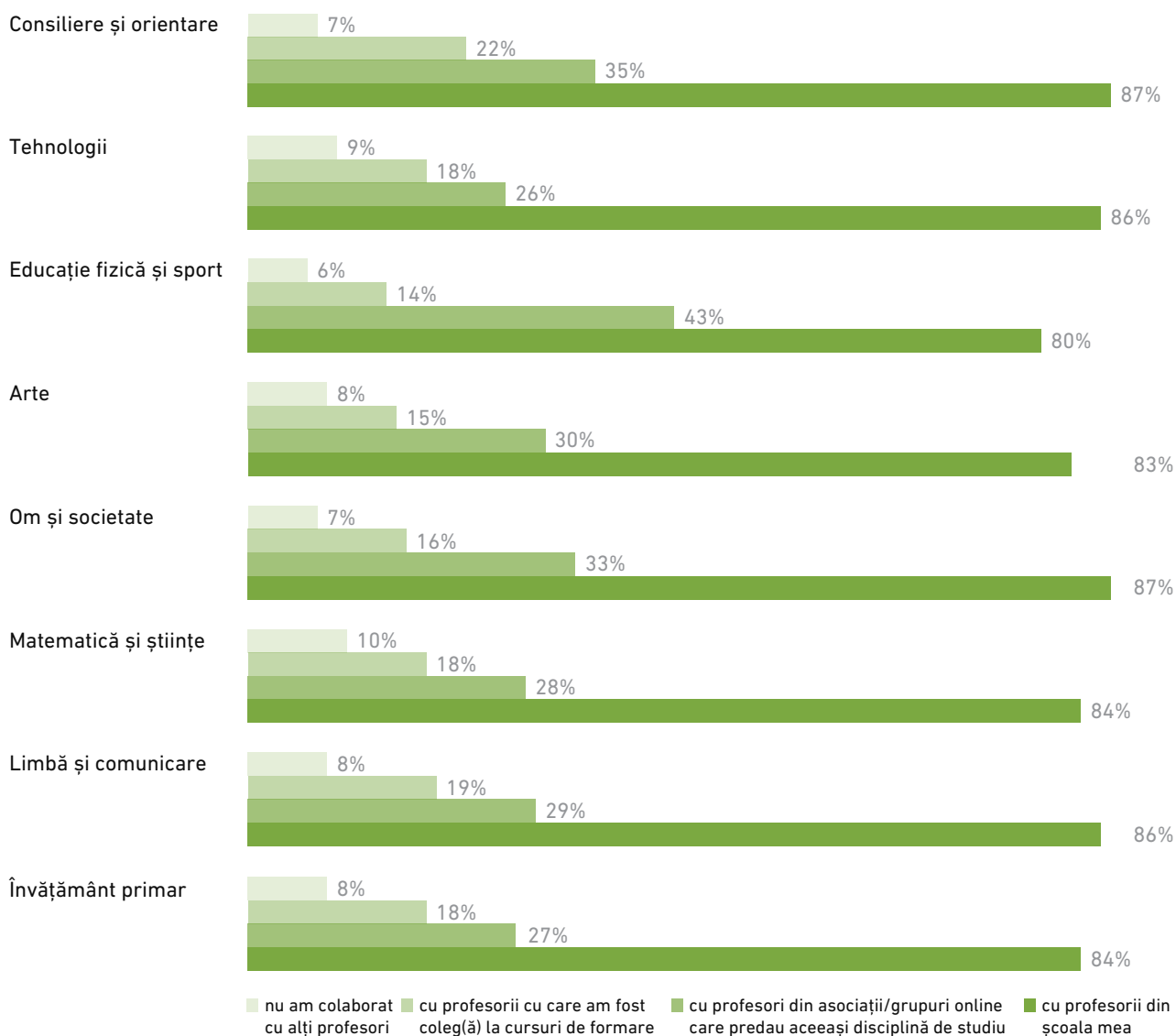

Vocea părinților: principalele instanțe de sprijin, în ceea ce privește activitățile educaționale la distanță, au fost: dirigintele/învățătorul/educatorul, profesorii de discipline, respectiv conducerea școlii. Profilul celor care consideră că au primit sprijin insuficient în perioada suspendării cursurilor este următorul: au o medie de vârstă ușor mai ridicată, locuiesc în localități reședință de județ sau Capitală, au studii superioare, au copii de liceu.

Vocea profesorilor: majoritatea au indicat faptul că au colaborat cu colegii din propria instituție școlară, în vederea organizării și realizării de activități didactice în perioada învățării la distanță (70%). Aproape jumătate dintre profesori au declarat că au colaborat cu alți profesori din afara școlii lor (rețele profesionale, grupuri la cursuri de formare etc.), practică menționată mai frecvent de către profesorii cu definitivat/grade didactice, comparativ cu cei debutanți.

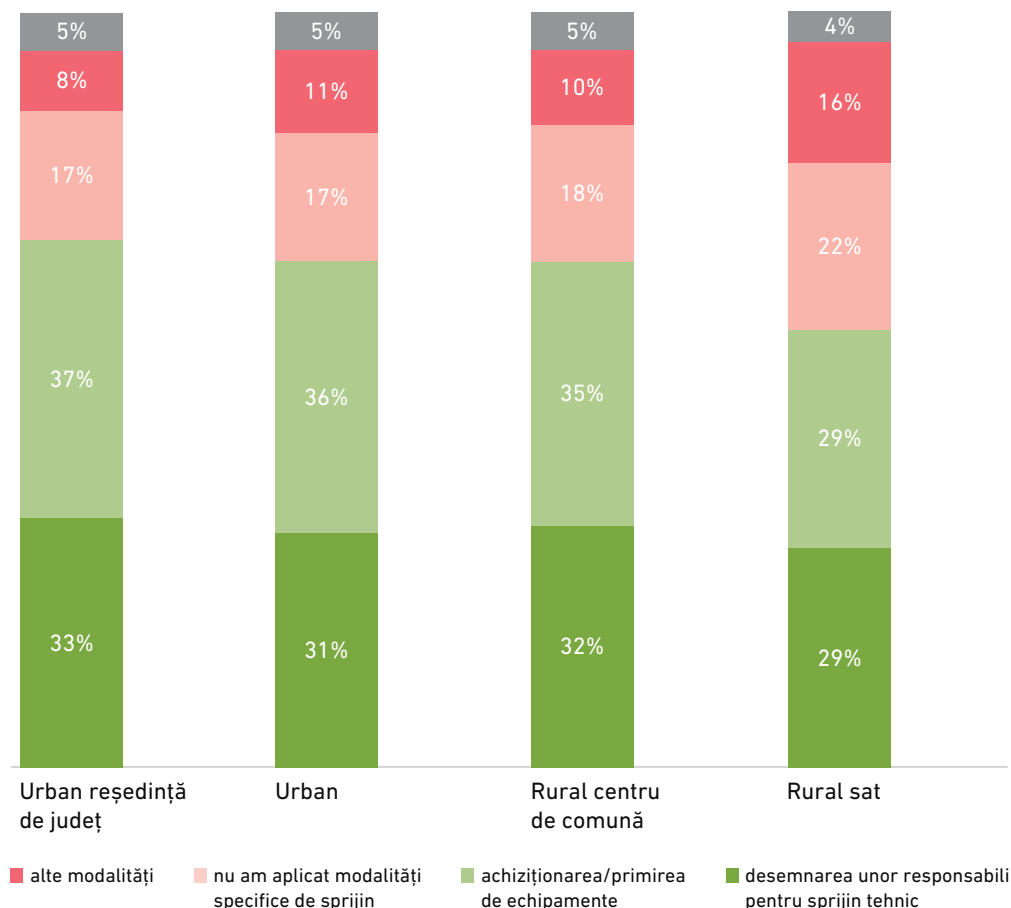
Colaborarea profesorilor în vederea organizării învățării la distanță (distribuția pe arii curriculare)

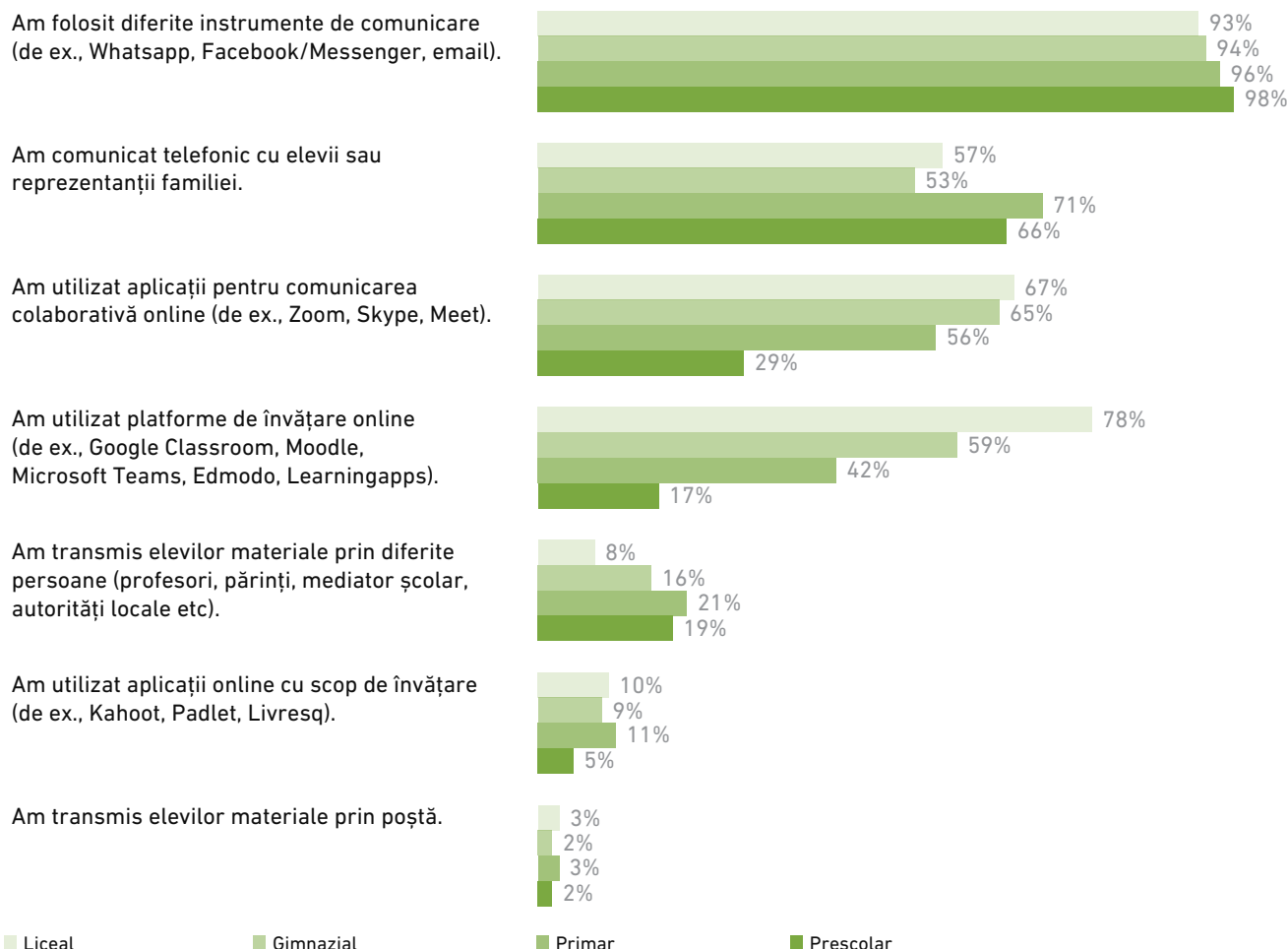
Vocea directorilor: principalul sprijin pe care directorii l-au asigurat profesorilor, pentru desfășurarea activității la distanță, a constat în desemnarea unor persoane din școală, pentru a asigura sprijin tehnic în accesarea noilor tehnologii și în organizarea activităților online. Puțin peste jumătate dintre aceștia (54%) au făcut apel la informaticieni, profesori de informatică sau alte persoane resursă din școală care au putut asigura sprijin pentru desfășurarea activității de învățare la distanță. Un alt tip de sprijin a constat în facilitarea participării la sesiuni de formare, webinare pentru dezvoltarea competențelor digitale ale profesorilor, necesare pentru organizarea activității de învățare în spațiul virtual.

Sprijinul oferit profesorilor de către conducerea școlii

C. Competențe digitale pentru desfășurarea activităților de învățare online

Modalități de comunicare utilizate de către profesori pentru activitățile de învățare

Vocea elevilor: În ceea ce privește competențele digitale ale elevilor, necesare participării la lecțiile și activitățile online, peste două treimi dintre elevi s-au descurcat singuri, iar un sfert au avut nevoie de ajutor doar la început. Numai 5% dintre elevii respondenți au avut nevoie de ajutor în mod frecvent pentru utilizarea aplicațiilor sau a dispozitivelor, iar în rândul lor, variabilele socio-demografice nu produc deosebiri considerabile.

Vocea profesorilor: 40% dintre profesori declară că nu au utilizat aplicații pentru comunicare colaborativă în perioada școlii de acasă, în timp ce doar 10% au utilizat aplicații în activitățile de învățare cu elevii (de exemplu, Geogebra, Kahoot, Padlet, Livresq, Socrative, Menti, Canva etc.).

Aproximativ 25% dintre profesori declară că nu dețin suficientă experiență în lucrul cu diferite instrumente și aplicații online, o pondere similară având și profesorii care au declarat că au experimentat stări de disconfort profesional în interacțiunea cu elevii în contexte.

Analiza datelor de cercetare indică faptul că principalele competențe necesare a fi dezvoltate țin de: proiectarea / adaptarea activităților pentru mediul online și structurarea activităților online de învățare (echilibrul între sincron / asincron); identificare/utilizare/dezvoltare de resurse educaționale, inclusiv resurse educaționale deschise (RED-uri); lucrul pe platforme de învățare; utilizarea unor instrumente digitale în formularea de feedback/evaluare; activarea, stimularea motivației și a autonomiei elevilor în participarea la activități online.

Deși elevii au semnalat foarte rar dificultăți ce țin de competențe digitale în participarea la activitățile online, peste o treime dintre profesori consideră că unii elevi din clasele cu care au lucrat online nu au demonstrat competențe digitale suficient dezvoltate, care să le permită utilizarea autonomă a diferitelor instrumente și aplicații - în special în mediul rural și la nivelurile de studiu primar și preșcolar.

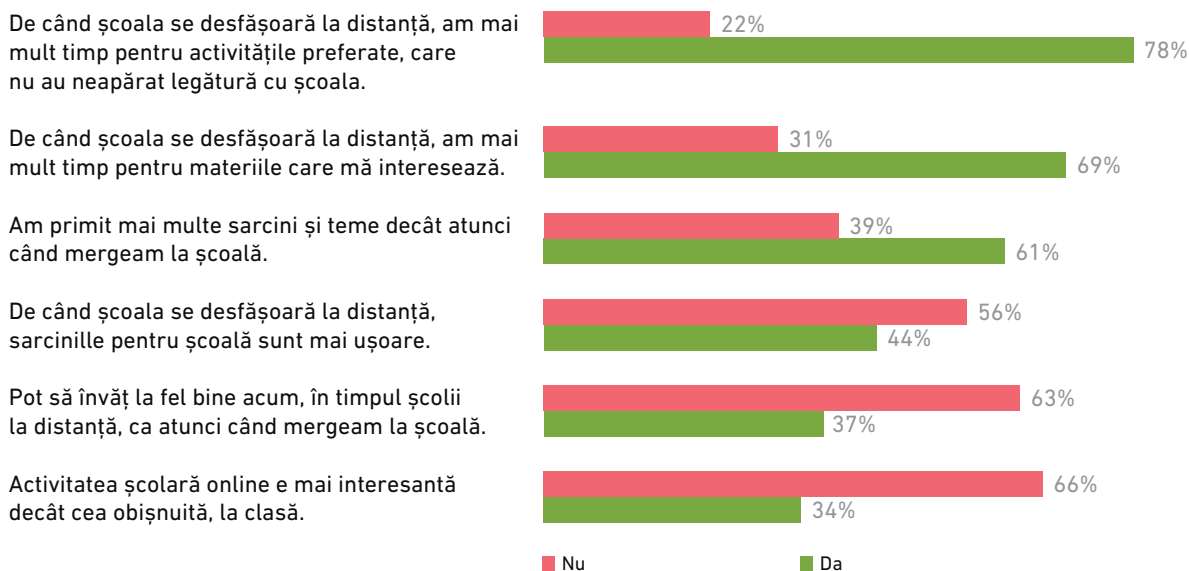

Vocea directorilor: directorii au apreciat că, pe o scală de la 1 la 10, nivelul mediu de competențe digitale ale profesorilor este 7,5, ceea ce înseamnă că, într-o măsură suficientă, aceștia se pot adapta la mediul online de predare. Conform celor declarate de directori, deși cererea de sprijin a profesorilor a fost ridicată, doar aproximativ jumătate dintre școli au pus la dispoziția profesorilor o persoană-resursă cu competențe digitale relevante, care să-i sprijine în derularea activităților online. Pentru profesorii din mediul rural acest sprijin a fost și mai rar oferit.

Unul din doi directori indică faptul că școlile au facilitat participarea profesorilor la sesiuni de formare, webinare pentru dezvoltarea competențelor digitale necesare pentru organizarea activității de învățare în spațiul virtual. Sprijinul oferit a constat în principal în facilitarea accesului la informații cu privire la oportunități de formare la nivel local, județean sau național și într-o măsură limitată la înscrierea în programe de formare (online).

D. Aspecte pozitive ale învățării la distanță și nivelul de satisfacție

Aspecte pozitive identificate de către elevi în învățarea la distanță

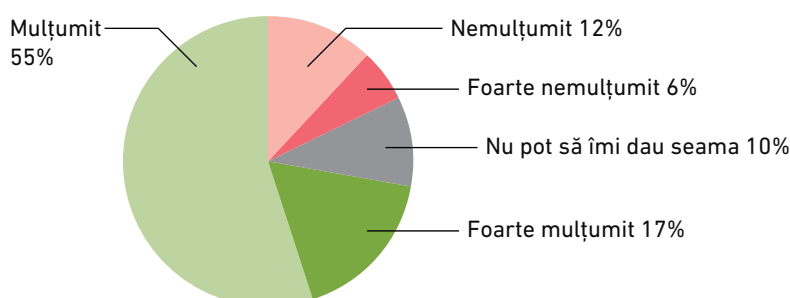
Vocea elevilor: Marea majoritate a respondenților consideră că degrevarea de orarul școlar obișnuit le-a permis să dedice mai mult timp activităților preferate, fără legătură cu școala, sau materiilor de interes pentru ei.

Elevii apreciază că absența contactului față-în-față cu profesorii și colegii a afectat calitatea învățării și gradul lor de interes pentru activitatea școlară, iar complexitatea și volumul sarcinilor și temelor primite în această perioadă au depășit nivelul obișnuit.

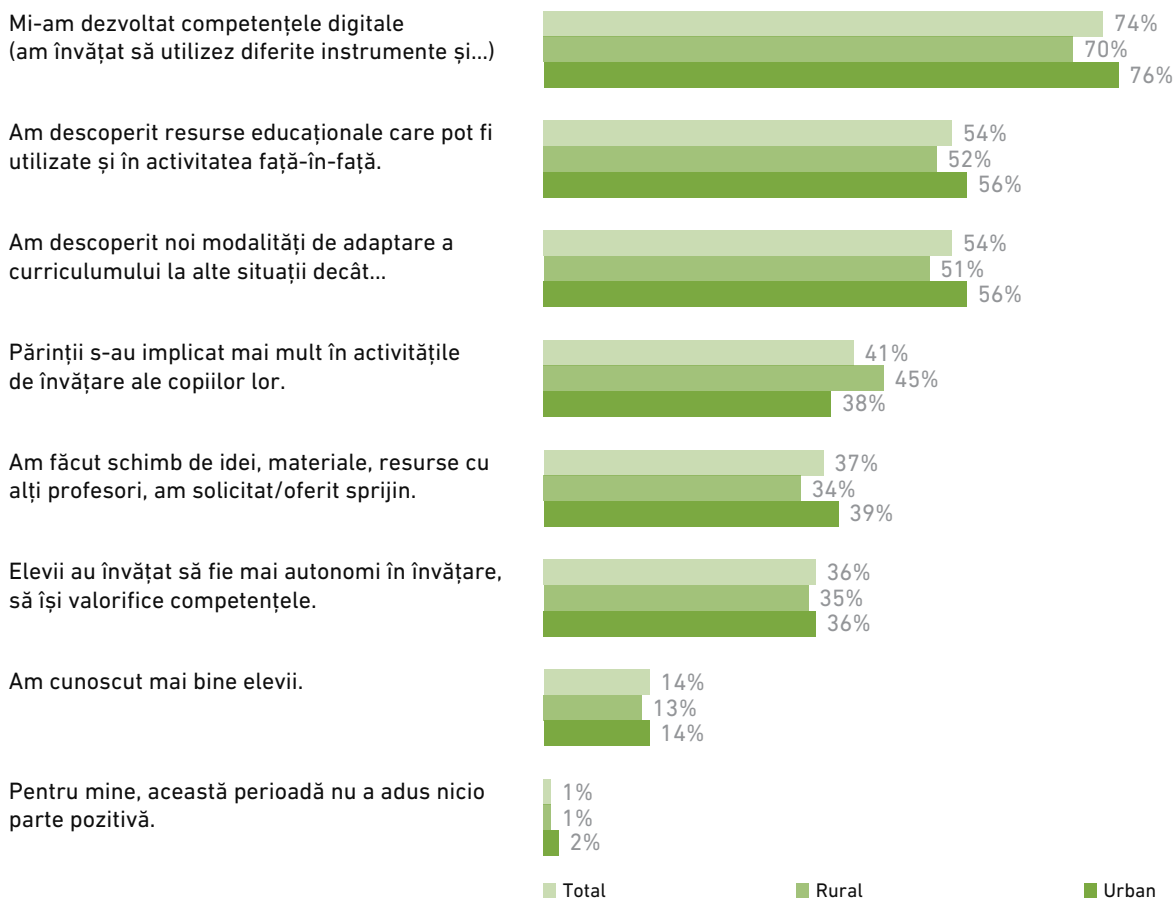
Analiza datelor pe categorii socio-demografice arată că elevii din clasele a VIII-a și a XII-a au resimțit mai mult decât ceilalți că le este afectată calitatea învățării și s-au bucurat mai puțin de timpul câștigat pentru alte activități decât cele școlare.

Nivelul general de satisfacție a elevilor față de modul în care s-au desfășurat activitățile școlare la distanță este destul de ridicat, înregistrând valori maxime pentru elevii aflați în primele clase de gimnaziu și valori minime pentru cei aflați în clasele terminale de liceu. Astfel, gradul de mulțumire scade constant cu creșterea clasei, de la 80% (procentaje cumulate *foarte mulțumit* și *mulțumit*), în rândul elevilor de clasa a V-a, la 57%, în rândul celor de clasa a XII-a; ponderea celor *foarte mulțumiți* scade cel mai puternic, înjumătățindu-se între clasa de debut a gimnaziului (cu 23% *foarte mulțumiți*) și clasa de final de liceu (cu 11% *foarte mulțumiți*).

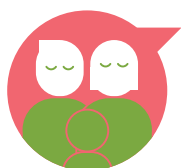
Gradul de satisfacție al elevilor față de desfășurarea activităților la distanță

Aspecte pozitive identificate de către profesori în învățarea la distanță

Vocea profesorilor: profesorii au declarat că perioada învățării la distanță a adus și o serie de elemente de impact pozitiv la nivelul activității lor didactice, al activității de învățare a elevilor, al colaborării cu alte categorii de actori școlari. Impactul pozitiv menționat de cei mai mulți profesori face referire la dezvoltarea competențelor digitale, la dobândirea de abilități de utilizare a diverse dispozitive, platforme online, instrumente și aplicații digitale. Profesorii au identificat și au creat resurse de învățare alternative și au descoperit noi modalități de adaptare a curriculumului la situații care nu făceau parte din rutina lor didactică. Pentru o parte dintre profesori, învățarea la distanță a creat contexte pentru o mai activă colaborare și schimb de idei și practici cu alți colegi.

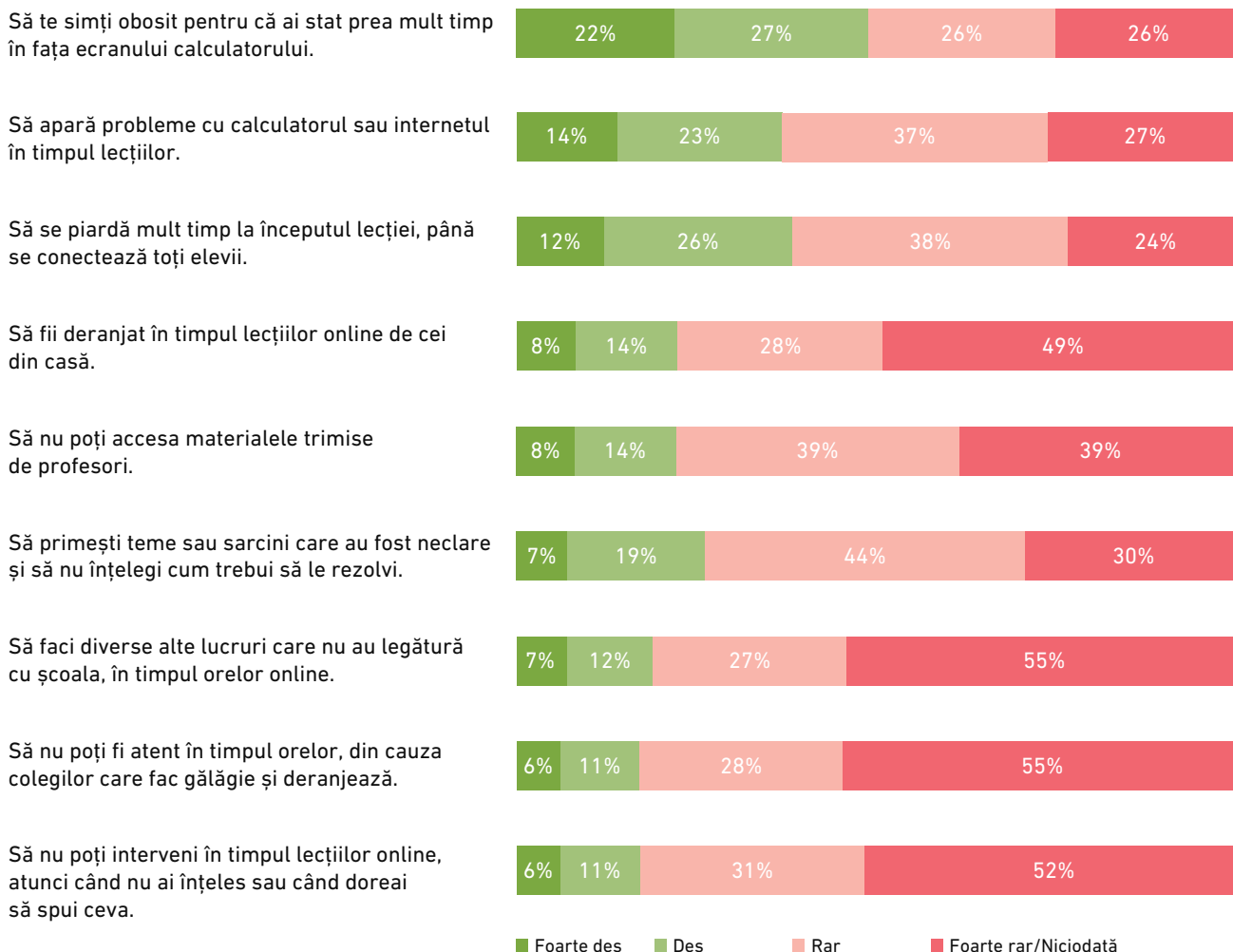
Vocea părinților: marea majoritate a părinților chestionați (peste 80%) se declară mulțumiți sau foarte mulțumiți de modul în care au fost organizate activitățile la distanță ale copilului. Un segment de 10% dintre părinți sunt, în schimb, nemulțumiți sau foarte nemulțumiți, în general, de implementarea și desfășurarea cursurilor în această perioadă.

Ponderea celor **foarte mulțumiți** de modul cum au fost organizate activitățile la distanță este cea mai ridicată în rândul celor fără școală/cu școală primară (40% din respondenți), și cea mai scăzută între cei cu studii postliceale (25%).

Pe regiuni de dezvoltare, singura diferență notabilă este între București-Ilfov și totalul pe țară: doar 75% dintre părinții ce locuiesc aici se arată mulțumiți sau foarte mulțumiți de modul cum s-au organizat aceste activități, față de un procent de 82% la nivel național.

E. Provocări și dificultăți întâmpinate în derularea activităților școlare la distanță

Provocări și dificultăți întâmpinate de elevi în școala la distanță

Vocea elevilor: principalele dificultăți întâmpinate de elevi pe perioada cursurilor online au fost: oboseala resimțită de la timpul petrecut în fața calculatorului, problemele cu calculatorul și conexiunea la internet, respectiv timpul excesiv petrecut până la conectarea tuturor elevilor.

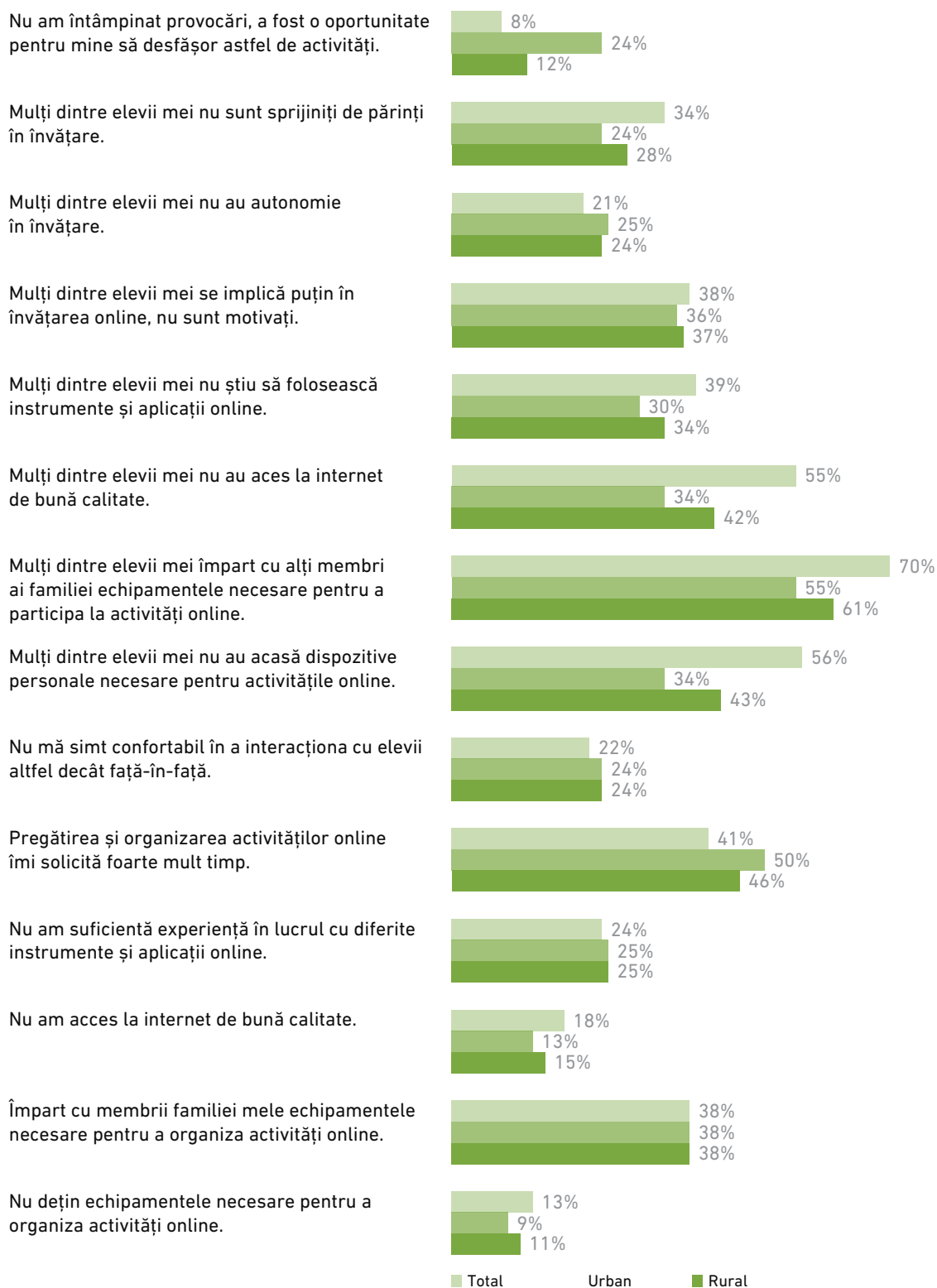
Elevii din rural și cei din Regiunile Nord-Est, Sud-Est și Sud-Vest sunt cei mai vulnerabili la problemele tehnice ale comunicării, în cazul școlii online. De asemenea, elevii în anul terminal, clasa a XII-a, raportează mai des situația de a se simți obosiți din cauza timpului petrecut în fața calculatorului în perioada cursurilor online.

Vocea profesorilor: Majoritatea profesorilor au identificat numeroase aspecte care au funcționat ca factori de risc asupra eficienței procesului de predare-învățare-evaluare de la finalul anului școlar 2019-2020. Obstacolele cu care s-au confruntat profesorii au făcut referire la: dificultăți de acces la echipamente și internet de

calitate necesare pentru desfășurarea activităților online cu elevii; resurse de timp ample solicitate de pregătirea și organizarea activităților online; insuficienta dezvoltare a competențelor digitale necesare pentru utilizarea a diferite instrumente și aplicații online; disconfort profesional în interacțiunea cu elevii în contexte online.

Provocări și dificultăți întâmpinate de profesori în predarea la distanță

Vocea directorilor: provocările cărora directorii au trebuit să le facă față în perioada managementului școlii la distanță sunt numeroase și acoperă o gamă largă de aspecte ce țin de: asumarea responsabilității și aplicarea legislației, infrastructura educațională și resursele umane implicate în valorificarea infrastructurii educaționale (profesori, elevi, personal IT), modalitățile concrete de organizare a activităților de învățare și de adaptare a acestora la situații educaționale și nevoi specifice, colaborarea cu actori externi școlii cu atribuții și importanță pentru derularea educației de calitate (familie, comunitate).

Vocea părinților: pentru o treime dintre părinți, învățarea la distanță a copiilor a fost mai solicitantă decât cea organizată față-în-față, la școală, cei mai implicați fiind părinții preșcolarilor și ai elevilor din clasele primare; gradul de implicare a părinților crește constant cu creșterea nivelului lor de instruire, astfel că, din nou, copiii ai căror părinți au un nivel scăzut de educație sunt lipsiți de sprijin în activitățile educaționale la distanță.

Gradul de implicare a părinților în activitățile de învățare la distanță ale copiilor

DIRECȚII DE INTERVENȚIE

RO

- Încurajarea/stimularea profesorilor pentru realizarea de activități de educație remedială pentru elevii care nu au participat sau au participat în mică măsură la activitățile de învățare la distanță, în anul școlar 2019-2020; este necesară o atenție specială acordată perioadei de evaluare inițială, de la începutul anului școlar 2020-2021, pentru identificarea rămănelor în urmă în învățare și pentru fundamentarea planului de remediere.
- Asigurarea echipamentelor necesare pentru toți elevii, preferabil calculator sau laptop, întrucât telefonul are funcții limitate pentru desfășurarea activității școlare, inclusiv a unei conexiuni adecvate la Internet; alocarea echipamentelor trebuie să aibă în vedere, cu prioritate, copiii din medii sau grupuri dezavantajate (elevii din mediul rural, cei de la învățământul profesional/dual, din regiunile Nord-Est, Sud-Vest, București-Ilfov). De asemenea, este necesară asigurarea instruirii elevilor pentru utilizarea diferitelor dispozitive și instrumente online în scopul învățării.
- Intervenții (activități în aer liber cu colegii, ore dedicate de consiliere de grup, discuții cu părinții etc.) care să contrabalanseze absența contactului față-în-față cu colegii și profesorii, și care să susțină socio-emoțional elevii, în perioade următoare, odată cu reînceperea cursurilor.
- Dezvoltarea unor reglementări-cadru la nivel național și a unor reglementări adaptate la nivelul fiecărei unități de învățământ cu privire la activitatea educațională pentru anul 2020-2021, adaptate la nevoile, condițiile și resursele fiecărei școli.
- Continuarea investițiilor în formarea profesorilor în domeniul competențelor digitale și al utilizării noilor tehnologii în învățare, prin: cursuri de formare tematice; introducerea în fiecare curs de formare a unui modul de competențe digitale centrate pe tematica acestuia; sesiuni online de instruire privind utilizarea unor aplicații online.
- Stimularea participării profesorilor la cursuri și alte activități de formare în domeniul managementului clasei de elevi în diferite contexte de activitate (directă, online).
- Promovarea modelelor de formare profesională la locul de muncă, prin mentorat, tutorat, pentru profesorii debutanți și pentru cei necalificați.
- Stimularea/încurajarea investițiilor în acces la Internet/echipamente TIC, mai ales în școlile/gospodăriile din mediul rural.
- Dezvoltarea ofertei de emisiuni transmise prin Teleșcoală, care să se adreseze tuturor nivelurilor de studiu.
- Realizarea unor portaluri/platforme cu resurse educaționale deschise pentru fiecare arie curriculară/disciplină de studiu, care să fie utilizate atât în învățarea față-în-față, cât și în învățarea online.
- Introducerea în programele de formare continuă a profesorilor a unor teme care să vizeze explicit crearea și utilizarea resurselor educaționale deschise.

- Dezvoltarea practicilor didactice de încurajare și promovare a autonomiei în învățare și a modalităților alternative de evaluare a elevilor, aplicabile în diferite contexte de organizare a procesului didactic.
- Stimularea autoevaluării și a inter-evaluării la nivelul elevilor, cu accent pe colaborare și incluziune, în vederea dezvoltării competenței de a învăța să înveți.
- Dezvoltarea rolului CCD și CJRAE ca instanțe de sprijin educațional și de consiliere la nivel județean/local.
- Dezvoltarea modalităților de colaborare cu familiile elevilor și acordarea de sprijin acestora pentru rolurile pe care le au în procesul de învățare la distanță.
- Este nevoie de o analiză sistematică a cauzelor pentru care, peste 240 de unități școlare (4% dintre directorii care au răspuns la chestionar), conform datelor de cercetare, nu au organizat activități cu elevii în perioada întreruperii cursurilor față-în-față.
- Dezvoltarea de programe de formare și de resurse de învățare adecvate, adresate directorilor/echipelor de conducere de la nivelul unităților de învățământ, privind managementul organizării activităților de învățare la distanță, inclusiv:
a) dezvoltarea de competențe generale de asigurare a unei culturi a școlii care promovează în mod sistematic utilizarea noilor tehnologii în învățare și activitățile în format online, nu doar ca alternativă la învățarea față-în-față, ci ca o componentă complementară acesteia; b) coordonarea procesului de dezvoltare a platformei de învățare a școlii, identificarea nevoilor de pregătire ale tuturor utilizatorilor acesteia (elevi, profesori, personal de sprijin, părinți) și monitorizarea eficacității și eficienței întregului proces.
- În special directorii din mediul rural, care au în coordonare și școli-struc-turi, trebuie sprijiniți să organizeze activități de învățare la distanță la nivelul acestora, în condițiile unui acces redus la resurse digitale și platforme virtuale pentru învățare, situație coroborată cu interesul mai scăzut pentru dezvoltarea competențelor TIC a cadrelor didactice.
- Dimensiunea socio-emoțională a învățării este la fel de importantă ca și dimensiunea cognitivă, iar datele de cercetare indică faptul că riscul de a avea întârzieri în achizițiile învățării nu este singurul risc cu care s-au confruntat elevii în perioada de pandemie. Echipele de conducere trebuie să colaboreze cu psihologi, asistenți sociali sau personal cu expertiză în organizarea adec-vată a programului online de învățare, cu un bun echilibru între diferite cate-gorii de activități de predare-învățare-evaluare.
- Sprijinirea copiilor proveniți din familii cu un nivel educațional scăzut (familii care cumulează și alte tipuri de dezavantaje socio-economice), familii care nu se pot implica pentru a-și ajuta copiii, nici în utilizarea echipamentelor și apli-cațiilor necesare învățării, nici în aprofundarea lecțiilor și îndeplinirea sarcini-lor școlare; acest sprijin se poate acorda inclusiv prin desfășurarea de către cadrele didactice, a unor activități remediale cu copiii, dar și de formare a unor competențe digitale minimale ale părinților, în special ale părinților preșcola-rilor și elevilor din învățământul primar.

L'ENSEIGNEMENT A DISTANCE EN PERIODE PANDEMIQUE

Ana-Maria Dalu
Ciprian Fartușnic
Oana Iftode
Marius Lazăr
Miruna Miulescu
Ancuța Plăeșu
Adela Mihaela Țăranu

Principaux constats et orientations
d'intervention issues de l'étude
L'enseignement à distance.

Enquête sur les activités éducatives menées en Roumanie
pendant la suspension des cours scolaires en présentiel

August 2020

CENTRE NATIONAL DES POLITIQUES ET D'EVALUATION EN EDUCATION –
UNITÉ DE RECHERCHE EN EDUCATION

Sommaire

INTRODUCTION 28

CONSTATS 30

A. Conditions de mise en œuvre des activités scolaires pendant la pandémie 30

A1. L'accès aux outils et la connectivité Internet 30

A2. La plate-forme d'enseignement en ligne au niveau de l'école 33

A3. Le soutien familial 33

A4. Le soutien local à l'école 34

B. Organisation des activités scolaires à distance 35

B1. Les formes de poursuite des activités scolaires 35

B2. La participation des élèves aux activités d'apprentissage en ligne 38

B3. La fréquence des activités d'apprentissage pendant la période pand 39

B4. Parcourir les programmes scolaires dans l'enseignement à distance / en ligne 40

B5. Le suivi de la participation, des activités d'évaluation et des retours fournis aux élèves 40

B6. La collaboration entre acteurs au niveau de l'école 42

C. Des compétences numériques pour effectuer des activités d'apprentissage en ligne 44

D. Aspects positifs de l'apprentissage à distance et niveau de satisfaction 46

E. Défis et difficultés rencontrés dans la réalisation des activités scolaires à distance 48

ORIENTATIONS D'INTERVENTION 51

INTRODUCTION

FR

Contexte

**Nombre de
questionnaires validés**

316.492

Parents

219.073

Elèves

65.309

Enseignants

6.166

**Chefs
d'établissements**

Dans le contexte de la crise provoquée par la pandémie COVID-19, les réactions en urgence des systèmes éducatifs pendant la suspension des cours en présentiel ont connu un certain nombre de contraintes importantes. Les défis auxquels ont été confrontées les écoles en Roumanie, quant au transfert des activités scolaires dans l'environnement numérique, sont dus à la fois à l'accès limité à la technologie et à la connectivité Internet, aux possibilités limitées de soutien familial pour la participation à l'éducation en ligne et aux compétences insuffisamment développées des enseignants pour organiser de manière efficace l'enseignement à distance / en ligne. Le Ministère de l'éducation et de la recherche et ses agences subordonnées ont pour priorité d'accroître la capacité des écoles à fournir un véritable soutien à tous les élèves pour se remettre à jour et pour participer activement à des activités d'apprentissage de qualité, aux côtés de leurs collègues, une fois qu'ils retournent à l'école.

A cet effet, le Centre national des politiques et d'évaluation en éducation, par le biais de l'Unité de recherche en éducation, a mené une étude auprès des élèves, des enseignants, des chefs d'établissements et des parents, visant à évaluer le travail éducatif entrepris à distance, pendant la suspension des cours en présentiel, afin d'identifier les perceptions et les opinions des intervenants concernant l'accès, la mise en œuvre, la participation aux activités d'apprentissage à distance, les besoins en termes de soutien et les domaines prioritaires pour l'intervention des autorités centrales et locales, ainsi que les propositions destinées à rendre plus efficace l'organisation de l'enseignement à distance.

Méthodologie

Dans le cadre de cette enquête, basée sur des questionnaires auto-administrés en ligne (via la plateforme SurveyMonkey), quatre questionnaires ont été validés, un pour chaque catégorie d'acteurs éducatifs pertinents : élèves (les années V-VIII de scolarité), enseignants, chefs d'établissement d'enseignement pré-universitaire et parents.

La collecte des données (le remplissage des questionnaires) a eu lieu du 27 mai au 12 juin 2020¹, dans tous les départements du pays et dans la municipalité de Bucarest, les questionnaires remplis ayant été anonymes.

En ce qui concerne les élèves, la base de données a été pondérée selon leur distribution par sexes et par niveau d'études (collège, lycée, école professionnelle). En ce qui concerne les parents, la base a été pondérée selon la zone où se trouvait l'école (urbaine, rurale). En revanche, les bases de données incluant les réponses des chefs d'établissement et, respectivement, des enseignants n'ont pas été pondérées.

¹ Exceptionnellement, pour Bucarest - Ilfov et Suceava (rural), le délai de remplissage a été prolongé de quelques jours, du 29 juin au 2 juillet, afin d'augmenter le nombre de répondants dans ces zones.

Limites de l'étude :

- la participation de la population répondante à l'étude a été conditionnée par l'accès à un outils / un équipement connecté à Internet et par la maîtrise de compétences numériques minimales ;
- la difficulté de contrôler l'appartenance des répondants aux catégories ciblées, due à la façon de collecter les données via la plateforme SurveyMonkey.

A. Conditions de mise en œuvre des activités scolaires pendant la pandémie

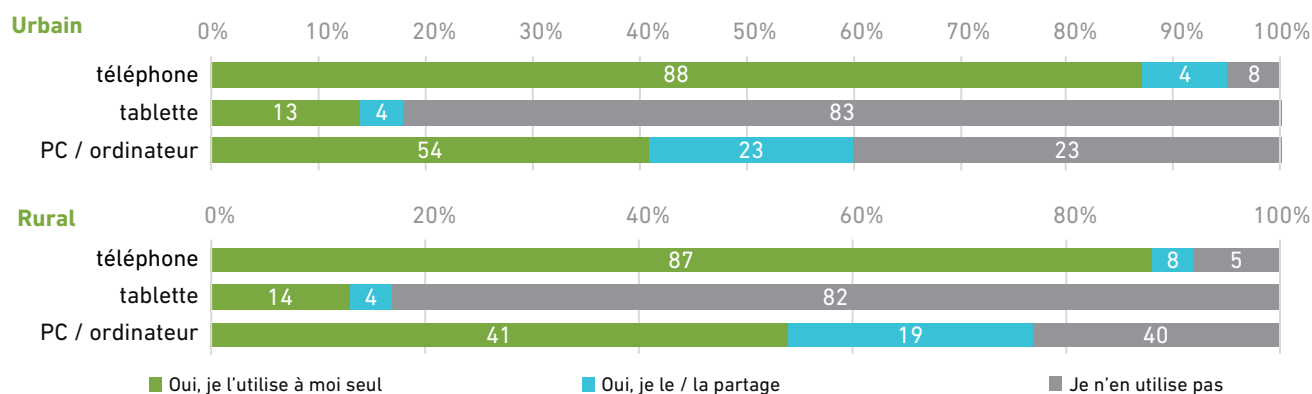
A1. L'accès aux outils et la connectivité Internet

- Le téléphone intelligent (le smartphone) a représenté l'outil le plus souvent utilisé dans l'apprentissage pendant l'enseignement à domicile, une situation rapportée à la fois par les enseignants, les élèves et les parents soumis à l'étude.
- La part des étudiants ayant utilisé un PC ou un ordinateur portable - des outils beaucoup plus adaptés à une expérience d'apprentissage en ligne complète - a été nettement inférieure.

La voix des élèves: la grande majorité des élèves (environ 90%) ont utilisé le téléphone pour apprendre à distance ; environ la moitié des élèves répondants déclarent avoir utilisé un PC ou ordinateur portable qui leur appartient en propre, tandis qu'un cinquième l'ont partagé avec un autre membre de la famille.

Pendant cette période, utilises-tu les équipements suivants pour apprendre?		Urbain	Rural
PC / ordinateur portable	Oui, j'utilise cet équipement à moi seul	54%	41%
	Je le partage avec un quelqu'un de la famille	23%	19%
	Je n'en utilise pas	23%	40%
tablette	Oui, j'utilise cet équipement à moi seul	13%	14%
	Je la partage avec un quelqu'un de la famille	4%	4%
	Je n'en utilise pas	83%	82%
téléphone	Oui, j'utilise cet équipement à moi seul	88%	87%
	Je le partage avec un quelqu'un de la famille	4%	8%
	Je n'en utilise pas	8%	4%

- Les élèves des zones rurales et de l'enseignement professionnel ou dual sont les catégories d'élèves pour lesquels l'accès limité aux équipements a représenté le principal obstacle à l'apprentissage en ligne, selon les opinions exprimées par la plupart des acteurs soumis à l'étude.

La voix des parents : un quart des élèves ne disposent pas à la maison d'un ordinateur (PC) ou d'un ordinateur portable fonctionnel avec accès à Internet, et, parmi ceux qui en disposent, seul un peu plus de la moitié en possèdent un personnel, les autres étant obligés de partager l'appareil avec d'autres membres de la famille, selon les données fournies par les parents. Par ailleurs, un parent sur trois n'a pas pu assurer l'accès à un PC / ordinateur portable fonctionnel connecté à Internet afin que tous les enfants de la famille puissent effectuer des activités d'apprentissage en ligne pendant la suspension des cours en présentiel.

Garantir l'accès des enfants aux équipements numériques est plus difficile pour les parents ayant un faible niveau d'éducation (sans diplômes de fin d'études, niveau primaire, secondaire ou même diplômés d'école professionnelle), avec un statut professionnel généralement associé à la précarité - chômeurs, parents au foyer, travailleurs agricoles, retraités, selon les données fournies par les enseignants.

La voix des enseignants : Plus de 60% des enseignants ont rapporté des situations où leurs élèves ont été obligés de partager avec d'autres membres de la famille l'équipement nécessaire pour participer à des activités en ligne (55% en milieu urbain et 70% en milieu rural) et plus de 40% ont précisé qu'ils avaient des élèves qui ne possédaient pas de tels outils (34% en milieu urbain et 55% en milieu rural). Par ailleurs, plus de 40% des enseignants ont précisé qu'une partie de leurs élèves n'ont pas eu accès à une connexion Internet de qualité, à même de leur permettre une participation facile et active à l'apprentissage en ligne (34% en milieu urbain et 55% en milieu rural). Cependant, les données issues des réponses aux questions ouvertes indiquent qu'il y a eu aussi des situations où les élèves ont profité de la difficulté de connexion pour justifier une présence moins active, notamment aux cours en ligne synchrones (une participation avec la caméra éteinte, l'utilisation de la communication par chat au lieu de celle audio, etc.).

Votre enfant a-t-il accès, au domicile, aux appareils suivants ? – ordinateur (PC) / ordinateur portable (fonctionnel) connecté à Internet		Oui, il en a un personnel	Oui, mais il ne l'utilise pas à lui seul	Non
Total		40%	36%	24%
Niveau de scolarité atteint par le parent	sans études terminées	31%	24%	45%
	enseignement primaire	31%	26%	43%
	collège	33%	25%	42%
	lycée	42%	31%	28%
	école professionnelle	37%	29%	35%
	école postbac	43%	38%	19%
	enseignement supérieur	41%	46%	13%
Zone de résidence	chef-lieu de département / capitale	46%	40%	14%
	autres villes	42%	38%	20%
	chef-lieu de commune	37%	33%	30%
	autres villages	31%	33%	36%
Statut professionnel	salarié(e)	43%	38%	19%
	patron / entrepreneur privé	54%	34%	12%
	profession libérale	44%	38%	18%
	travailleur agricole indépendant	38%	28%	34%
	chômeur / sans emploi	30%	33%	37%
	retraité(e)	50%	22%	28%
	parent au foyer	29%	31%	40%

Difficultés d'accès rencontrées par les enseignants

- Une partie des enseignants, eux aussi, ont rencontré des difficultés d'accès : plus d'un tiers (38%) d'entre eux ont déclaré partager avec d'autres membres de la famille l'équipement nécessaire pour assurer le processus d'enseignement, et 11%, qu'ils ne possédaient pas de tels équipements. Cette situation est signalée encore plus par les enseignants des zones rurales que par ceux des zones urbaines (13% contre 9%).
- Pour 11% des enseignants, une mauvaise connexion Internet a constitué un vrai défi pour l'apprentissage en ligne, et les enseignants des zones rurales ont été encore plus touchés : près d'un répondant sur cinq ont déclaré ne pas avoir eu accès à une connexion Internet de bonne qualité (18%).

A2. La plateforme d'enseignement en ligne au niveau de l'école

Une autre condition importante pour organiser des activités d'apprentissage de qualité en ligne est l'utilisation d'une plateforme d'apprentissage dédiée.

La voix des enseignants : seul un enseignant sur deux a travaillé, pendant la scolarité à domicile, à l'aide d'une plateforme d'apprentissage proprement dite (telle que Google Classroom, Moodle, Edmondo, Kinderpedia, MyKoolio, Class Dojo, Microsoft Teams, Digitaliada, etc.), selon les données d'étude fournies par les enseignants et les chefs d'établissement ; les disparités selon les zones de résidence sont importantes, au détriment du milieu rural (62% urbain et 39% rural). La décision concernant la plateforme d'apprentissage utilisée a appartenu entièrement aux enseignants, au moins pendant la première partie de la période de fermeture des écoles.

La voix des chefs d'établissement : Le nombre d'écoles qui avaient adopté et utilisé de manière unitaire une telle plateforme avant la pandémie était relativement faible. De nombreuses écoles n'étaient pas préparées à un enseignement en ligne effectif, une situation qui se reflète d'ailleurs dans le fait que même pas la moitié d'entre elles (44%) utilisaient une plate-forme unique établie au niveau de l'école et que plus de 60% des écoles avaient laissé à l'appréciation des enseignants le choix de la plateforme d'enseignement en ligne. Cette dernière situation est très probablement déterminée par une organisation insuffisante au niveau de l'école ou, dans d'autres cas, par la diversité des expériences des enseignants au sein des écoles par rapport à l'utilisation des plateformes et des outils numériques.

Le processus d'adoption d'une plate-forme au niveau de l'établissement scolaire est en cours et, le plus probablement, ces plates-formes seront pleinement opérationnelles (avec des comptes créés pour chaque élève et enseignant, des sections / fonctionnalités activées, contenu téléchargé, etc.) au début de l'année scolaire 2020-2021, selon les données de l'étude fournies par les chefs d'établissements et par les enseignants.

En guise d'alternative, de nombreux enseignants ont combiné les interactions en ligne directes (synchrones) prises en charge via des applications spécialisées pour la communication collaborative (du type Zoom, Skype, Meet ou Webex) avec des devoirs pour les élèves à réaliser hors ligne, dont les solutions ont été photographiées et transmises à l'aide d'un téléphone mobile ou des applications comme WhatsApp ou Messenger. Près de 60% des enseignants ayant participé à l'étude indiquent avoir adopté une telle stratégie.

A3. Le soutien familial

La famille joue un rôle important pour aider les élèves à participer activement à l'apprentissage en ligne.

La voix des enseignants : seul un enseignant sur trois a indiqué que ses élèves avaient tiré parti de ce soutien. Il y a des disparités dues à la zone de résidence, les parents des zones urbaines étant évoqués dans une proportion considérablement plus élevée (38%) que ceux des zones rurales (29%) en tant que facteurs actifs et impliqués dans le soutien à l'enseignement à distance. Aussi, au sein des familles ayant un niveau d'éducation supérieur (enseignement secondaire supérieur), où l'autonomie des élèves est plus marquée, le soutien des parents est plus faible.

La voix des chefs d'établissement : une proportion relativement faible de chefs d'établissement (11%) ont déclaré que les écoles qu'ils dirigeaient avaient reçu du soutien de la part des associations de parents. Bien que les parents aient joué un rôle clé dans l'adaptation à l'enseignement à distance / en ligne, le soutien institutionnalisé qu'ils ont fourni via des organisations de parents semble avoir été plus faible que le soutien individuel. Ce fait peut être constaté surtout pour les écoles des zones.

La voix des parents : environ un tiers des parents (36%) ont déclaré s'être impliqués dans l'activité scolaire de leur enfant dans la même mesure qu'avant la suspension des cours, alors que, pour près de 30% des parents, l'apprentissage à distance de l'enfant a été plus laborieux, exigeant une plus grande implication de leur part ; 14% des parents se sont impliqués dans les activités éducatives de leurs enfants moins qu'au cours de la période précédente ; plus de 20% des parents ne se sont pas du tout impliqués, parce que l'enfant n'avait pas eu besoin de leur aide (15% des parents) ou parce qu'ils n'avaient pas les compétences suffisantes pour aider leur enfant (4% des parents).

Par conséquent, les résultats sont consistants également du point de vue des données fournies par les parents.

Bien que de nombreux parents ont poursuivi leur activité professionnelle à domicile (télétravail), il faut noter que seuls 4% des parents interrogés ont précisé qu'ils n'étaient pas capables d'aider leurs enfants dans les activités en ligne faute de temps. Plus le niveau d'éducation des parents est élevé, plus leur degré d'implication dans les activités scolaires des enfants est élevé.

Les données de recherche montrent également que 40% des parents répondants ont précisé que leur aide n'avait pas été nécessaire pour mener des activités en ligne. L'autonomie de l'enfant dans l'utilisation de la technologie (par rapport à ceux qui sont complètement autonomes dans l'utilisation des applications éducatives) varie fortement en fonction du niveau d'éducation, de 7% pour les enfants fréquentant l'enseignement préscolaire à 80% pour les lycéens. Les données fournies par les chefs d'établissement montrent que les élèves aux moyens réduits, issus de familles socio-économiquement défavorisées, ont été plus touchés par le manque de soutien familial que leurs collègues, tant en termes d'accès aux outils que de soutien effectif dans les activités d'apprentissage en ligne (connexion, participation aux interactions synchrones / asynchrones, réalisation des devoirs, etc.).

A4. Le soutien local à l'école

La voix des enseignants : les initiatives de soutien les plus importantes ont été celles des ONG et des entreprises, environ 89% des enseignants ayant déclaré avoir reçu du soutien pour l'utilisation des nouvelles technologies dans des contextes éducatifs via des plateformes, des applications, des outils mis à disposition sur des sites dédiés, mais aussi des séminaires en ligne (des webinaires). Les mairies et les conseils locaux ont également apporté une contribution importante (80% des répondants déclarent avoir reçu du soutien de leur part).

La voix des chefs d'établissement : les directeurs des écoles ont identifié les autorités éducatives aux niveaux départemental et national - l'Inspection scolaire départementale / l'Inspection scolaire de la municipalité de Bucarest (62%) et le Ministère de l'éducation et de la recherche (36%) - comme les principales sources de soutien. Seul un directeur sur quatre (26%) a précisé que la mairie / le conseil municipal avait été aux côtés de l'école pendant la période pandémique. L'aide fournie par les autorités locales dans les zones urbaines est nettement inférieure à celle fournie par les autorités locales dans les zones rurales (22% contre 31%).

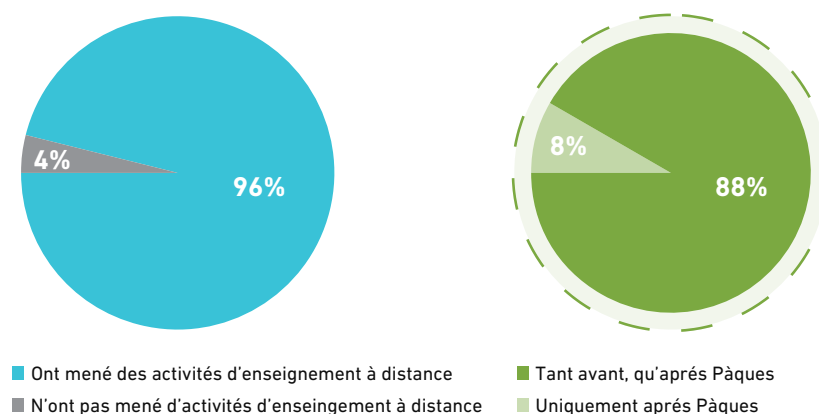
D'autres acteurs de soutien aux chefs d'établissement, pour organiser des activités d'apprentissage à distance ont été la Maison du corps enseignant (22%), des ONG / entreprises privées (11%), CJRAE / CMBRAE (9%). Avec une implication plus faible, d'autres catégories d'intervenants ont offert leur soutien aux équipes de direction des écoles pour organiser l'enseignement à distance : des institutions au niveau local ou départemental (le conseil départemental, la police, l'église), des universités / des enseignants de l'enseignement supérieur, des stations de radio, des prestataires de formation étrangers, des unités commerciales des petites localités (impliquées principalement dans la distribution de matériel didactique).

B. Organisation des activités scolaires à distance

B1. Les formes de poursuite des activités scolaires

Les données de l'étude indiquent que les principales options ont eu pour but de fournir l'accès aux outils, un espace d'apprentissage en ligne, un équilibre entre les activités synchrones et asynchrones, des ressources humaines internes maîtrisant les technologies informatiques (par exemple, un informaticien), un niveau de compétences numériques nécessaires aux acteurs scolaires pour participer à l'apprentissage en ligne (notamment aux enseignants et aux élèves).

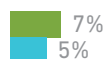
Réalisation des activités scolaires à distance, selon les chefs d'établissements

La voix des chefs d'établissement : les écoles ont pris ces décisions de façon différente (en fonction des ressources disponibles, du type de consultation interne, du temps de réponse), mais, en très grande partie, les activités dans les écoles se sont poursuivies, sous différentes formes. Presque tous les chefs d'établissement enquêtés (92%) ont indiqué le fait que leur école a poursuivi son activité, même si le règlement officiel du Ministère de l'éducation (OMEC n° 4135/2020) a pu déterminer des différences au niveau de l'organisation et de la réalisation des activités d'enseignement à distance.

Activités d'apprentissage à distance, selon les élèves

Les enseignants nous ont transmis du matériel pour l'école personnellement, par la poste ou par l'intermédiaire de différentes personnes.

J'ai parlé avec les enseignants au téléphone.

J'ai regardé l'émission Télé-école.

J'ai communiqué avec les enseignants via WhatsApp, Facebook, Messenger, e-mail, etc.

Nous nous sommes vus et entendus avec les enseignants via différentes applications (par exemple Zoom, Skype, Meet).

Les enseignants ont mis à notre disposition des leçons et du matériel de travail en ligne (via des plateformes...)

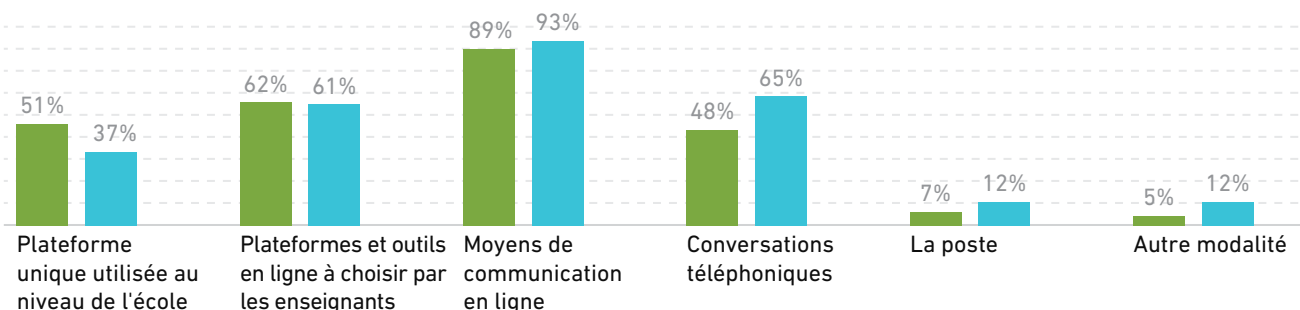

■ Rural ■ Urbain

Selon les informations fournies par les chefs d'établissements, la plupart des écoles des zones urbaines qui n'ont pas réussi à organiser de telles activités se situe dans le périmètre petit urbain, des villes qui ne sont pas des chefs-lieux de leurs départements. Pour ce qui est des zones rurales, les écoles de cette catégorie sont situées dans des villages qui ne sont pas des chefs-lieux de leurs communes.

Les modes d'organisation et de réalisation des activités d'apprentissage ont été, en général, établis au niveau des écoles et / ou des chaires ; cependant, il convient de noter que l'utilisation des moyens électroniques et des nouvelles technologies a été dominante. Selon les données de l'étude, la transmission des ressources et des devoirs via différents moyens de communication numériques a été la principale option pour les écoles, évoquée par 91% des chefs d'établissements et par 95% des parents. Cette situation s'explique par la facilité d'accès à ces matériaux à partir de divers appareils et, dans de nombreux cas, par les expériences pertinentes antérieures à la période pandémique (par exemple, l'utilisation d'applications pour communiquer avec les élèves ou leurs parents).

Modes d'organisation des activités à distance, selon les chefs d'établissements

Selon les données fournies par les chefs d'établissements, il y a eu également des écoles qui ont recouru à des formes alternatives d'enseignement à distance, non numériques : la communication téléphonique avec les élèves (évoquée par plus de la moitié des répondants), la transmission des ressources ou des devoirs sur des supports imprimés, y compris par le biais des services postaux (environ 10%). Ces moyens ont été employés plus souvent par les écoles des zones rurales, situation qui démontre un accès plus difficile aux ressources TIC et une connectivité Internet plus faible que dans les écoles des zones urbaines.

De grandes difficultés concernant l'organisation de l'enseignement à distance ont été signalées par les chefs d'établissement dans les écoles qui mettent en œuvre le programme « La deuxième chance », notamment aux niveaux I et II de l'enseignement primaire, ainsi que dans les écoles comptant un nombre important d'élèves en situation de handicap et / ou avec des exigences éducatives spéciales.

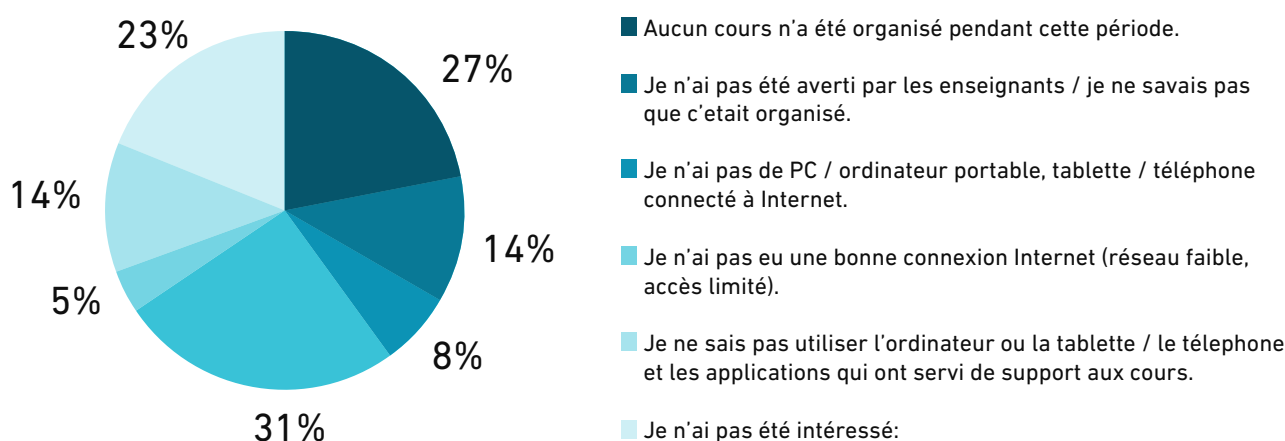

La voix des élèves : les données fournies par les élèves confirment que les activités éducatives pendant la suspension des cours en présentiel ont valorisé, en grande partie, les nouvelles technologies. Les activités d'apprentissage ont consisté à : fournir, par les enseignants, des cours et du matériel didactique en ligne, en utilisant comme support les plateformes éducatives (76% des élèves soumis à l'étude), des réunions en direct avec des enseignants via des applications dédiées aux vidéoconférences (plus de 70% des élèves ont tiré parti de ce type de rencontres avec leurs enseignants), la communication avec les enseignants via des applications du type réseaux sociaux et messagerie électronique (utilisées par 57% des élèves).

L'analyse des réponses des élèves en fonction de la zone où se situe leur école montre que l'utilisation des plateformes éducatives et des applications pour des activités synchrones avec les enseignants a été significativement plus faible dans les zones rurales que dans les zones urbaines, les écarts étant compris entre 7 points de pourcentage (applications dédiées aux vidéoconférences en ligne) et 20 points de pourcentage (plateformes éducatives).

Des activités non numériques sont signalées avec une fréquence plus faible : visionnage d'émissions de téléenseignement (5% des élèves), communication téléphonique avec les enseignants (5% des élèves), utilisation du matériel d'étude sur support physique, envoyé directement par les enseignants, par courrier ou par différentes personnes (2% des élèves).

Causes de la non participation, selon les élèves

La voix des parents : 10% d'entre eux déclarent que les enseignants / les éducateurs de l'enfant sont restés en contact avec lui (également) par téléphone, 7% disent que l'apprentissage à distance a été réalisé via la transmission, par les enseignants aux enfants, des documents de travail sur support physique, par courrier ou par différentes personnes ; les émissions de télévision ont représenté un moyen secondaire d'apprentissage à distance pour les enfants, avec seulement 5% des parents évoquant ces types de programmes éducatifs.

La voix des enseignants : les ressources éducatives les plus utilisées ont été : les émissions de téléenseignement - évoquées plus fréquemment par les enseignants des zones urbaines que dans les zones rurales et respectivement par ceux qui enseignent au lycée plutôt qu'au collège ; les fiches / les tests d'évaluation ; les présentations (Prezi, PPT) - plus souvent utilisées par les enseignants dans les écoles rurales que dans le milieu urbain, ainsi que par ceux qui enseignent au collège plutôt qu'au lycée ; les textes destinés à la lecture, utilisés en plus grande partie par les enseignants au collège et au lycée qu'à l'enseignement primaire et préscolaire.

Très probablement à défaut d'autres moyens de communication, 16% des enseignants examinés ont indiqué s'être tournés vers des personnes ressources (par exemple, des professeurs principaux, des parents, des médiateurs scolaires, des représentants des autorités locales) pour transmettre du matériel d'apprentissage sur support imprimé aux élèves, et 3% ont envoyé du matériel aux étudiants par courriel.

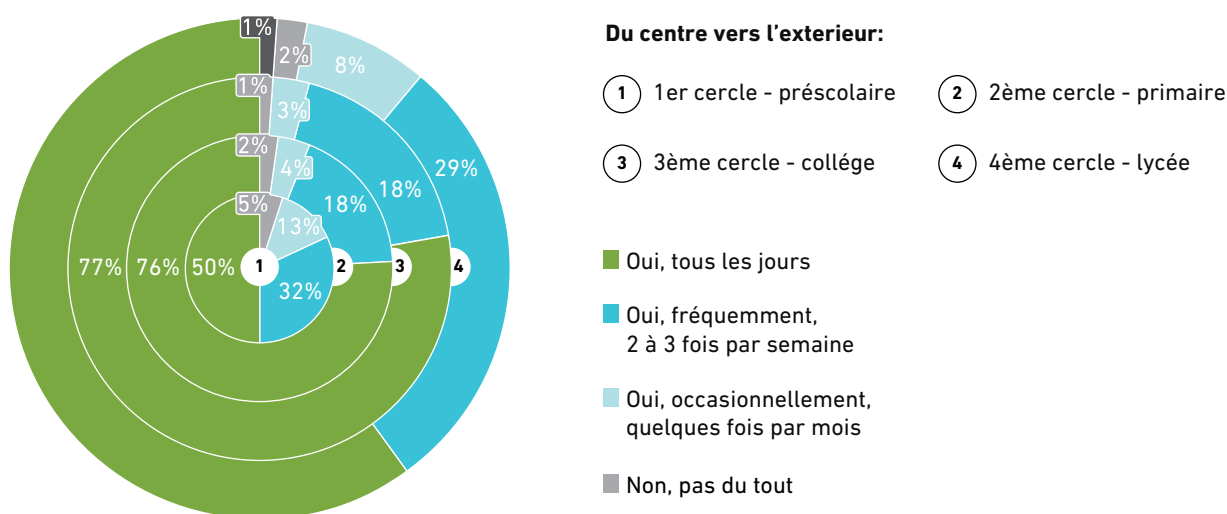
B2. La participation des élèves aux activités d'apprentissage en ligne

La voix des élèves : Presque tous les élèves répondants (94%) précisent avoir participé à des activités éducatives organisées par les enseignants des écoles, pendant la période pandémique. Les élèves qui ont déclaré ne pas avoir participé à de telles activités sont notamment ceux des dernières années du cycle secondaire supérieur - la 12ème année de scolarité (lycée) et la 13ème (enseignement professionnel / dual).

La non-participation est principalement influencée par l'accès limité à Internet ou par une faible ou intermittente connexion, ce qui a touché notamment les élèves des zones rurales. Une autre cause évoquée a été l'organisation tardive ou même absente d'activités en format numérique, une situation plus courante aux niveaux des enseignements préscolaire, primaire et secondaire.

Taux de participation des élèves aux activités à distance, aux yeux des parents

La voix des parents : selon les données de l'étude, tant le taux d'organisation des activités scolaires à distance par les enseignants, que le celui de participation des élèves ont été très élevés et que les raisons de la non-participation sont similaires à celles indiquées par les élèves.

Des difficultés plus importantes ont été signalées par les parents des zones rurales, en particulier dans le petit rural (les localités qui ne sont pas des chefs-lieux de communes), par ceux ayant un statut professionnel associé à la précarité (chômeurs, retraités, travailleurs agricoles ou parents au foyer) ou un faible niveau d'éducation (sans diplômes de fin d'études, niveau primaire, secondaire), mais aussi par les parents qui ont plusieurs enfants scolarisés à l'école / en maternelle (en moyenne 2,06 enfants / foyer).

La voix des enseignants : deux tiers des enseignants déclarent avoir travaillé avec tous les élèves, plus de 20% - avec plus de la moitié des élèves, et les autres - avec des effectifs moins importants d'élèves. La plupart des enseignants qui ont déclaré avoir travaillé avec des collectifs plus importants d'élèves font partie des catégories suivantes : ils proviennent d'écoles urbaines, ils ont passé l'examen de confirmation dans l'enseignement / les grades didactiques, ils ont une ancienneté plus longue dans l'enseignement, ils enseignent au niveau primaire, respectivement au lycée, ils possèdent des compétences numériques / TIC.

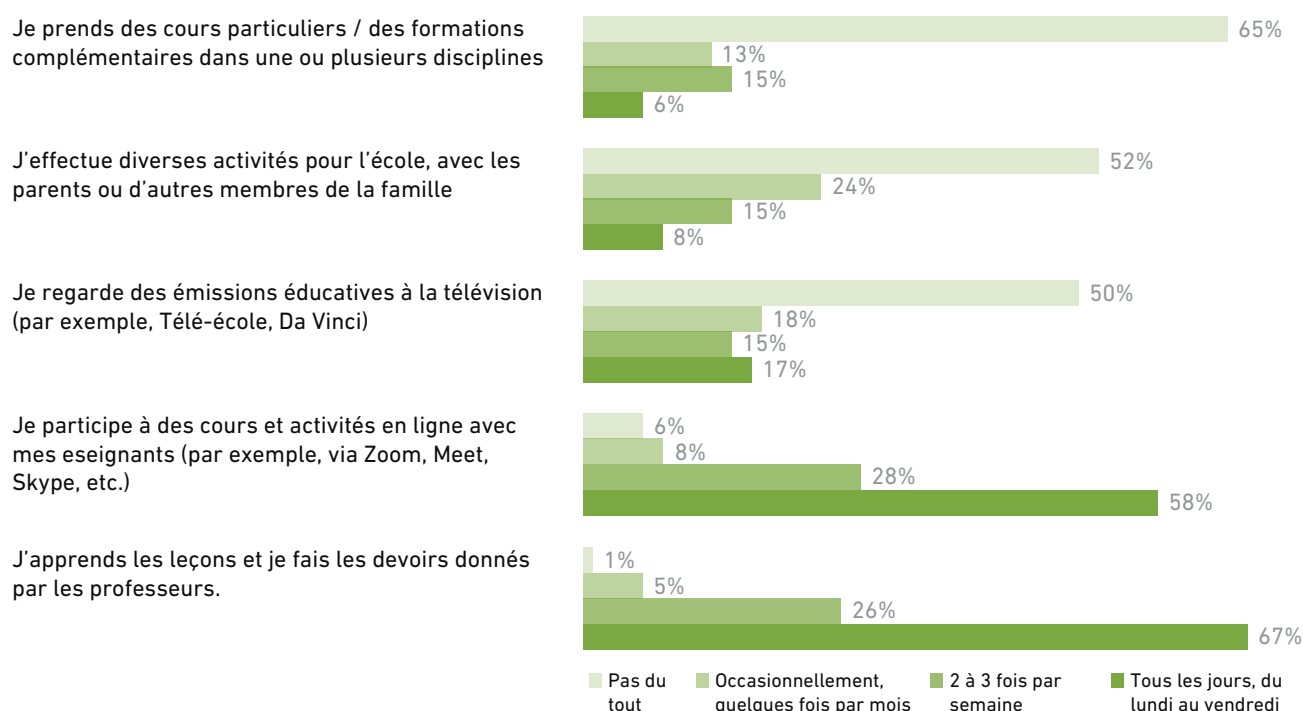

B3. La fréquence des activités d'apprentissage pendant la période pandémique

La voix des élèves : pour les activités scolaires, la plupart des élèves utilisent l'ordinateur, le téléphone, la tablette ou la télévision entre 3 et 4 heures / jour. Par rapport à la moyenne de 5 à 6 heures / jour de présence effective aux cours, pendant la période des cours en présentiel, à part le temps consacré aux devoirs à la maison, en termes objectifs, une baisse du temps consacré à l'école par une partie des élèves (notamment au niveau de l'enseignement secondaire) peut être constatée pendant la fermeture des écoles.

Les principales activités réalisées par les élèves ont été : les devoirs, les leçons, les activités en ligne avec les enseignants et les émissions éducatives télévisées.

Participation aux activités d'apprentissage pendant la période pandémique, selon les élèves

La voix des parents : près de trois parents sur quatre (71%) rapportent une fréquence quotidienne des enfants aux cours organisés à distance, tandis qu'un parent sur cinq indique une participation constante, de 2 à 3 fois par semaine en moyenne ; un nombre non négligeable de parents (5%, représentant 16 726 parents) déclarent que la participation de leurs enfants a été sporadique, de seulement quelques fois par mois.

La voix des enseignants : près de trois quarts des enseignants ayant déclaré avoir effectué des activités avec les élèves tout au long de la période de suspension des cours en présentiel ont mené des activités conformément à l'emploi du temps, un dixième ont couvert au moins la moitié des heures prévues et moins de 1% ont couvert moins de la moitié des heures. La plupart des enseignants qui déclarent avoir couvert une plus grande partie d'heures de cours enseignent dans les écoles urbaines.

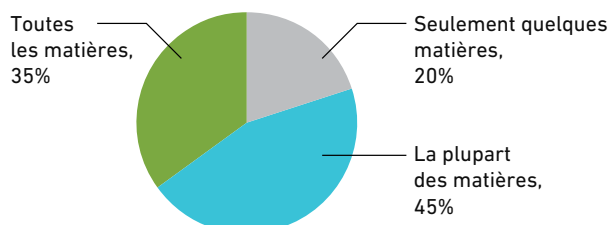
Les facteurs qui ont influencé le développement des activités sont principalement liés à l'enseignant (expérience d'enseignement, compétences numériques), aux spécificités d'âge des élèves (autonomie, motivation, implication dans l'apprentissage) et au contexte scolaire (opportunités et soutien technique fournis par les écoles).

B4. Parcourir les programmes scolaires dans l'enseignement à distance / en ligne

La voix des élèves : près de la moitié des élèves répondants déclarent que des activités éducatives à distance ont été organisées pour la plupart des matières. Un cinquième des élèves de 8ème et de 12ème années de scolarité (où l'enseignement à distance est davantage concentré sur quelques matières pertinentes en vue des examens nationaux) indiquent que des activités d'enseignement à distance ont eu lieu seulement pour quelques disciplines de l'emploi du temps.

Poursuite de l'organisation des cours dans les matières scolaires, selon les enseignants

La voix des enseignants : environ trois quarts des enseignants du primaire déclarent avoir parcouru presque intégralement les programmes scolaires pour les disciplines Communication en langue roumaine / Langue et littérature roumaines (respectivement langue maternelle) et Mathématiques et exploration de l'environnement / Mathématiques, avant la fin de l'année 2019 - 2020. Les programmes d'autres disciplines ont été partiellement parcourus. Un peu plus de la moitié des enseignants des collèges et des lycées ont parcouru presque tous les programmes scolaires. A la différence des enseignants de l'enseignement primaire, ceux qui enseignent au collège et au lycée posséderont, au cours de l'année scolaire 2020-2021, une proportion plus importante d'activités de remise à niveau des élèves.

B5. Le suivi de la participation, des activités d'évaluation et des retours fournis aux élèves

La voix des parents : les enseignants et les instituteurs ont rempli, pendant l'organisation des cours à distance, leurs fonctions portant sur la vérification de l'activité et la présence en ligne de l'enfant, la communication de l'emploi du temps ou la fourniture du matériel d'étude, pour toutes les disciplines ou pour la plupart d'entre elles. Le profil de ceux ayant une perception plutôt positive de la manière dont les activités à distance ont été menées pendant la fermeture des écoles est le suivant : salariés ou parents au foyer, avec des enfants de niveau préscolaire ou primaire et qui fréquentent l'école en milieu rural, avec un niveau d'éducation primaire ou sans éducation.

Veuillez nous dire si, pendant les activités de l'école à distance :	Zone de résidence de l'école		Niveau d'enseignement			Total
	urbain	rural	collège	lycée	professionnel / dual	
Les enseignants ont vérifié la présence aux cours en ligne	74%	81%	78%	73%	81%	76%
On m'a envoyé un emploi du temps / programme d'activités en ligne clair	70%	75%	75%	67%	73%	71%
On m'a informé de la manière dont je serai évalué pour les moyennes finales	66%	66%	65%	67%	69%	66%
On nous a demandé si nous avions compris les leçons et on nous a expliqué à nouveau, si nécessaire	68%	76%	74%	65%	74%	70%
On nous a dit si nous avions bien fait les devoirs ou ce qui devait être corrigé	70%	81%	78%	66%	76%	73%
On nous a expliqué les règles des cours en ligne	60%	68%	67%	56%	68%	62%
On nous a parlé de la sécurité sur Internet	34%	48%	40%	33%	55%	37%

La voix des élèves : majoritatea elevilor investigați (cu o frecvență mai scăzută la nivel liceal), apreciază că următoarele practici au fost realizate de cei mai mulți dintre profesori: verificarea prezenței la activitățile online sincron, transmiterea orarului/programului de activități, informarea privind evaluarea pentru încheierea mediilor, sprijinul și feedback-ul oferit în învățare, discutarea regulilor de desfășurare a lecțiilor online și a celor ce țin de siguranța pe internet au fost practici realizate de cei mai mulți dintre profesori.

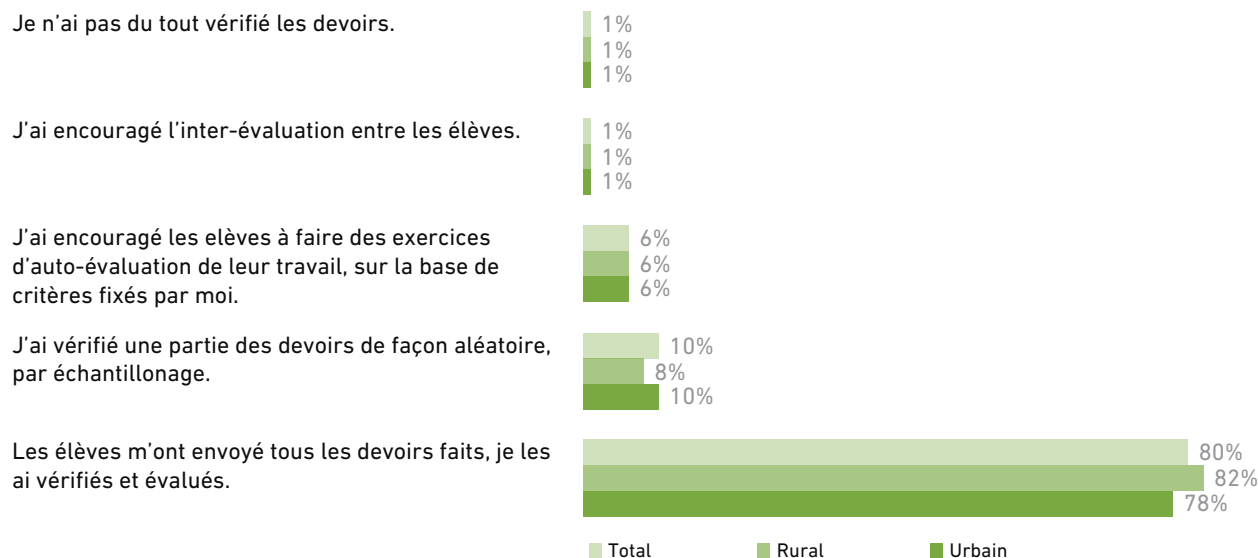

La voix des enseignants : quatre enseignants sur cinq enquêtés déclarent qu'un suivi permanent de l'apprentissage a été réalisé, le moyen le plus utilisé étant la vérification permanente des devoirs de chaque élève ; environ 10% des enseignants ont vérifié les devoirs de manière aléatoire. Encourager l'auto-évaluation et l'inter-évaluation au niveau des élèves, sur la base de critères établis par les enseignants, est une approche constatée dans peu de situations, et notamment au niveau l'enseignement secondaire supérieur.

La voix des chefs d'établissement : une grande partie d'entre eux ont indiqué le manque d'outils de suivi de l'activité des élèves et des enseignants (par exemple, d'outils d'évaluation et d'auto-évaluation des enseignants, d'accompagnement aux cours en ligne), ainsi que d'un contexte adéquat pour la formation des compétences en la matière.

Suivi des activités d'apprentissage des élèves, selon les enseignants

B6. La collaboration entre acteurs au niveau de l'école

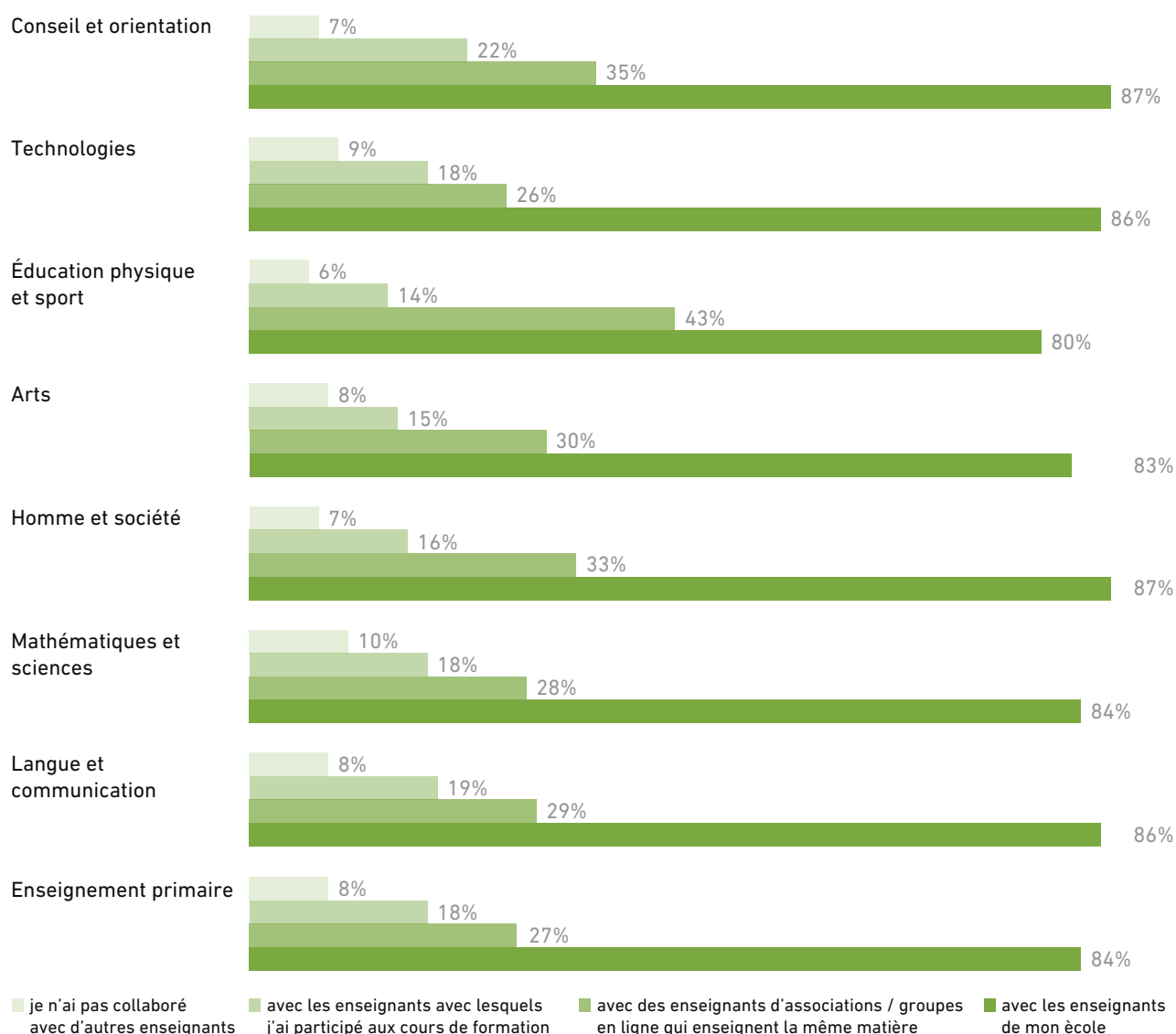

La voix des parents : les principaux éléments d'appui aux activités éducatives à distance ont été le chef d'établissement / l'enseignant / l'instituteur, les enseignants de diverses disciplines, respectivement la direction de l'école. Le profil de ceux qui estiment avoir reçu un soutien insuffisant pendant la suspension des cours est le suivant : ils ont un âge moyen légèrement plus élevé, ils vivent dans des localités chefs-lieux de leur département ou dans la capitale, ils ont des études supérieures, ils ont des enfants au lycée.

La voix des enseignants : La plupart ont indiqué qu'ils ont collaboré avec des collègues de leur propre institution, afin d'organiser et de réaliser des activités didactiques pendant l'apprentissage à distance (70%). Près de la moitié des enseignants ont déclaré avoir collaboré avec d'autres enseignants en dehors de leur école (des réseaux professionnels, des groupes de formation, etc.), une pratique évoquée par les enseignants ayant passé l'examen de confirmation dans l'enseignement / ayant acquis des grades didactiques plus fréquemment que par les débutants.

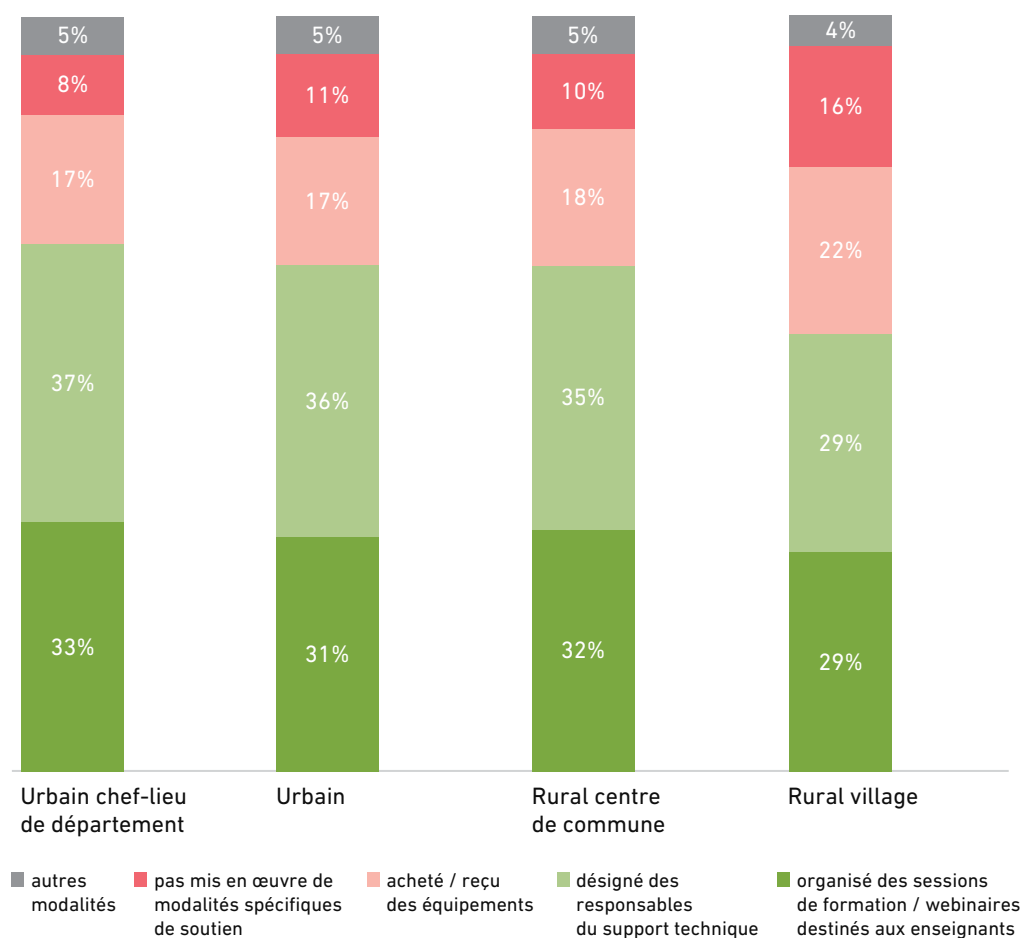
Collaboration des enseignants en vue d'organiser l'enseignement à distance (répartition par aires curriculaires)

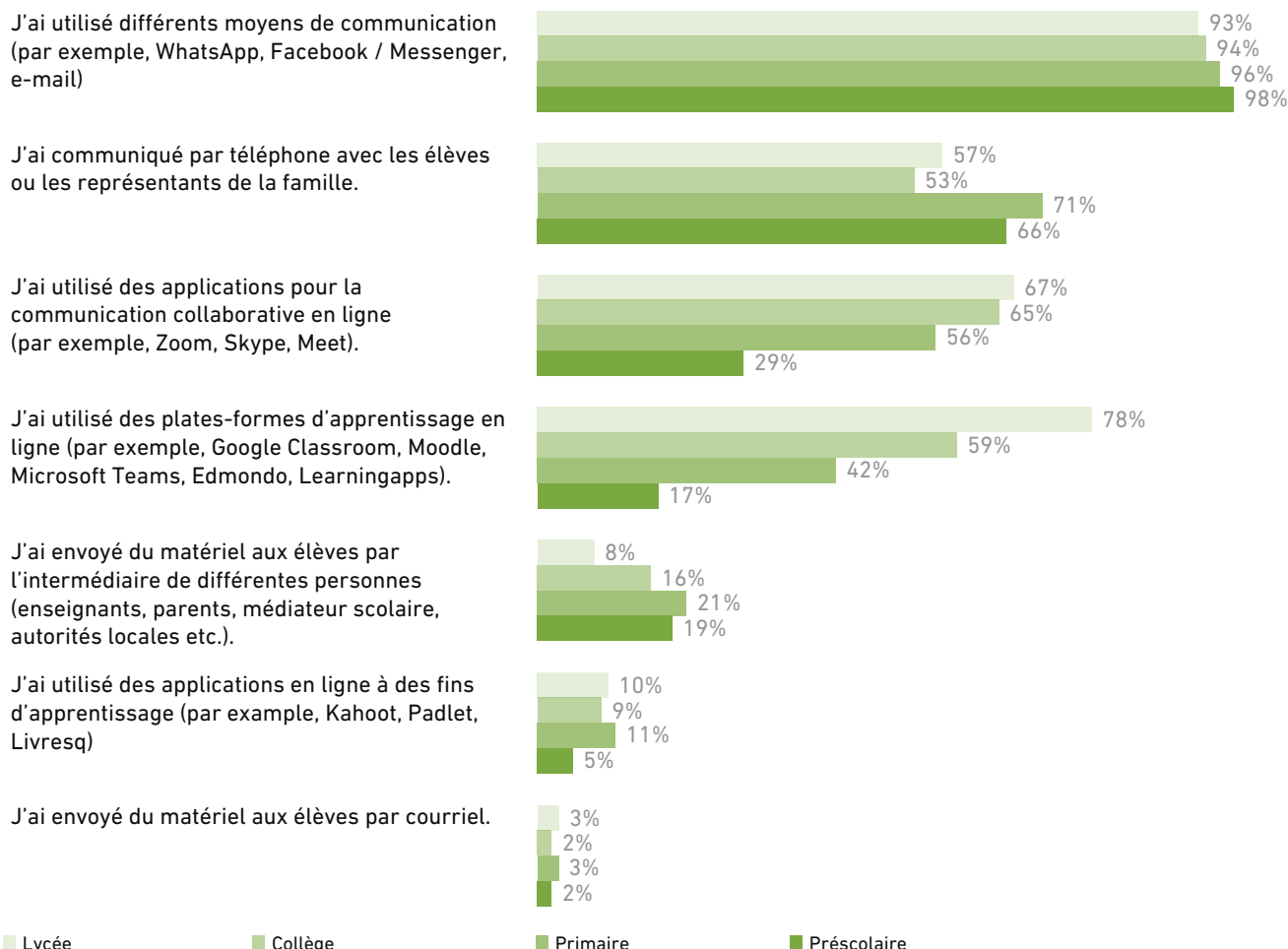
La voix des chefs d'établissement : le principal soutien que les directeurs ont apporté aux enseignants, pour développer les activités à distance, a consisté en la nomination de certaines personnes de l'école, afin de les aider d'un point de vue technique à accéder aux nouvelles technologies et à organiser les activités en ligne. Un peu plus de la moitié d'entre eux (54%) se sont tournés vers des informaticiens, des professeurs d'informatique ou d'autres personnes-ressources de l'école, capables d'apporter leur contribution à l'apprentissage à distance. Un autre type de soutien a consisté à faciliter la participation à des sessions de formation, des webinaires censés développer les compétences numériques des enseignants, nécessaires à l'organisation de l'activité d'apprentissage dans l'espace virtuel.

Soutien fourni aux enseignants par la direction de l'école

C. Des compétences numériques pour effectuer des activités d'apprentissage en ligne

Moyens de communication utilisés par les enseignants pour les activités d'apprentissage

La voix des élèves : en termes de compétences numériques des élèves, nécessaires pour participer aux cours et aux activités en ligne, plus des deux tiers des élèves se sont débrouillés seuls et un quart n'ont eu besoin d'aide qu'au début. Seuls 5% des élèves répondants ont eu souvent besoin d'aide pour utiliser les applications ou les appareils, et parmi eux, les variables sociodémographiques ne produisent pas de différences considérables.

La voix des enseignants : 40% d'entre eux déclarent ne pas avoir utilisé d'applications de communication collaborative pendant l'école à domicile, tandis que seulement 10% ont utilisé des applications lors des activités d'enseignement avec les élèves (par exemple, Geogebra, Kahoot, Padlet, Livresq, Socrative, Menti, Canva, etc.).

Environ 25% des enseignants déclarent ne pas avoir suffisamment d'expérience de travail avec les différents outils et applications en ligne ; une proportion similaire est constatée parmi les enseignants ayant déclaré avoir éprouvé une gêne professionnelle à interagir avec les élèves dans ce contexte.

L'analyse des données de l'étude indique que les principales compétences à développer sont : concevoir / adapter les activités à l'environnement en ligne et structurer les activités en ligne pour l'apprentissage (équilibre entre synchrone / asynchrone) ; identifier, utiliser et développer les ressources éducatives, y compris les ressources didactiques en libre accès (REL) ; travailler via des plateformes d'apprentissage ; utiliser les outils numériques afin de formuler le retour d'information / l'évaluation ; activer, stimuler la motivation et l'autonomie des élèves pour participer à des activités en ligne.

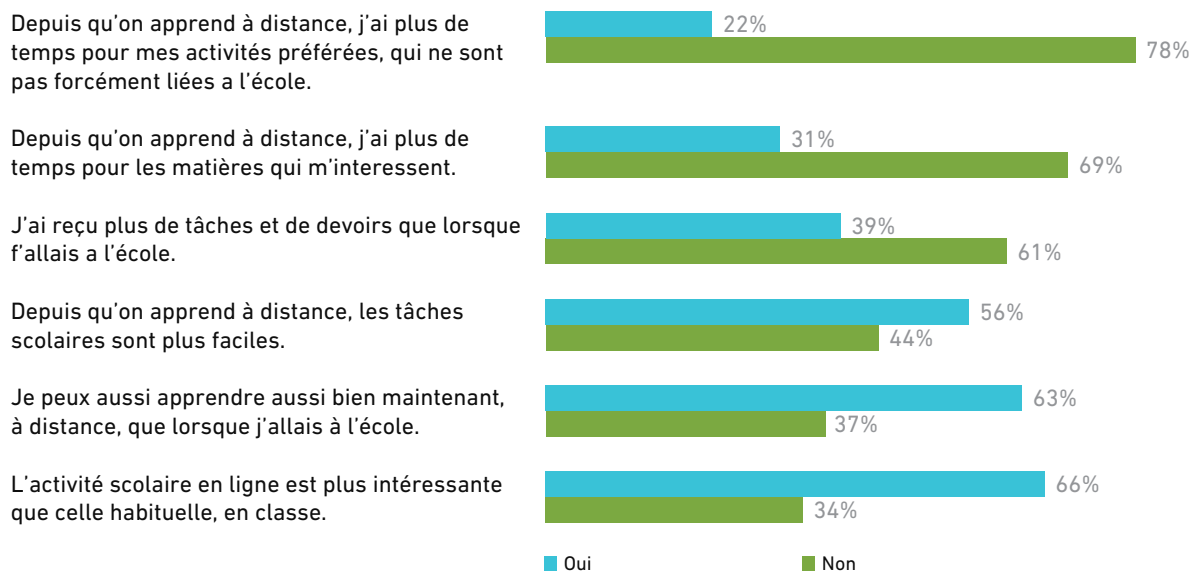
Bien que les élèves aient très rarement signalé des difficultés liées à leurs compétences numériques pour participer aux activités en ligne, plus d'un tiers des enseignants estiment que certains élèves des classes avec lesquelles ils ont travaillé en ligne n'ont pas fait preuve d'une maîtrise suffisamment développée pour leur permettre l'utilisation autonome des différents outils et applications - notamment dans les zones rurales et aux niveaux d'étude primaire et préscolaire.

La voix des chefs d'établissement : les chefs d'établissement ont estimé que, sur une échelle de 1 à 10, le niveau moyen de compétences numériques des enseignants est de 7,5, ce qui signifie que, dans une mesure suffisante, ceux-ci peuvent s'adapter à l'environnement de l'enseignement en ligne. Selon les données fournies par les chefs d'établissement, bien que la demande de soutien ait été élevée, seule environ la moitié des écoles ont mis à la disposition des enseignants une personne-ressource, possédant les compétences numériques pertinentes, pour les aider à mener les activités en ligne. Pour les enseignants des zones rurales, l'aide fournie a été encore plus rare.

Un chef d'établissement sur deux indique que les écoles ont facilité la participation des enseignants à des sessions de formation, des webinaires visant à développer les compétences numériques nécessaires à l'organisation des activités d'enseignement dans l'espace virtuel. Le soutien fourni a consisté notamment à faciliter l'accès aux informations sur les opportunités de formation au niveau local, départemental ou national et, de façon limitée, sur l'inscription à des programmes de formation (en ligne).

D. Aspects positifs de l'apprentissage à distance et niveau de satisfaction

Aspects positifs identifiés par les élèves en ce qui concerne l'apprentissage à distance

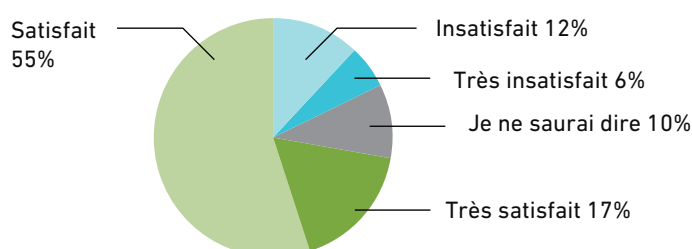
La voix des élèves : La grande majorité des répondants estiment que l'allègement de l'emploi du temps habituel leur a permis de consacrer plus de temps à leurs activités préférées, sans rapport avec l'école, ou aux matières qui les intéressent.

Les élèves estiment que le manque du contact en face à face avec les enseignants et les collègues a impacté la qualité de l'apprentissage et leur niveau d'intérêt pour l'activité scolaire, et la complexité et le volume des tâches et des devoirs reçus pendant cette période ont dépassé les niveaux habituels.

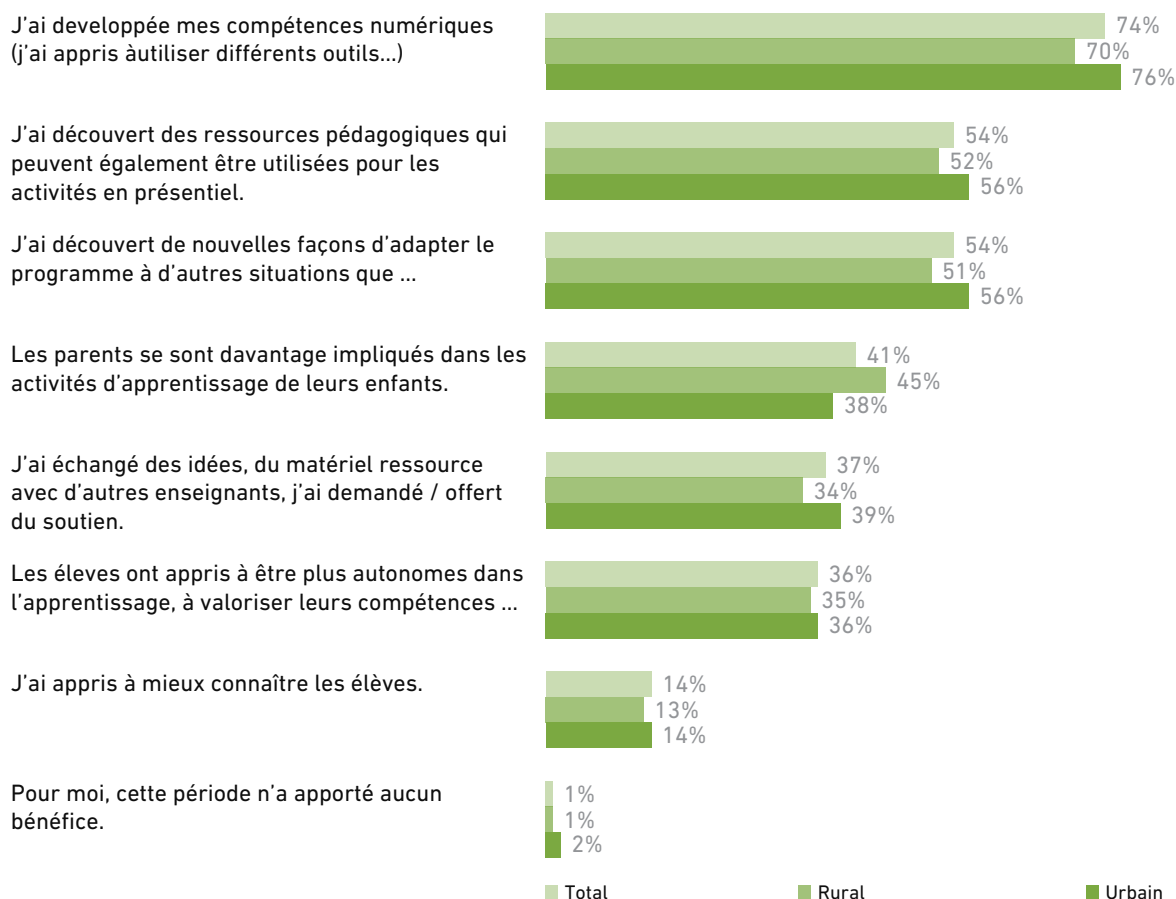
L'analyse des données par catégories sociodémographiques montre que les élèves de 8ème et 12ème année de scolarité ont vu leur qualité d'apprentissage touchée et ont apprécié moins que les autres élèves le temps gagné pour des activités extrascolaires.

Le niveau général de satisfaction des élèves quant à la manière dont les activités de télé-enseignement ont été menées est assez élevé, avec des valeurs maximales pour les élèves des premières années du collège et des valeurs minimales pour ceux des dernières années du lycée. Ainsi, le degré de satisfaction diminue constamment avec l'augmentation de la classe, de 80% (pourcentages cumulés très satisfait et satisfait), parmi les élèves de 5ème année de scolarité ; la proportion des élèves très satisfaits diminue le plus, jusqu'à la moitié, entre la classe de début de collège (23% très satisfaits) et la classe de fin de lycée (11% très satisfaits).

Niveau de satisfaction des élèves par rapport à la réalisation des activités à distance

Aspects positifs identifiés par les enseignants en ce qui concerne l'enseignement à distance

La voix des enseignants : la période d'enseignement à distance a apporté une série d'éléments ayant un impact positif sur l'activité didactique, la collaboration avec d'autres catégories d'acteurs scolaires. L'impact positif évoqué par la plupart des enseignants porte sur le développement de compétences numériques, l'acquisition d'aptitudes pour utiliser divers appareils, plateformes en ligne, outils et applications numériques. Les enseignants ont identifié et créé des ressources d'apprentissage alternatives et découvert de nouvelles façons d'adapter le programme à des situations qui ne faisaient pas partie de leur routine d'enseignement. Pour certains enseignants, l'apprentissage à distance a créé des contextes pour une collaboration plus active et un échange d'idées et de pratiques avec leurs collègues.

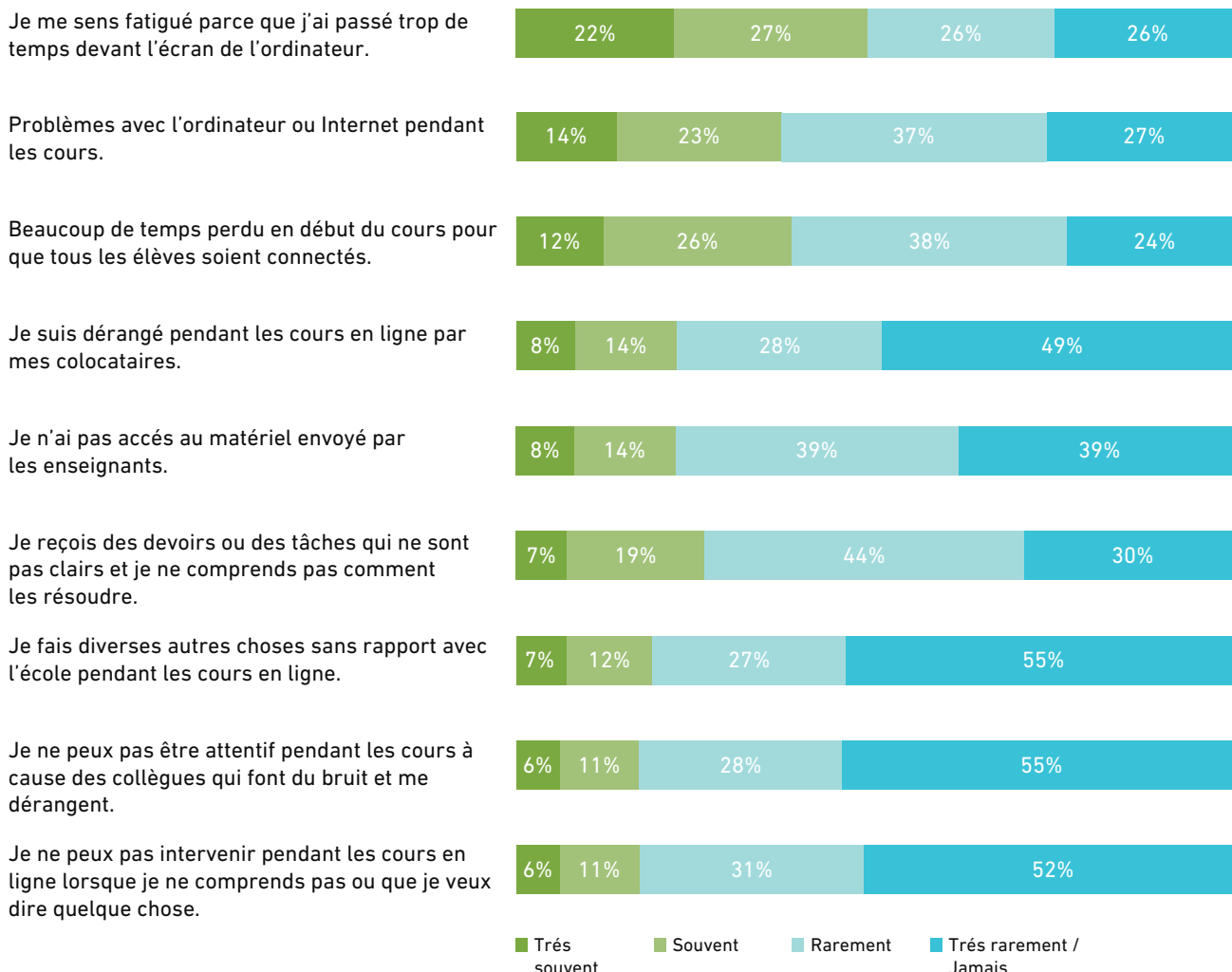
La voix des parents : la grande majorité des parents interrogés (plus de 80%) se disent satisfaits ou très satisfaits de l'organisation des activités à distance de l'enfant. En revanche, un segment de 10% des parents sont généralement insatisfaits ou très insatisfaits de la mise en œuvre et de la conduite des cours pendant cette période.

Le pourcentage de ceux qui sont *très satisfaits* de la façon dont les activités à distance ont été organisées est la plus élevée parmi les parents sans éducation / école primaire (40% des répondants) et la plus faible parmi ceux qui ont un niveau d'études postsecondaires (25%).

Par régions de développement, la seule différence notable est constatée entre Bucarest-Ilfov et le reste du pays : seuls 75% des parents vivant ici sont satisfaits ou très satisfaits de la manière dont ces activités ont été organisées, contre 82% au niveau national.

E. Défis et difficultés rencontrés dans la réalisation des activités scolaires à distance

Défis et difficultés rencontrées par les élèves lors de l'apprentissage à distance

La voix des élèves : les principales difficultés rencontrées par les élèves pendant les cours en ligne ont été : la fatigue provoquée par le temps passé devant l'écran, des problèmes avec l'ordinateur et la connexion Internet, et le temps excessif nécessaire pour la connexion de tous les élèves.

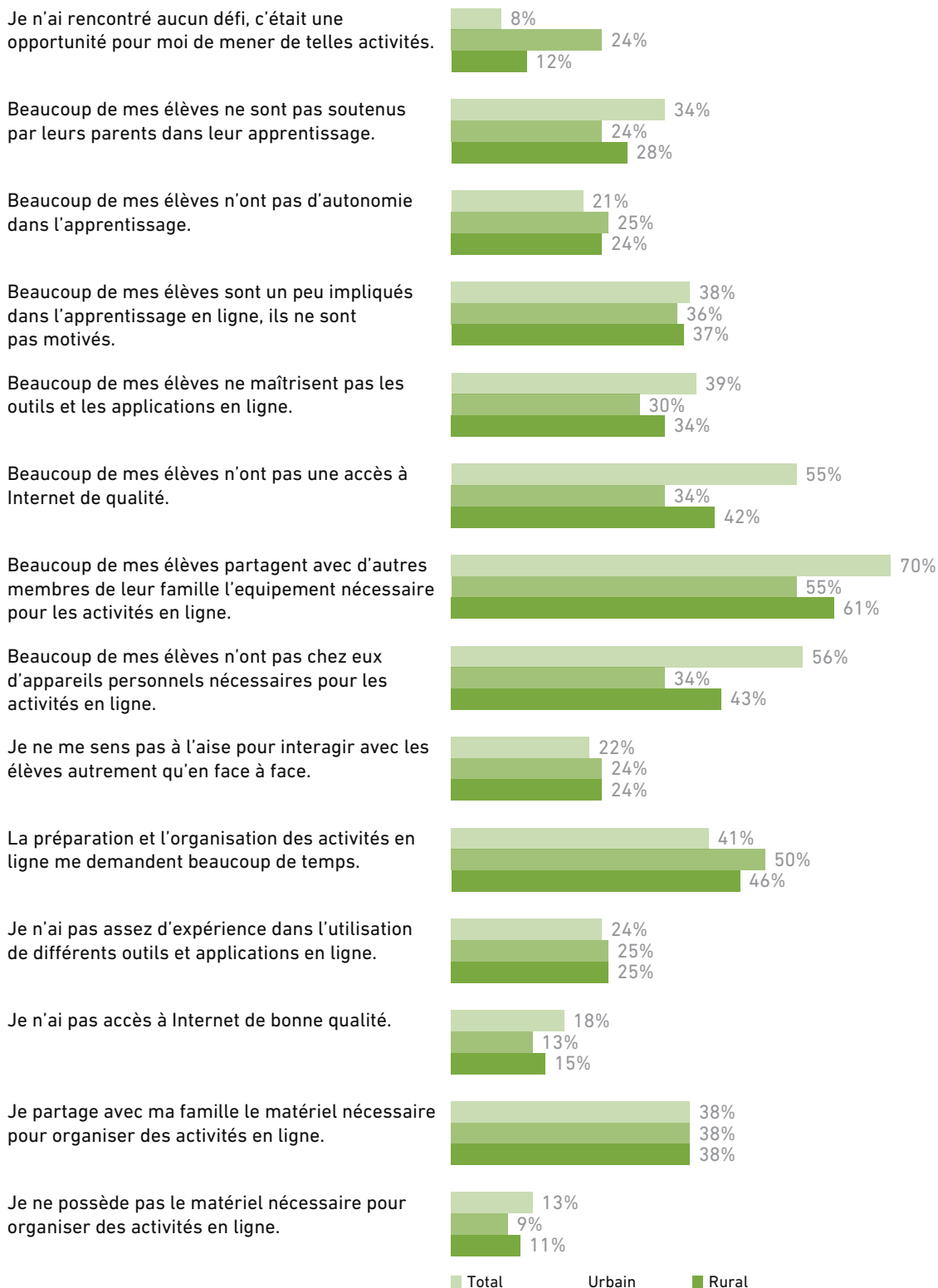
Les élèves des zones rurales et ceux des régions du nord-est, sud-est et sud-ouest sont les plus vulnérables aux problèmes techniques de communication liés à l'enseignement en ligne. Les élèves en 12ème année de scolarité, année de fin de lycée, évoquent également assez souvent une fatigue due au travail sur écran pendant la période des cours en ligne.

La voix des enseignants : La plupart des enseignants ont identifié de nombreux aspects ayant fonctionné comme des facteurs de risque sur l'efficacité du processus d'enseignement - apprentissage - évaluation à la fin de l'année scolaire 2019 - 2020. Les obstacles rencontrés par les enseignants ont porté sur : les

difficultés d'accès aux équipements de qualité et à Internet, indispensables pour réaliser des activités en ligne avec les élèves ; le temps demandé pour préparer et organiser les activités en ligne ; le développement insuffisant des compétences numériques nécessaires pour utiliser les divers outils et applications en ligne ; l'inconfort professionnel à interagir avec les élèves dans des contextes en ligne.

Défis et difficultés rencontrés par les enseignants lors de l'enseignement à distance

La voix des chefs d'établissement : les défis rencontrés par les chefs d'établissements lors de la gestion du télé-enseignement sont nombreux et couvrent un large éventail d'aspects liés à : la prise de responsabilité et l'application de la législation, l'infrastructure éducative et les ressources humaines impliquées dans la capitalisation de l'infrastructure éducative (enseignants, élèves, personnel informatique), les modalités concrètes d'organiser les activités d'apprentissage et de les adapter aux situations éducatives et aux besoins spécifiques, la collaboration avec les acteurs extérieurs à l'école, responsables et importants pour le développement d'une éducation de qualité (la famille, la communauté).

La voix des parents : pour un tiers des parents, l'apprentissage à distance des enfants a été plus laborieux que celui organisé en présentiel, les parents d'enfants d'âge préscolaire et d'élèves du primaire étant les plus impliqués ; le niveau d'implication des parents augmente constamment avec leur niveau d'éducation ; par conséquent, là encore, les enfants dont les parents ont un faible niveau d'éducation manquent de soutien dans les activités d'apprentissage à distance.

Niveau d'implication des parents dans les activités d'apprentissage à distance des enfants

ORIENTATIONS D'INTERVENTION

FR

- Encourager / stimuler les enseignants à effectuer des cours de remise à niveau pour les élèves qui n'ont pas participé ou qui ont peu participé aux activités d'apprentissage à distance, au cours de l'année scolaire 2019 - 2020 ; il est nécessaire de porter une attention particulière à la période d'évaluation initiale, du début de l'année scolaire 2020 - 2021, pour identifier les retards d'apprentissage et pour documenter le plan correctif.
- Fournir les équipements nécessaires à tous les élèves, de préférence un PC ou un ordinateur portable, car le téléphone a des fonctions limitées pour la réalisation des activités scolaires, y compris une connexion Internet adéquate ; l'allocation des équipements doit prendre en compte, en priorité, les enfants issus de milieux ou de groupes défavorisés (élèves des zones rurales, ceux issus de l'enseignement professionnel / dual, des régions du nord-est, du sud-ouest, de Bucarest-Ilfov). Il est également nécessaire de former les étudiants à l'utilisation de divers appareils et outils en ligne à des fins éducatifs.
- Intervenir (par des activités en plein air avec des collègues, des séances destinées au conseil en groupe, des discussions avec les parents, etc.) pour contrebalancer l'absence du contact en présentiel avec les collègues et les enseignants et pour accompagner les élèves sur le plan socio-émotionnel dans la période suivante, avec la reprise des cours.
- Élaborer des règlements-cadres au niveau national et des règlements adaptés au niveau de chaque unité d'enseignement, concernant l'activité pédagogique pour l'année 2020 - 2021, adaptés aux besoins, aux conditions et aux ressources de chaque école.
- Poursuivre les investissements dans la formation des enseignants dans le domaine des compétences numériques et de l'utilisation des nouvelles technologies dans l'apprentissage, à travers : des cours de formation thématiques ; l'introduction dans chaque formation d'un module de compétences numériques centré sur sa thématique spécifique ; des sessions en ligne de formation sur l'utilisation de certaines applications en ligne.
- Stimuler la participation des enseignants aux cours et à d'autres activités de formation dans le domaine de la gestion de la classe d'élèves dans différents contextes d'activité (en direct, en ligne).
- Promouvoir des modèles de formation professionnelle sur le lieu de travail, par le mentorat, le tutorat, pour les enseignants débutants et pour ceux non qualifiés.
- Stimuler / encourager les investissements dans l'accès à Internet / équipements TIC, notamment dans les écoles / ménages des zones rurales.
- Développer l'offre d'émissions diffusées à travers le téléenseignement, s'adressant à tous les niveaux d'études.
- Mettre en place des portails / plateformes avec des ressources éducatives en libre accès pour chaque aire curriculaire / discipline d'études, à utiliser à la fois dans l'apprentissage en présentiel et dans l'apprentissage en ligne.

- Introduire dans les programmes de formation continue des enseignants des thèmes visant explicitement à créer et à utiliser les ressources éducatives en libre accès.
- Développer des pratiques pédagogiques pour encourager et promouvoir l'autonomie dans l'apprentissage et des méthodes alternatives d'évaluation des élèves, applicables dans différents contextes d'organisation du processus didactique.
- Stimuler l'auto-évaluation et l'inter-évaluation parmi les élèves, en mettant l'accent sur la collaboration et l'inclusion, afin de développer la compétence pour apprendre à apprendre.
- Développer le rôle de la CCD et de la CJRAE en tant qu'organismes d'appui éducatif et de conseil au niveau départemental / local.
- Développer des moyens de collaboration avec les familles des élèves et leur fournir du soutien pour les rôles qu'elles jouent dans le processus d'enseignement à distance.
- Une analyse systématique des causes pour lesquelles plus de 240 établissements scolaires (4% des chefs d'établissement ayant répondu au questionnaire), selon les données de l'étude, n'ont pas organisé d'activités avec les élèves pendant l'interruption des cours en présentiel est nécessaire.
- Développer des programmes de formation et des ressources d'apprentissage appropriés, adressés aux chefs d'établissement / aux équipes de direction des établissements d'enseignement, sur la gestion de l'organisation des activités d'enseignement à distance, par exemple : a) développer des compétences générales pour assurer une culture de l'école promouvant systématiquement l'utilisation des nouvelles technologies dans l'apprentissage et les activités en format en ligne, non seulement comme alternative à l'apprentissage en présentiel, mais en tant que composante complémentaire à celui-ci ; b) coordonner le processus de développement de la plateforme d'apprentissage de l'école, identifier les besoins de formation de tous ses utilisateurs (élèves, enseignants, personnel d'appui, parents) et suivre l'efficacité et l'efficience de l'ensemble du processus.
- Notamment les chefs d'établissement des zones rurales, qui ont également sous leur coordination des écoles-structures, doivent être appuyés pour organiser des activités d'apprentissage à distance dans ces dernières, dans des conditions d'accès réduit aux ressources numériques et aux plateformes virtuelles d'apprentissage, situation associée à un intérêt moins important pour le développement des compétences TIC des enseignants.
- La dimension socio-émotionnelle de l'apprentissage est aussi importante que la dimension cognitive, et les données de l'étude indiquent que le risque d'enregistrer des retards dans les acquis de l'apprentissage n'est pas le seul risque auquel les élèves ont été confrontés pendant la période pandémique. Les équipes de direction doivent collaborer avec des psychologues, des travailleurs sociaux ou du personnel ayant une expertise dans l'organisation adéquate du programme d'apprentissage en ligne, avec un bon équilibre entre les différentes catégories d'activités d'enseignement-apprentissage-évaluation.
- Accompagner les enfants issus de familles ayant un faible niveau d'éducation (familles cumulant aussi d'autres types de désavantages socio-économiques), de familles ne pouvant pas s'impliquer pour aider leurs enfants, ni dans l'utilisation des équipements et des applications nécessaires à l'apprentissage,

ni dans l'approfondissement des leçons et dans la réalisation des devoirs ; cet accompagnement peut être fourni, par exemple, à l'aide des enseignants menant des activités de remise à niveau avec les enfants, mais aussi de formation de certaines compétences numériques minimales destinée aux parents, notamment aux parents d'enfants préscolaires et d'élèves de l'enseignement primaire.

DISTANCE SCHOOLING

DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Ana-Maria Dalu
Ciprian Fartușnic
Oana Iftode
Marius Lazăr
Miruna Miulescu
Ancuța Plăeșu
Adela Mihaela Țăranu

Main findings and intervention
areas resulting from the
study **Distance learning.**

Enquiry about the educational activities conducted in Romania
during the physical school closure

August 2020

NATIONAL CENTER FOR POLICIES AND EVALUATION IN EDUCATION –
EDUCATION RESEARCH UNIT

Contents

INTRODUCTORY ASPECTS 56

FINDINGS 57

A. Requirements to carry out school activities during the pandemic 57

A1. Access to equipment and Internet connectivity 57

A2. Online learning platforms at school level 59

A3. Support provided by the family 60

A4. Support provided to the school at local level 61

B. Organization of distance schooling activities 62

B1. Forms of continuation of school activities 62

B2. Students' participation in online learning activities 65

B3. Frequency of carrying out learning activities during the pandemic 66

B4. Coverage of the school curriculum in distance/online learning 67

B5. Participation monitoring, evaluation and feedback
activities provided to students 67

B6. Collaboration between school stakeholders 69

C. Digital competences for the development of online learning activities 71

D. Positive aspects of distance learning and level of satisfaction 73

E. Challenges and difficulties encountered in the development of distance schooling activities 75

INTERVENTION AREAS 78

INTRODUCTORY ASPECTS

EN

Background

Number of validated questionnaires

316.492

Parents

219.073

Students

65.309

Teachers

6.166

Principals

Within the context of the crisis caused by the COVID-19 pandemic, the emergency response of the education systems during the physical school closure had a series of significant limitations. The challenges faced by the schools in Romania with regard to the transfer of the school activities in the online environment are to do equally with the limited access to technology and Internet connectivity, the limited possibilities of family support for the participation in online education and the insufficiently developed skills of the teaching staff to efficiently organize distance/online learning. The priority of the Ministry of Education and Research and of the relevant agencies is to increase the schools' capacity to provide all students with real support in recovering losses and in actively participating in quality learning activities, together with their peers, once they return to school.

Thus, the National Center for Policies and Evaluation in Education, through the Education Research Unit, conducted a research among students, teachers, principals and parents, on the evaluation of the distance educational process, during the physical school closure, to identify the respondents' perceptions and opinions, with regard to access, methods, participation in distance schooling activities, support needs and priority intervention areas from the central and local authorities, as well as proposals to enhance the effectiveness of the organization of the distance learning process.

Methodological aspects

As part of the enquiry based on a self-administered online questionnaire (using the SurveyMonkey platform), four questionnaires were applied, for each category of relevant educational stakeholders: students (5th to 12th grades), teachers, principals of pre-university education units and parents.

Data gathering (filling in the questionnaires) took place in the period 27 May – 12 June 2020¹, in all counties and in the Municipality of Bucharest, and the questionnaires filled in were anonymous.

For students, the database was weighted according to gender distribution and level of education (secondary school, high-school – vocational school). For parents, the base was weighted according to school residence (urban, rural). The databases with the principals' and, respectively, teachers' answers were not weighted.

Research limitations:

- participation of the surveyed population in the study was subject to access to a device/equipment connected to the Internet, as well as minimum digital competences.
- difficulty to control the respondents' belonging to the targeted categories, because of the method of data collection by means of the Survey Monkey platform.

¹ As an exception, for Bucharest-Ilfov and Suceava (rural), the completion deadline was extended with a few days, between 29 June and 2 July, in order to increase the number of respondents in these areas.

FINDINGS

A. Requirements to carry out school activities during the pandemic

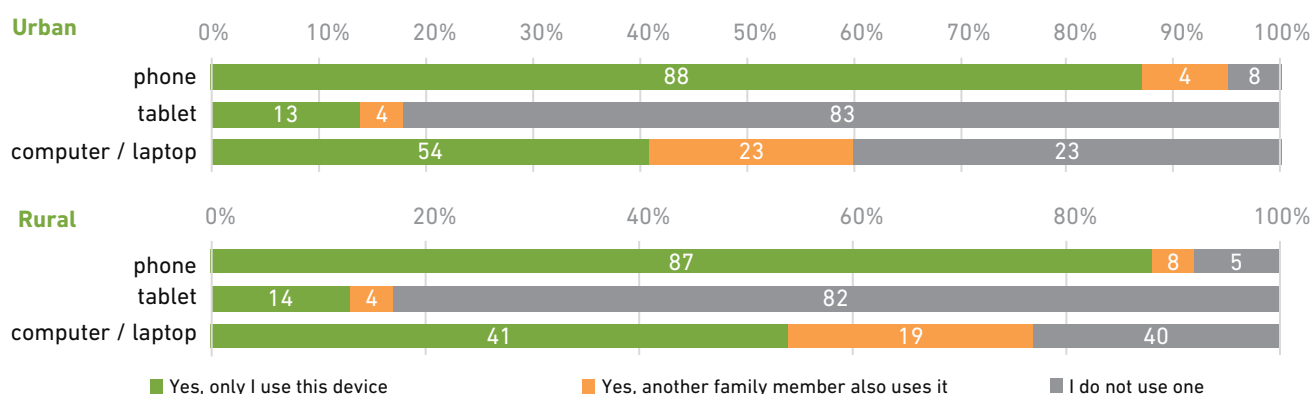
A1. Access to equipment and Internet connectivity

- The smartphone was the most frequently used device for learning during homeschooling, a situation reported by the surveyed teachers, students and parents alike.
- The share of students who used a PC or a laptop - tools that are more appropriate for a complete online learning experience - is significantly lower.

Students' voice: the vast majority of students (about 90%) used the phone for learning, during distance schooling; approximately half of the responding students said that they used a computer or a laptop of their own, while a fifth shared it with another family member.

During this period, are you using the following devices for learning?		Urban	Rural
computer / laptop	Yes, only I use this device	54%	41%
	Yes, but another family member also uses it	23%	19%
	I do not use one	23%	40%
tablet	Yes, only I use this device	13%	14%
	Yes, but another family member also uses it	4%	4%
	I do not use one	83%	82%
phone	Yes, only I use this device	88%	87%
	Yes, but another family member also uses it	4%	8%
	I do not use one	8%	4%

- The students in the rural area and those attending vocational or dual education schools are the categories for whom limited access to devices was the most important barrier in online learning, according to the opinions expressed by most of the surveyed stakeholders.

Parents' voice: a quarter of the students do not have a working computer (PC) or laptop at home with Internet access, while out of those who have such devices, only just over half own one themselves, the remaining having to share the PC or laptop with other family members, according to the data provided by the parents. Moreover, one of three parents could not ensure access to a working PC/laptop connected to the Internet to enable all children in the family to carry out online learning activities during the physical school closure.

Providing children with access to digital equipment is more difficult for parents with a low level of education (did not graduate from school, primary, secondary education, as well as graduates of vocational school), with generally precarious employment status - unemployed, homemakers, workers in agriculture, retired, as indicated by the data offered by teachers.

Teachers' voice: More than 60% of the teachers report situations where their students have to share with other family members the devices they need to participate in online activities (55% urban and 70% rural) and more than 40% say they have students who do not own such devices (34% urban and 55% rural). Moreover, more than 40% of the teachers also report that some students did not have access to quality Internet, to allow them to easily and actively participate in online learning (34% urban and 55% rural). The data resulting from the open questions also indicate situations where the pupils used difficult connectivity as a pretext to justify a less active presence, particularly in the case of synchronous online lessons (participation with the camera turned off, use of chat instead of audio communication, etc.).

Does your child have access, at home, to the following devices? – computer (PC)/laptop (working) with Internet access		Yes, s/he has one of her/his own	Yes, but s/he is not the only one to use it	No
Total		40%	36%	24%
Level of education completed by the parent	not graduated from school	31%	24%	45%
	primary education	31%	26%	43%
	secondary education	33%	25%	42%
	high-school	42%	31%	28%
	vocational school	37%	29%	35%
	college	43%	38%	19%
	higher education	41%	46%	13%
Residence	county seats/Capital city	46%	40%	14%
	other towns	42%	38%	20%
	centers of commune	37%	33%	30%
	other villages	31%	33%	36%
Employment status	salaried employee	43%	38%	19%
	employer/private entrepreneur	54%	34%	12%
	freelancer	44%	38%	18%
	self-employed in agriculture	38%	28%	34%
	unemployed/out of work	30%	33%	37%
	retired	50%	22%	28%
	homemaker	29%	31%	40%

Access difficulties faced by teachers

- A third of the teachers faced access difficulties: more than a third (38%) of them said that they share with other family members the equipment they need to carry out the teaching process, while 11% that they do not own such devices. This situation is reported to a greater extent by the teachers in the rural area, compared to those in the urban area (13% versus 9%).
- For 11% of the teachers, poor connection to the Internet was a challenge in online learning, most affected being the teachers in the rural area: almost one of five respondents reported the fact that they did not have access to good quality Internet (18%).

A2. Online learning platforms at school level

Another major requirement for organizing online learning activities is the use of a dedicated learning platform.

Teachers' voice: only one of two teachers worked, during home-schooling, with the help of an actual learning platform (such as Google Classroom, Moodle, Edmodo, Kinderpedia, MyKoolio, Class Dojo, Microsoft Teams, Digitaliada, etc.), according to the survey data provided by the teachers and principals; differences according to residence are significant, to the disadvantage of the rural environment (62% urban and 39% rural).

The decision regarding the learning platform belonged entirely to the teachers, at least during the first part of the school closure period.

Principals' voice: the number of schools which had adopted and consistently used such a platform before the pandemic was relatively low. Many schools were not prepared for actual online learning, a situation reflected also by the fact that less than half of the schools use a unique platform established at school level (44%), as well as the fact that more than 60% of the schools left the choice of the preferred learning platform up to the teachers. The last situation is most probably determined by the insufficient organization at school level or, in other cases, by the varied experiences of the teachers in a school, the use of certain digital platforms and tools.

The process of adopting a platform, at the level of the school unit, is ongoing and, most probably, they will be fully working (accounts created for each student and teachers, enabled sections/functionalities, loaded content, etc.) at the beginning of the school year 2020/2021, according to the research data provided by principals and teachers.

As an alternative, many teachers combined direct online interactions (synchronous) supported by specialized collaborative communication applications (such as Zoom, Skype, Meet or Webex), with offline work tasks for students, the solutions to which were photographed and sent by mobile phone or applications such as WhatsApp or Messenger. Almost 60% of the teachers who participated in the enquiry indicate the fact that they had such a strategy.

A3. Support provided by the family

Family plays an important role in supporting students in their active participation in online learning.

Teachers' voice: only one of three teachers report that their students benefited from this support. There are differences by residence, parents in the urban area being mentioned in significantly higher share (38%), compared to those in the rural area (29%), as active factors who were involved in supporting distance learning. Moreover, for higher education levels (upper secondary education), where the students' autonomy is higher, parents' support is less.

Principals' voice: a relatively low share of principals (11%) say that their schools received support from parents' associations.

Even though the parents played a key role in the adjustment to distance/online schooling, the institutionalized support they provided, through parents' organizations, seems to be less, compared to the individual one. This can be particularly seen in the case of rural schools.

Parents' voice: about a third of the parents (36%) said they got involved in the child's school activity to the same extent as before school closure, while, for nearly 30% of parents, the child's distance learning was more challenging, requiring more involvement from their part; 14% of parents were involved less in the child's educational activities, compared to the previous period; more than 20% of parents did not get involved at all, as the child did not need it (15% of parents), or they lack sufficient competences to help their child (4% of parents).

Thus, results are consistent according to the data reported by parents as well.

Even though many parents continued their professional activity from home (telework), it should be noted that only 4% of the surveyed parents reported the fact that they could not support the children in the online activities because of lack of time. The higher the parents' level of education, the higher their level of involvement in the children's school activities is.

The research data also show that 40% of the responding parents indicated the fact that their help was not needed in carrying out online activities. The child's autonomy in using technology (as a share of those completely autonomous in using educational applications) varies greatly depending on the level of education, from 7% for children in preschool education, to 80% for high-schoolers. The data provided by principals highlight the fact that students with reduced opportunities, who come from socio-economic disadvantaged families, were more affected by the lack of support provided by the family, compared to their peers, in terms of both access to equipment, and actual support in online learning activities (connectivity, participation in synchronous/asynchronous interactions, solving work tasks, etc.).

A4. Support provided to the school at local level

Teachers' voice: the most significant support initiatives came from NGOs and companies, approximately 90% of the teachers reporting that they received support in using the new technologies in educational contexts by means of platforms, applications, tools made available on dedicated websites, as well as online seminars (webinars). Mayoralties and local councils also had a significant contribution (90% of the respondents indicate the support received from them).

Principals' voice: school managers identified the educational authorities at county and national level – County School Inspectorate / School Inspectorate of the Municipality of Bucharest (62%) and the Ministry of Education and Research (36%) – as main sources of support. Only one out of four principals (26%) indicated the fact that the mayoralty / local council helped the school during the pandemic. The help provided by local authorities in the urban area is slightly more reduced compared to that provided by local authorities in the rural area (22% versus 31%).

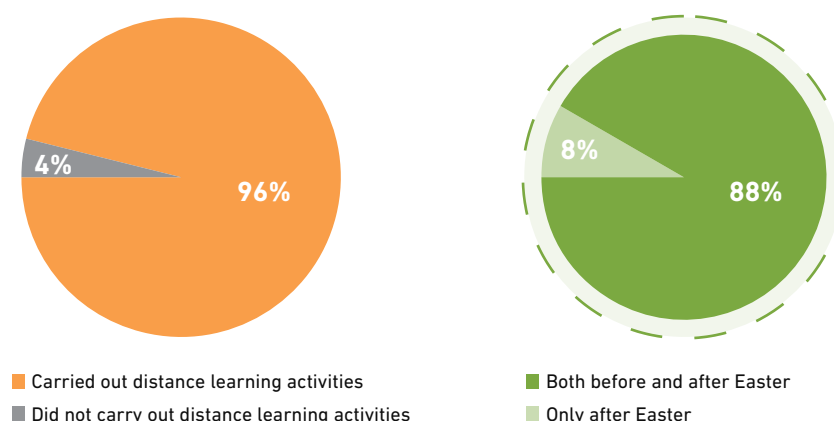
Other support factors for principals, in organizing distance learning activities, were Casa Corpului Didactic (22%), NGOs/private companies (11%), CJRAE/CMBRAE (9%). Reported with less involvement were also other categories that supported the managerial teams of schools in organizing distance learning: institutions at local or county level (County Council, Police, the Church), universities/higher-education teaching staff, radio stations, training providers from abroad, commercial units from small localities (involved especially in distributing learning materials).

B. Organization of distance schooling activities

B1. Forms of continuation of school activities

The research data show that the main options were related to: access to equipment, existence of an online learning space, balance between synchronous and asynchronous activities, existence of internal human resources with IT competences (e.g. computer technician), level of digital skills for school stakeholders in participating in online learning (particularly teachers and students).

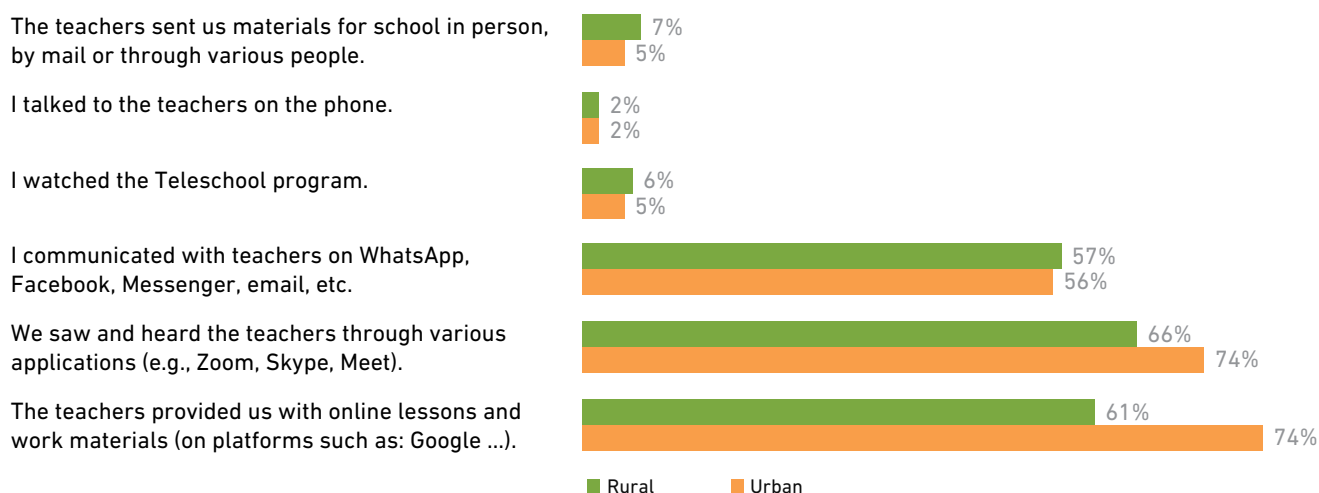
Carrying out of distance schooling activities, according to the principals

Principals' voice: schools made these decisions differently (available resources, internal consultation method, reaction time), but, to a very large extent, school activities continued, in various forms. Almost all surveyed principals (96%) indicate that school continued, even though differences occurred in the organization and carrying out of distance learning activities delimited by the official regulation of the Ministry of Education (OMEC 4135/2020).

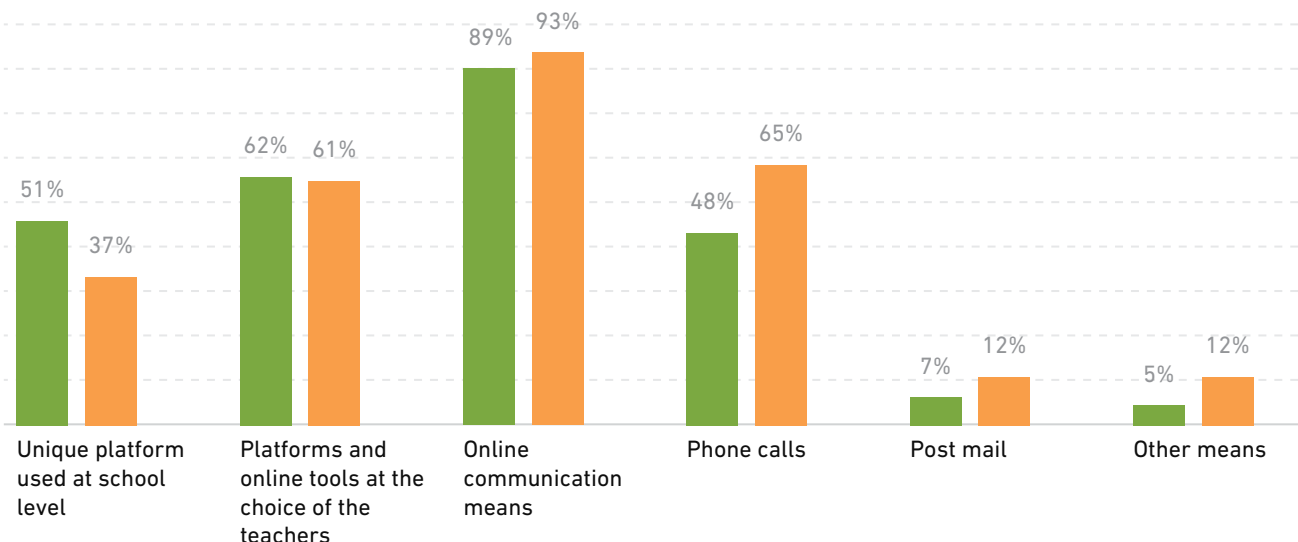
According to the information provided by principals, most schools in the urban area which could not organize such activities come from the small urban, towns which are not county seats. In the case of the rural area, schools in this category are situated in villages which are not centers of commune.

Distance learning activities, according to the students

The ways to organize and carry out the learning activities were, in general, established at school and/or department level, but it should be noted that the use of electronic means and new technologies was dominant. The enquiry data show that the transmission of resources and learning tasks through various digital communication means was the main option of the schools, 91% of the principals indicating it (95% in the case of parents). This fact is explained by the ease of access to these materials from various devices and, in many cases, by the relevant experiences prior to this pandemic period (for instance, use of applications for the communication with the students or their parents).

Ways to organize distance activities, according to principals

According to the information provided by principals, there were schools which resorted to alternative, non-digital, distance learning forms: communication by phone with the students (reported by more than half of the respondents), delivery of resources or learning tasks in print format, including with the support of post services (approximately 10%). These means were more often used by schools in the rural area, a situation which proves the more difficult access to ICT resources and poorer connectivity to the Internet, compared to schools in the rural area.

Great difficulties in organizing distance learning were reported by principals in the case of schools carrying out the "Second Chance" Program, especially level I and II in the primary education, as well as the schools with a significant number of students with disabilities and/or special educational requirements.

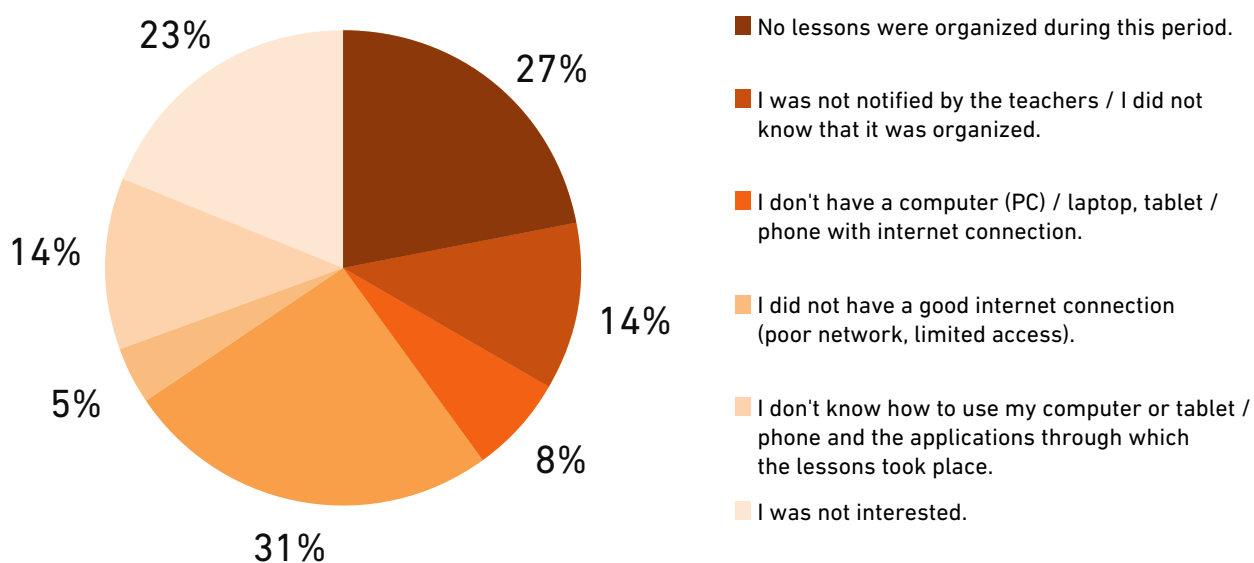

Students' voice: the data provided by the students confirm the fact that educational activities during the physical school closure utilized, to a large extent, the new technologies. The learning activities consisted of: the teaching staff making available online lessons and work materials, using educational platforms as support (for 76% of the students participating in the enquiry), live meetings with the teaching staff via video-conference applications (over 70% of the students benefited from such meetings with their teachers), communication with teachers via social media and e-mail applications (used by 57% of the students).

The analysis of the students' responses depending on the school's residence shows that the use of educational platforms and applications for synchronous activities with the teaching staff was significantly lower in the rural area, compared to the urban area, the differences being between 7 percentage points (applications for online video-conference) and 20 percentage points (educational platforms).

With a more reduced frequency, non-digital activities are indicated: viewing of Teleschool programs (5% of the students), communication by phone with the teachers (5% of the students), use of study materials in physical format, delivered by teachers directly, by post or through various persons (2% of the pupils).

Causes of non-participation, according to students

Parents' voice: 10% of them say that the child's teachers/educators kept in contact with them (also) by phone, 7% report that the child's distance learning was achieved by the teaching staff transmitting work materials in physical format, by post or through various persons; television programs represented a secondary distance learning method for children, only 5% of the parents mentioning these types of educational programs.

Teachers' voice: the most often used educational resources were: Teleschool programs – mentioned more frequently by teachers in the urban area, respectively those teaching in high-school compared to those in secondary school; evaluation sheets/tests; presentations (Prezi, PPT) – were more frequently used by teachers in the rural schools compared to those in the urban area, as well as those teaching in secondary school, compared to those in high-school; reading texts, that were used in much greater shares by teachers teaching in secondary school and in high-school, compared to those in primary and preschool education.

Most probably on the background of the lack of other communication means, 16% of the surveyed teachers indicated the fact that they called upon other persons (for instance, homeroom teachers, parents, school mediators, representatives of local authorities) to deliver learning materials in print format to the students, and 3% delivered the materials to the students by post.

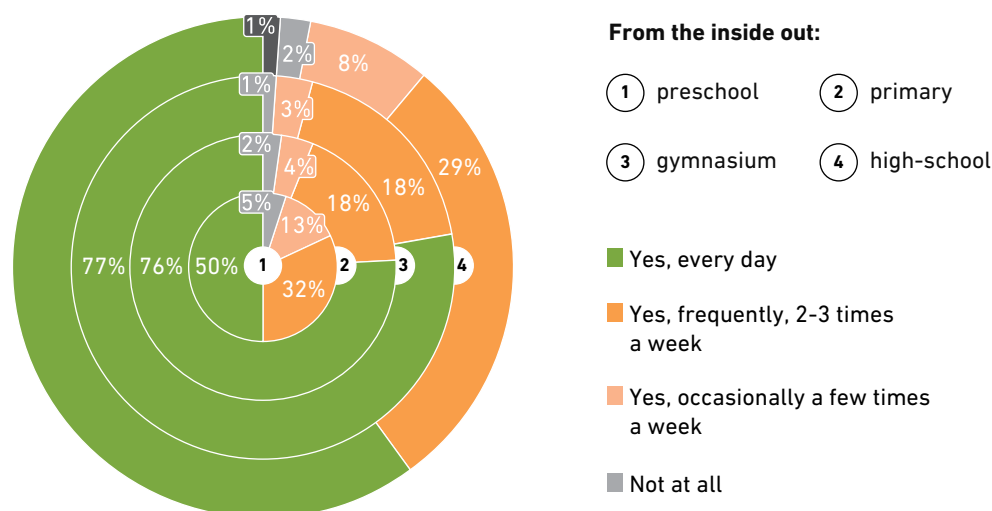

B2. Students' participation in online learning activities

Students' voice: Almost all surveyed students (94%) indicate that they attended the educational activities organized by the school teachers, during the pandemic. The students who said that they did not participate in such activities are in particular those in graduating classes from the upper secondary cycle - 12th grade in high-school and 13th grade in vocational/dual education.

Non-participation is mainly influenced by limited access to the Internet or poor and temporary connection, that mostly affected the students in the rural area. Another cause indicated is the delayed organization or even lack of activities in online format, a situation more frequently seen in pre-school, primary and secondary level.

Students' level of participation in distance activities, according to the parents' opinion

Parents' voice: the research data show that both the level of organization of distance schooling activities by the teaching staff and the level of participation among students were very high, and the reasons of non-participation are similar to those indicated by students.

Greater difficulties are reported by parents in the rural area, particularly the small rural (localities which are not centers of commune), by those with occupational status associated with insecurity (unemployed, workers in agriculture or homemakers) and those with a low level of education (non-graduates, primary, secondary education), as well as parents with more children enrolled in school/kindergarten (on average 2.06 children/household).

Teachers' voice: two thirds of teachers say that they worked with all students, over 20% - with more than half of students – while the remaining – with more reduced groups of students. The teachers who declared to a greater extent that they worked with higher shares of their students are part of the following categories: coming from urban schools, having full-time professional degree/teaching degree, having higher seniority in education, activating in the primary level, respectively high-school, having digital/ICT competences.

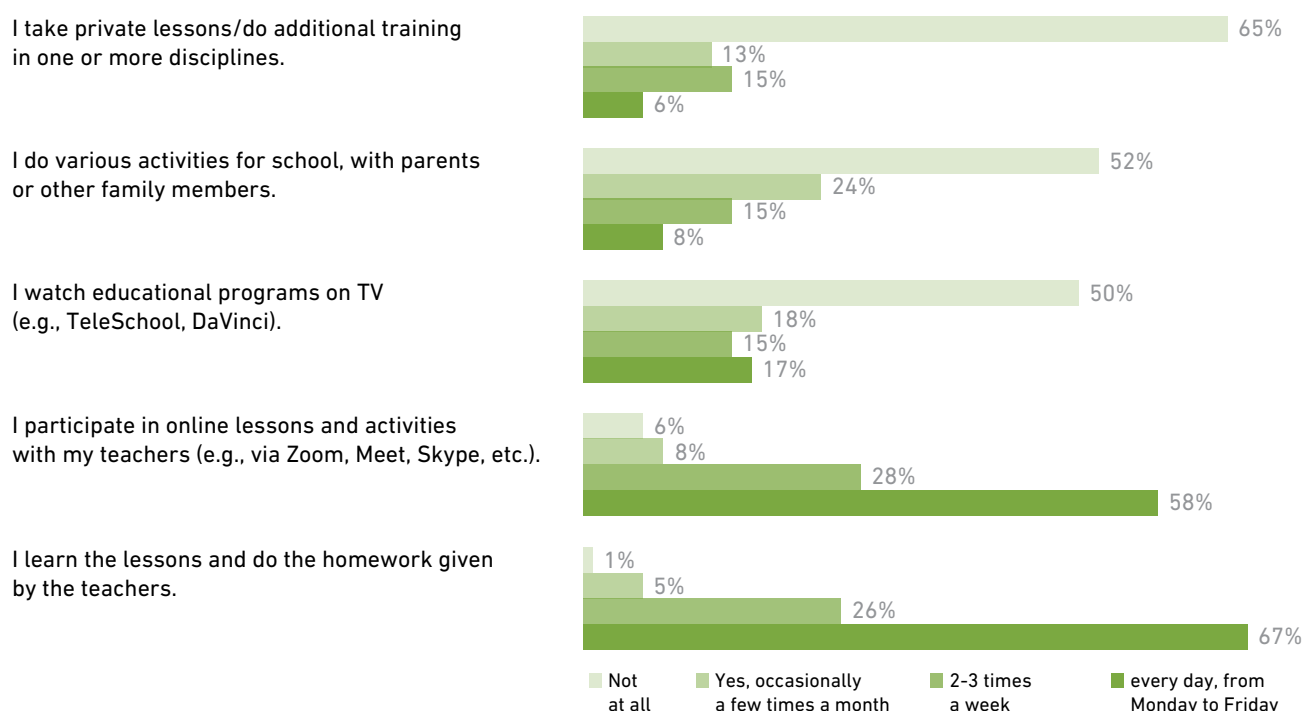

B3. Frequency of carrying out learning activities during the pandemic

Students' voice: most students use the computer, phone, tablet or TV for school activities between 3 and 4 hours a day. Comparing with the average of 5-6 hours/day of actual presence in the classroom, during physical school period, plus the time spent on home-works, at home, we can estimate a reduction in objective terms of the time dedicated to school by a part of the students (particularly students in the secondary education), during the physical school closure.

The main activities carried out by the students were: *doing home-works, online lessons and activities with the teachers and television educational programs.*

Participation in learning activities during the pandemic, according to the students

Parents' voice: almost three out of four parents (71%) report a daily frequency in classes organized remotely, from their children, while 1 out of 5 parents indicated constant participation, on average, of 2-3 times a week; a not inconsiderable number of parents (5% represents 16726 parents) say that their children's participation was sporadic, of only a few times a month.

Teachers' voice: almost three quarters of the teachers who say that they carried out activities with the students, throughout the physical school closure, conducted activities according to the schedule; a tenth covered at least half of classes and below 1% covered less than half of classes. The teachers who said that they covered a higher share of the school classes come to a greater extent from urban schools.

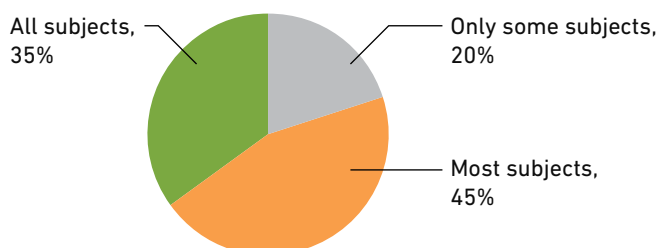
The factors that influenced the development of activities depend, mainly, on the teacher (teaching experience, ICT competences), the age specificity (autonomy, motivation, involvement in learning from the students) and the school context (opportunities and technical support provided by schools).

B4. Coverage of the school curriculum in distance/online learning

Students' voice: almost half of the responding students say that distance educational activities were organized in most subjects. One out of five 8th and 12th grade students (where distance learning targeted only a few subjects, those relevant in terms of the national exams, to a greater extent) indicate that distance teaching activities were carried out only in certain subjects.

Continuation of lessons in school subjects, according to the teachers

Teachers' voice: approximately three quarters of teachers in the primary education say that they covered almost fully the school curriculum in Communication in Romanian/Romanian language and literature (respectively mother tongue) and Math and environment exploration/Math by the end of 2019-2020 school year. Curriculums on other subjects were partially covered. Just over half of teachers in the secondary education and high-school covered the school curriculum almost fully. Compared to primary education teachers, those teaching in secondary education and high-school will have, in the school year 2020-2021, a greater share to catch up in their activity with the students.

B5. Participation monitoring, evaluation and feedback activities provided to students

Parents' voice: the teachers and educators fulfilled, during the organization of distance learning, the tasks related to checking the activity and online presence of the child, communicating the schedule or providing study materials, in all subjects or most of them. The profile of those with a rather positive perception on how the distance activities were carried out, during school closure, is the following: salaried employees or homemakers, with preschool or primary school children and who attend school in the rural area, with primary education level or unschooled.

Please tell us whether during the development of distance schooling:	School's residence		Level of education			Total
	urban	rural	gymnasium	high-school	vocational/dual	
Teachers checked the presence in online lessons	74%	81%	78%	73%	81%	76%
I was given a clear schedule/program of online activities	70%	75%	75%	67%	73%	71%
I was informed about how I will be evaluated for class completion	66%	66%	65%	67%	69%	66%
We were asked whether we understood the lessons and explained again, if necessary	68%	76%	74%	65%	74%	70%
We were told whether we did the home-works well or what needed to be corrected	70%	81%	78%	66%	76%	73%
We were explained the rules for online lessons	60%	68%	67%	56%	68%	62%
We were told about safety on the Internet	34%	48%	40%	33%	55%	37%

Students' voice: most surveyed students (with lower frequency at high-school level) appreciate that the following practices were carried out by most of the teachers: checking presence in synchronous online activities, transmitting the activity schedule/program, informing about evaluation for class completion, delivering support and feedback in learning, discussing rules for carrying out the online lessons and those related to safety on the Internet were practices carried out by most teachers.

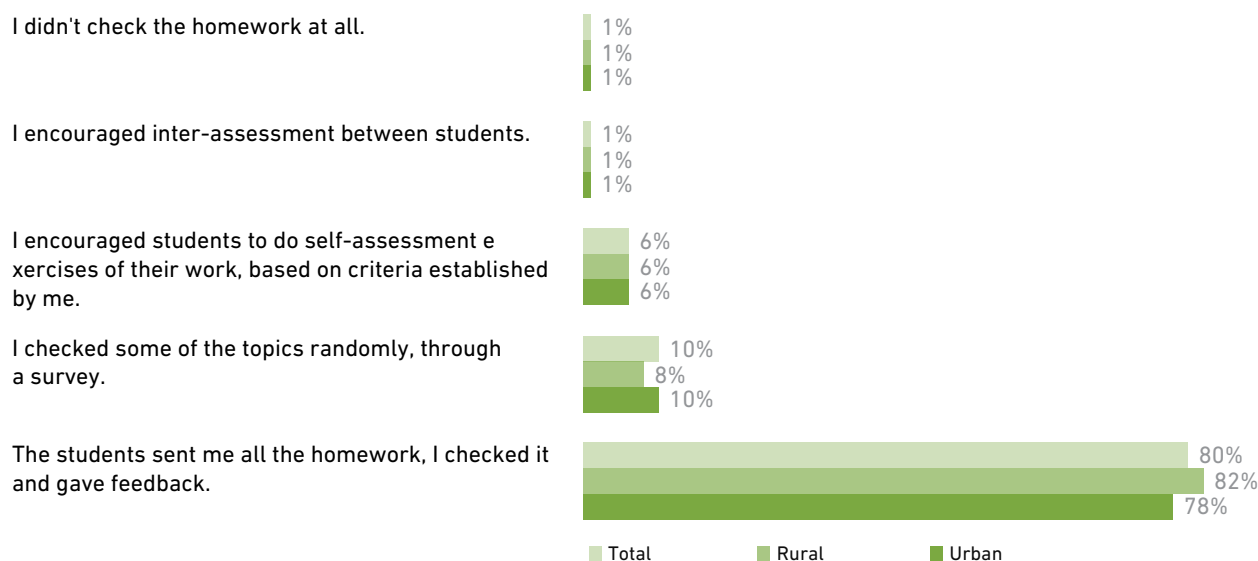

Teachers' voice: four out of five surveyed teachers say that a permanent monitoring of learning was achieved, the most often used method being permanently checking the home-works for each student; approximately 10% of the teachers randomly checked the work tasks. Encouraging self-evaluation and inter-evaluation at students' level, based on criteria established by teachers, was used in few situations, mostly in upper secondary education.

Principals' voice: the principals indicated in a significant share the lack of monitoring tools for the students' and teachers' activities (for instance, tools for the teachers' evaluation and self-evaluation, for assistance in online lessons), as well as proper training contexts for certain competences in this field.

Monitoring of the students' learning activities, according to the teachers

B6. Collaboration between school stakeholders

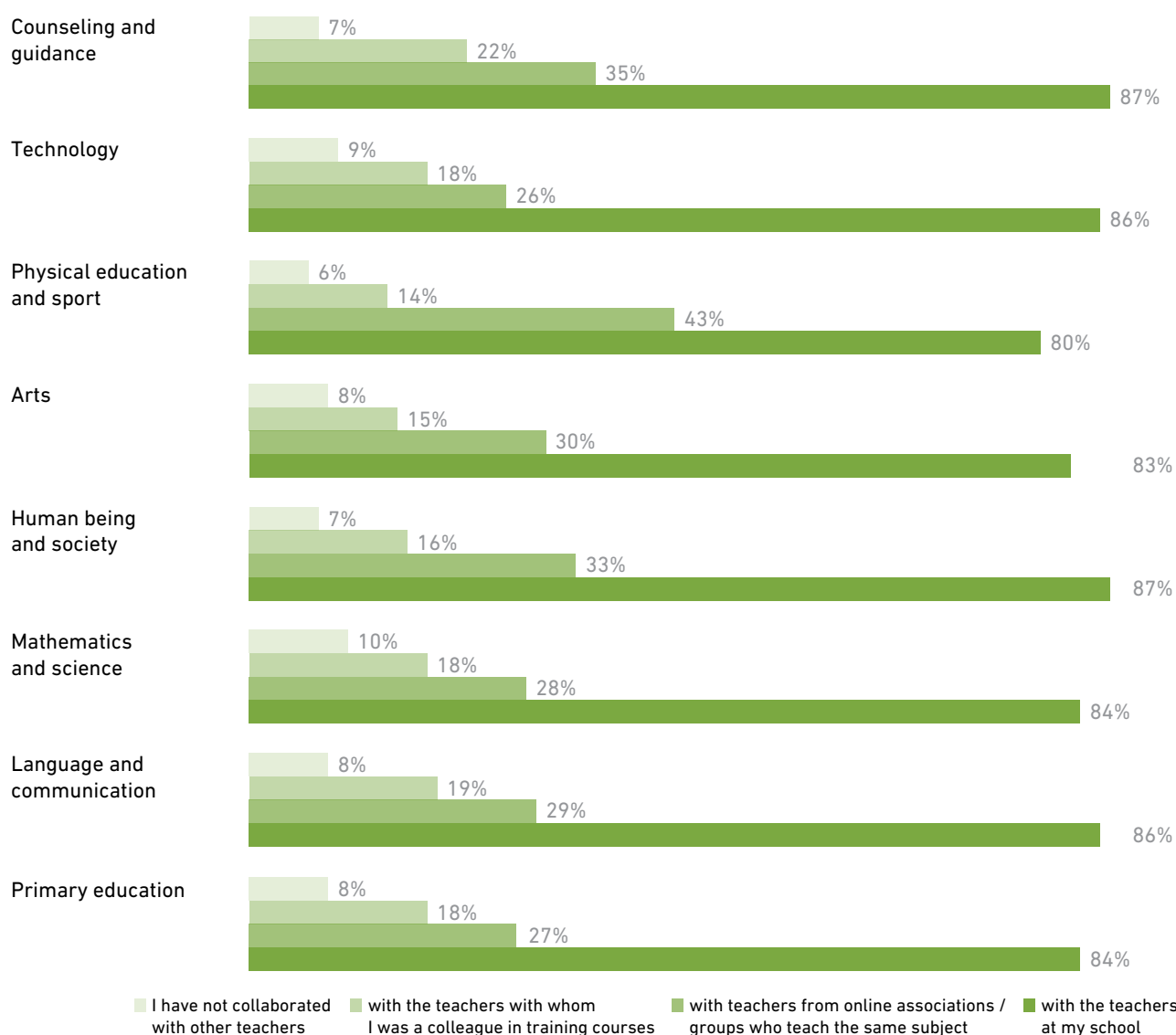

Parents' voice: the main support factors, in terms of distance educational activities, were: the homeroom teacher/teacher/educator, the subject teachers, respectively the school management. The profile of those who consider that they received insufficient support during the school closure is the following: have a slightly higher average age, live in county seats or the Capital city, have higher education, have high-school children.

Teachers' voice: most indicated that they collaborated with peers from their own school institution, in view of organizing and carrying out teaching activities during school learning (70%). Almost half of the teachers said that they collaborated with other teachers outside of their school (professional networks, groups in training courses, etc.), a practice reported more frequently by teachers with full-time professional degree/teaching degree, compared to junior teachers.

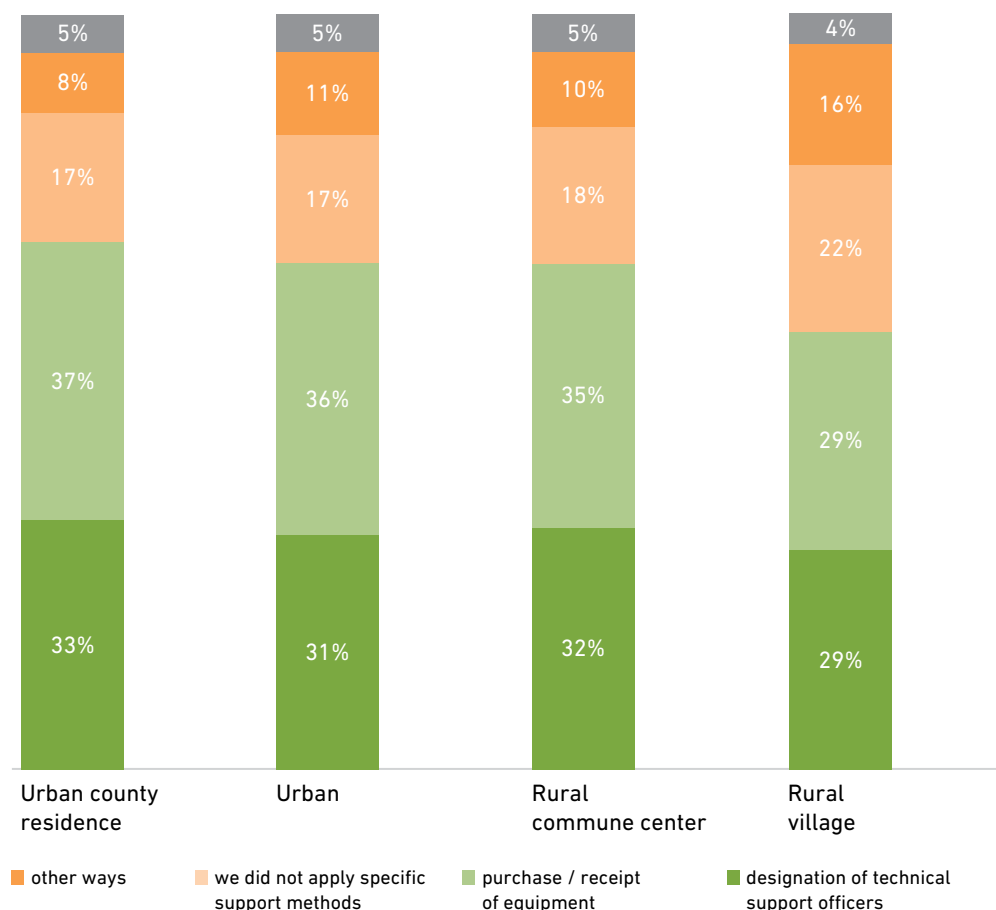
Teachers' collaboration in view of organizing distance learning (distribution by curriculum areas)

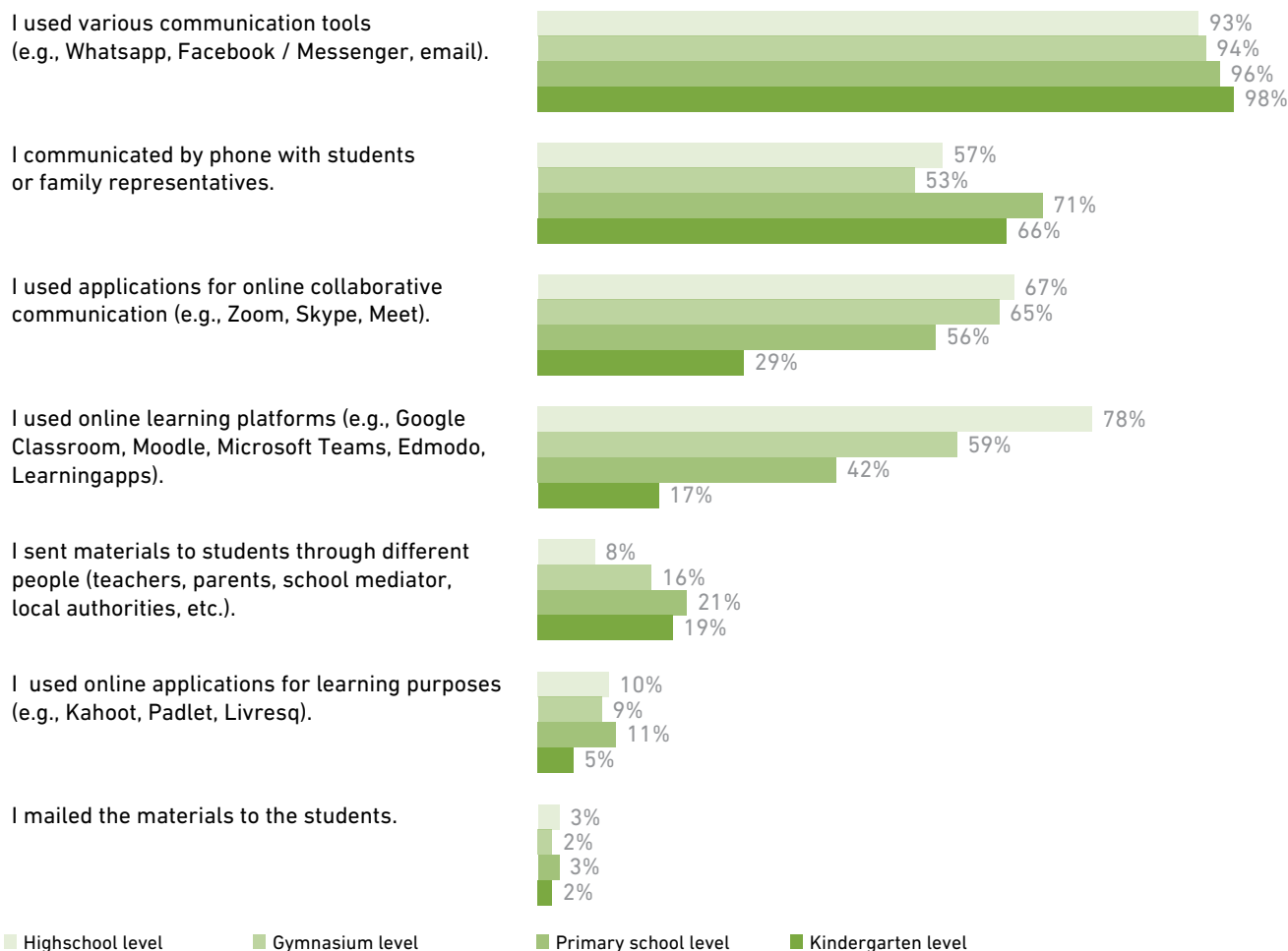
Principals' voice: the main support that the principals provided to the teachers, to carry out distance activity, consisting of designating persons from school, to provide technical support in accessing the new technologies and organizing online activities. Just over half of them (54%) called upon computer technicians, computer science teachers or other resource persons in school who could provide support in the development of the distance learning activity. Another type of support consisted of facilitating the participation in training sessions, webinars for the development of the teachers' digital competences, required for the organization of the learning activity in the virtual space.

Support provided to teachers by the school management

C. Digital competences for the development of online learning activities

Ways of communication used by the teachers for learning activities

Students' voice: with regard to the students' digital competences, required for the participation in online lessons and activities, more than two thirds of the students could manage themselves, while a quarter needed help only in the beginning. Only 5% of the responding students needed frequent help to use the applications or devices, while, among them, the socio-demographic variables do not generate considerable differences.

Teachers' voice: 40% of the teachers say that they did not use applications for collaborative communication during the homeschooling period, while only 10% used applications in learning activities with the students (for instance, Geogebra, Kahoot, Padlet, Livresq, Socrative, Menti, Canva, etc.).

Approximately 25% of the teachers say that they do not have sufficient experience in working with various online tools and applications, a similar share having also the teachers who said that they experienced professional discomfort in the interaction with the students in online contexts.

The analysis of the research data indicate that the main competences required to be developed relate to: projecting/adapting the activities for the online environment and structuring the online learning activities (balance between synchronous/asynchronous); identification/use/development of educational resources, including open educational resources (OERs); working on learning platforms; use of digital tools in formulating feedback/evaluation; engagement, stimulating the students' motivation and autonomy in participating in online activities.

Even though the students reported very rarely difficulties related to digital competences in the participation in online activities, more than a third of the teachers believe that some students in the classes they worked online with did not prove sufficiently developed digital competences, that would enable them to autonomously use the various tools and applications - especially in the rural area and the primary and preschool education levels.

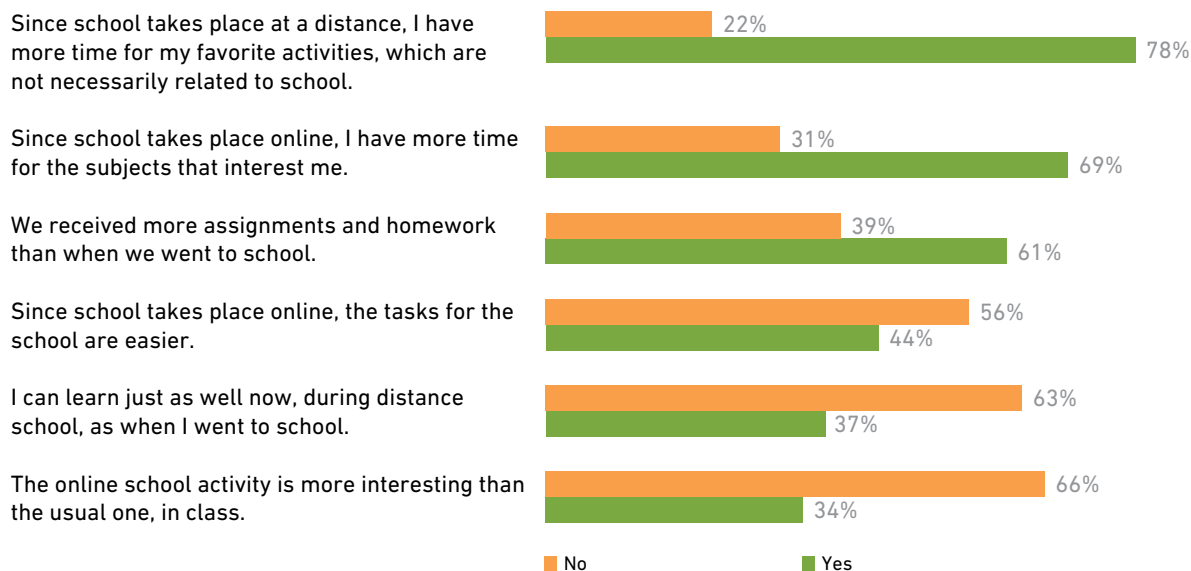

Principals' voice: the principals appreciated that, on a scale from 1 to 10, the average level of digital competences of the teachers is 7.5, which means that, to a sufficient extent, they can adjust to the online teaching environment. According to the principals' reports, even though the teachers' demand for support was high, only approximately half of the school provided the teachers with a resource person with relevant digital competences, that would support them in carrying out the online activities. For the teachers in the rural environment, this support was even more rarely provided.

One of two principals indicate the fact that the schools facilitated the teachers' participation in training sessions, webinars for the development of the digital competences required for the organization of the learning activity in the virtual space. The support provided consisted mainly in facilitating access to information about training opportunities at local, county or national level and, to a limited extent, registration in (online) training programs.

D. Positive aspects of distance learning and level of satisfaction

Positive aspects identified by the students in distance learning

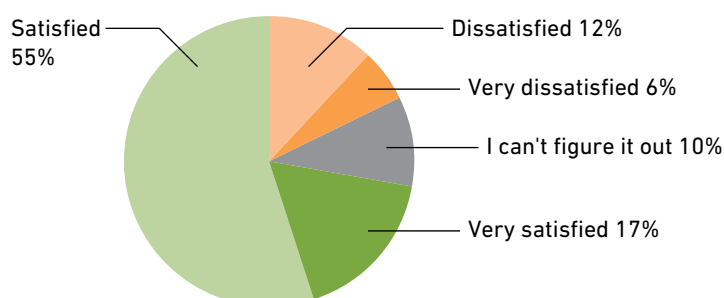
Students' voice: The vast majority of respondents believe that relief from the normal school schedule enabled them to dedicate more time to their preferred extra-curricular activities, or subjects of interest to them.

The students appreciate that the absence of the face-to-face contact with the teachers and peers affected the quality of learning and their degree of interest in the school activity, while the complexity and volume of tasks and home-works received during this period exceeded the regular level.

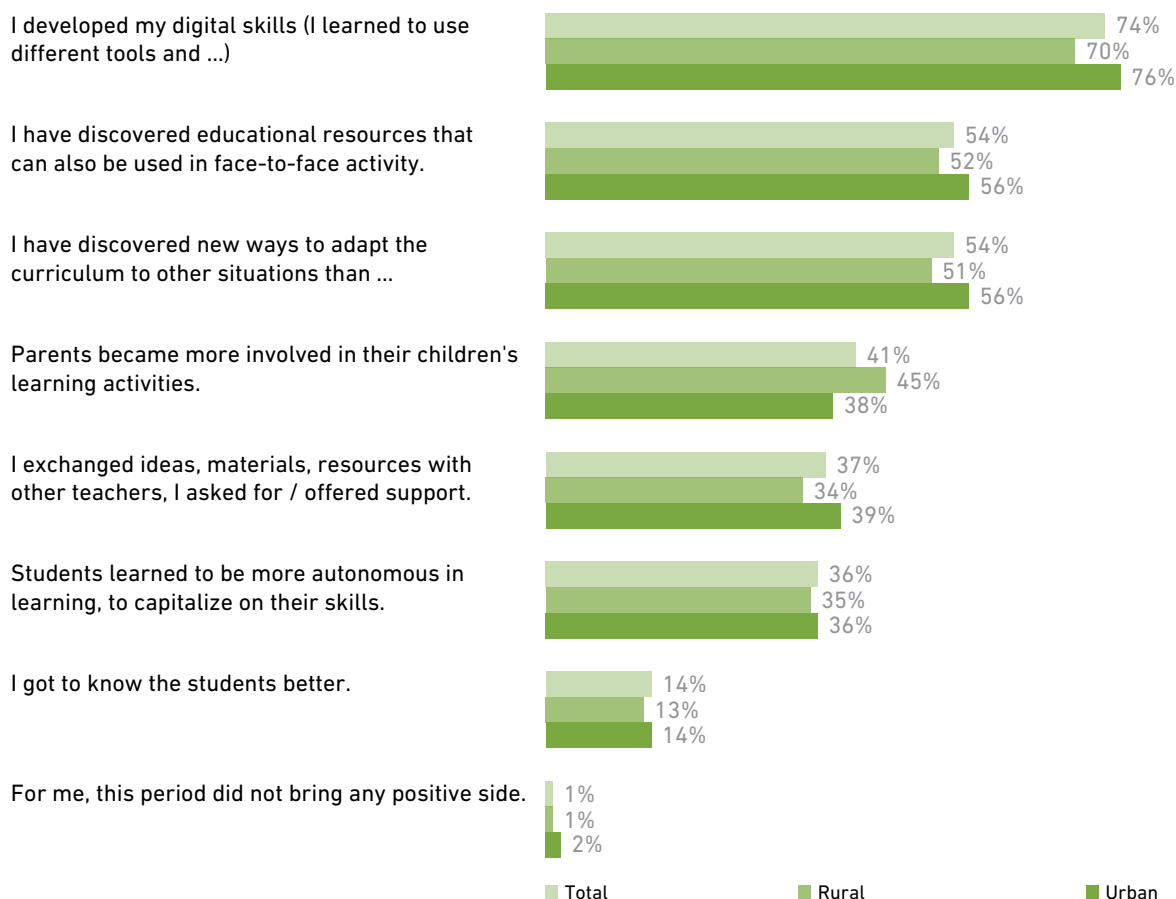
The analysis of data by socio-demographic categories show that the 8th and 12th graders felt more than the others that the quality of their learning was affected and enjoyed less the time gained for other activities than the school ones.

The general level of satisfaction of students with how the distance schooling activities were carried out is quite high, registering maximum values for the students in the first classes of gymnasium and minimum values for those in graduating high-school classes. Thus, the level of satisfaction decreases constantly as the grade is higher, from 80% (cumulated percentages for very satisfied and satisfied), among 5th graders, to 57%, among 12th graders; the share of the very satisfied ones strongly decreases, halved between the first gymnasium grade (with 23% very satisfied) and the graduating high-school class (with 11% very satisfied).

Students' level of satisfaction with the development of distance activities

Positive aspects identified by the teachers in distance learning

Teachers' voice: the teachers said that the distance learning period brought along a series of elements with positive impact on their teaching activity, the students' learning activity, the collaboration with other categories of school stakeholders. The positive impact reported by most teachers refers to the development of digital competences, the acquirement of skills to use various devices, online platforms, digital tools and applications. The teachers identified and created alternative learning resources and discovered new ways to adjust the curriculum to situations that were not part of their teaching routine. For some teachers, distance learning created contexts for a more active collaboration and exchange of ideas and practices with other peers.

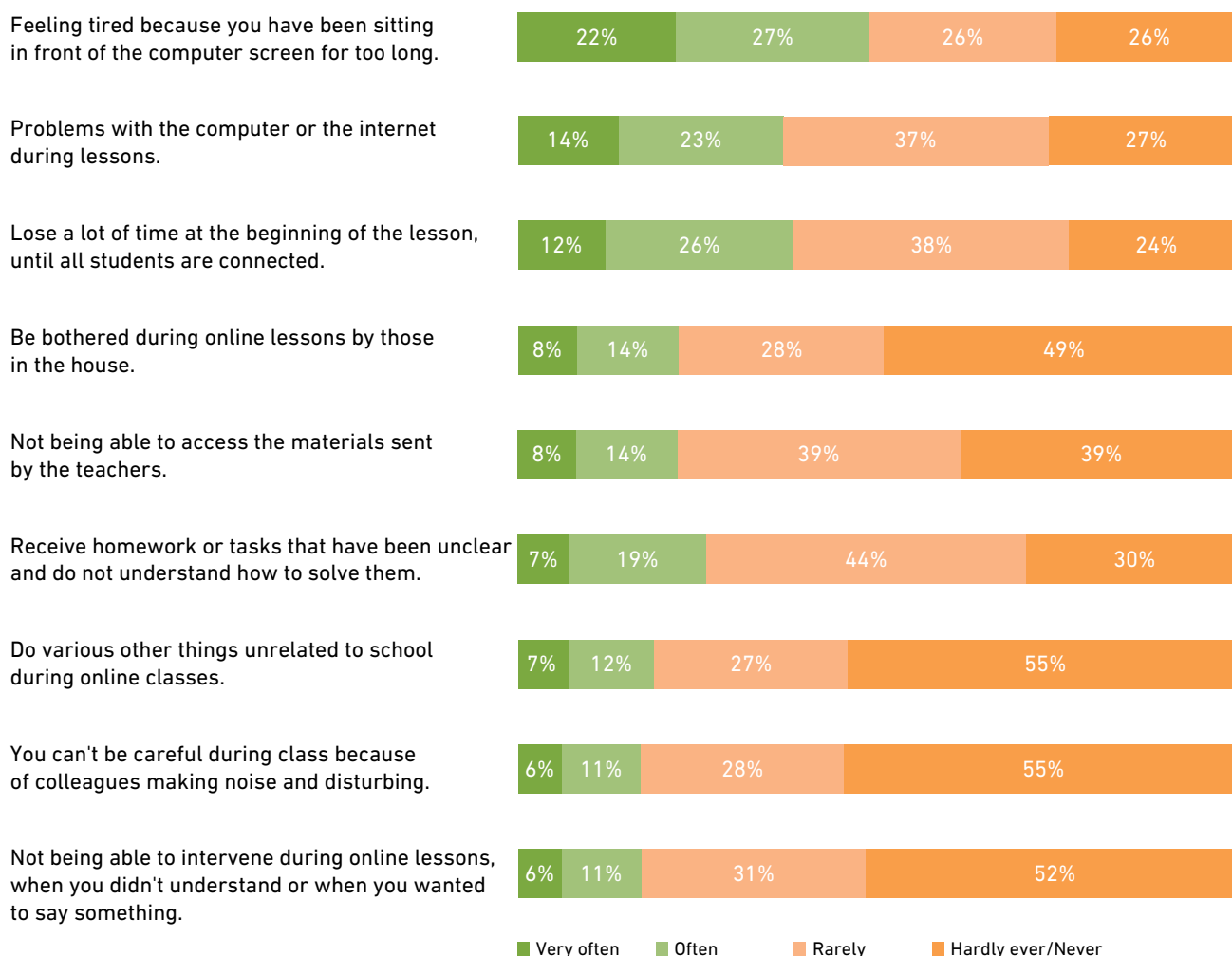
Parents' voice: the vast majority of surveyed parents (over 80%) declare themselves satisfied or very satisfied with how the child's distance activities were organized. 10% of parents are, however, unsatisfied or very unsatisfied, in general, with the implementation and deployment of classes during this period.

The share of the ones who were **very satisfied** with how the distance activities were organized is the highest among the unschooled ones/with primary education (40% of the respondents), and the lowest among those with post-secondary education (25%).

By development regions, the only notable difference is between Bucharest-Ilofov and the nation's total: only 75% of the parents who live here seem satisfied or very satisfied with how these activities were organized, compared to a percentage of 82% at national level.

E. Challenges and difficulties encountered in the development of distance schooling activities

Challenges and difficulties encountered by students in distance learning

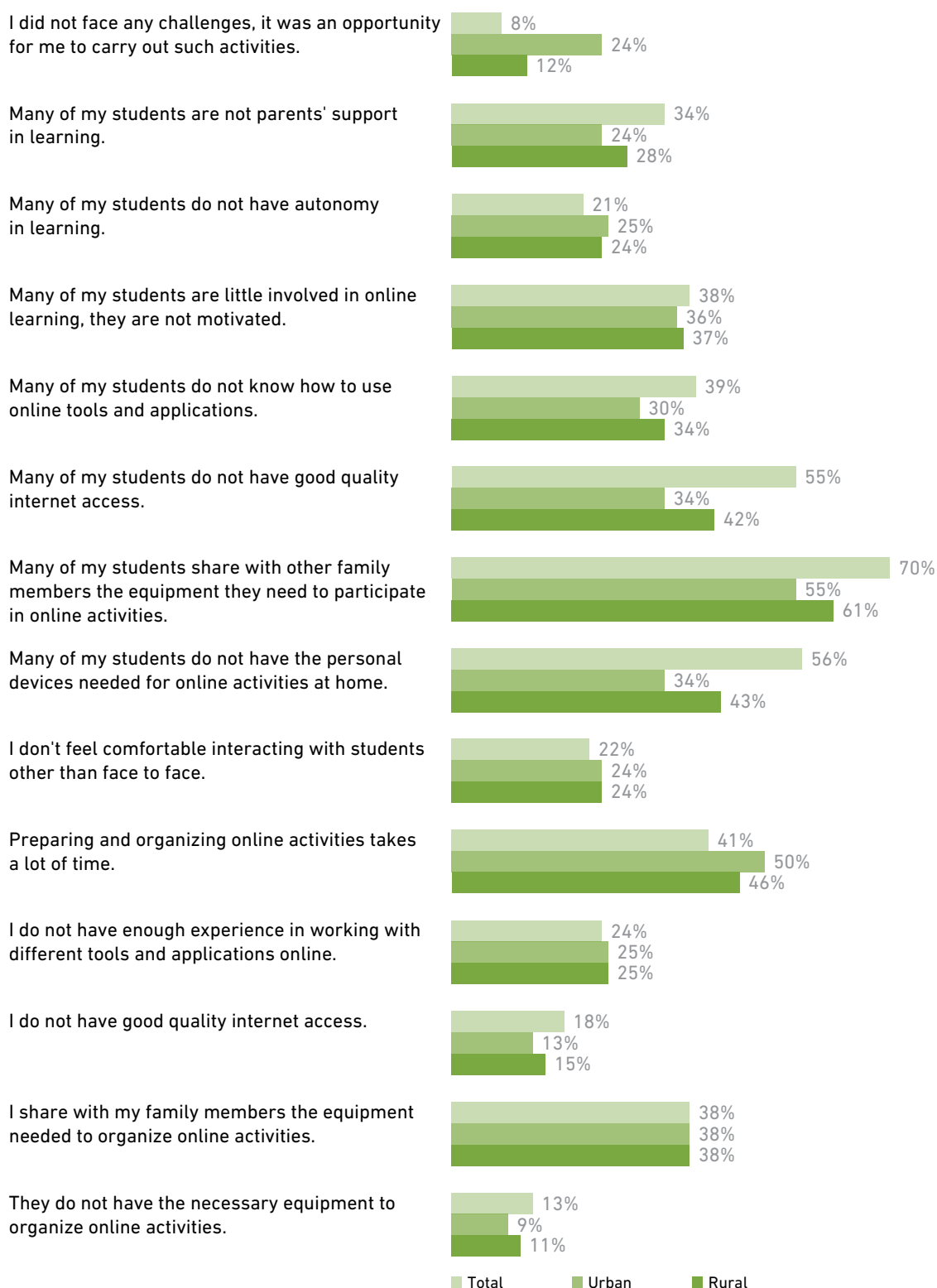
Students' voice: the main difficulties encountered by the students during online classes were: fatigue felt during the time spent in front of the computer, problems with the computer and connection to the Internet, respectively excessive time spent before all students connected.

The students in the rural area and those in the North-East, South-East and South-West regions are the most vulnerable to technical communication issues, in the case of online schooling. Moreover, students in graduating classes, 12th grade, report more often the situation of feeling fatigue because of the time spent in front of the computer during online classes.

Teachers' voice: The majority of teachers identified many aspects that worked as risk factors on the efficiency of the teaching-learning-evaluation process at the end of the school year 2019-2020. The obstacles faced by the teachers referred to: difficulties to access the quality equipment and Internet required for the development of the online activities with the students; ample time resources required in the preparation and organization of online activities; insufficient development of the digital competences necessary for the use of the various online tools and applications; professional discomfort in the interaction with the students in online contexts.

Challenges and difficulties encountered by teachers in distance teaching

Principals' voice: the challenges that the principals had to cope with during distance school management are numerous and cover a wide range of aspects related to: accountability and applying the legislation, educational infrastructure and human resources involved in the exploitation of the educational infrastructure (teachers, students, IT staff), concrete ways to organize the learning activities and adjust them to specific educational situations and needs, collaboration with stakeholders external to the school with responsibilities and importance in the development of quality education (family, community).

Parents' voice: for a third of the parents, the children's distance learning was more demanding than the one organized face-to-face, in school, the most involved ones being the parents of preschool and primary school students; the parents' level of involvement increases constantly the higher their education level is, so that, again, the children whose parents have a low level of education are deprived of support in distance educational activities.

Level of parents' involvement in the children's distance learning activities

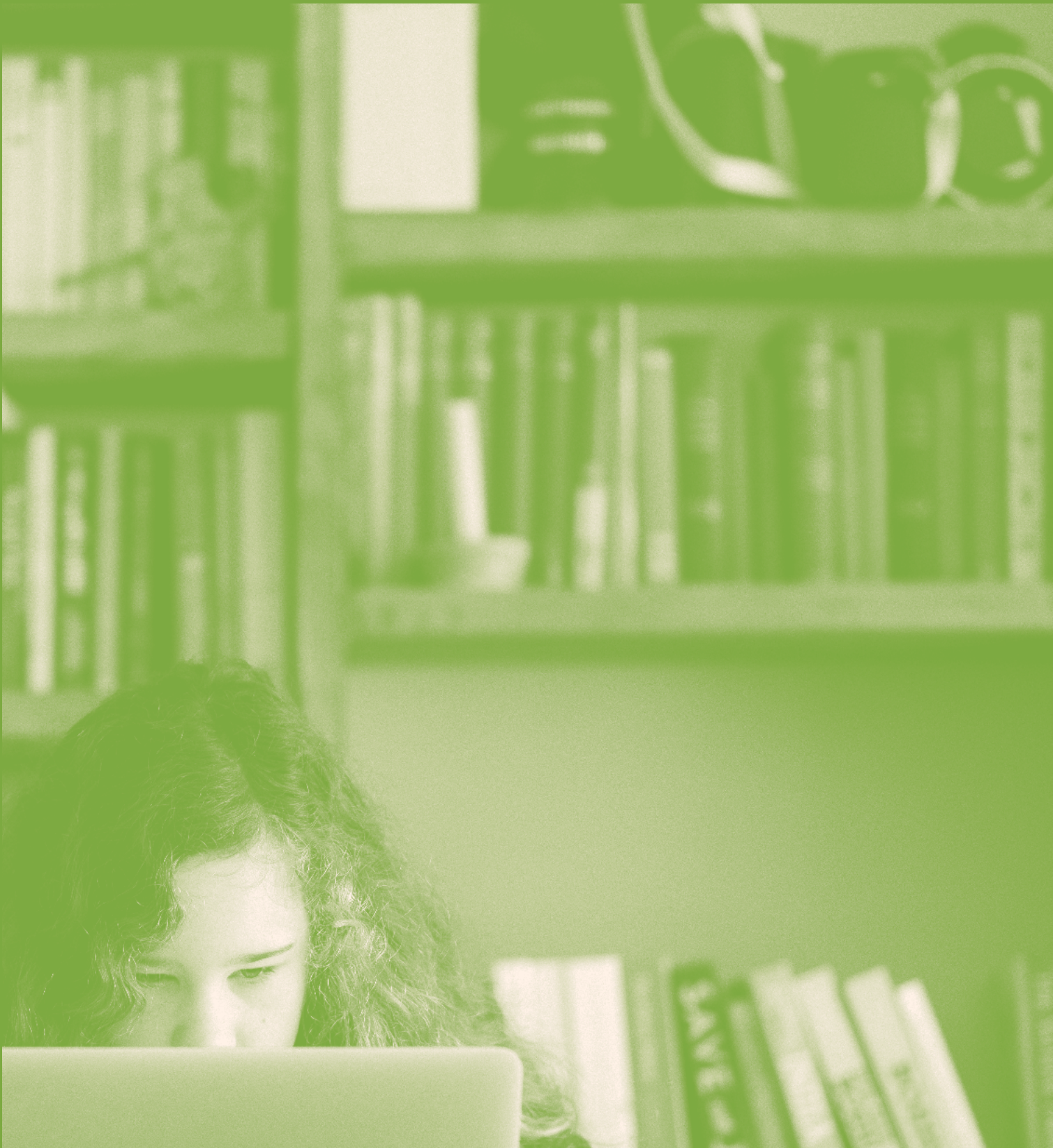

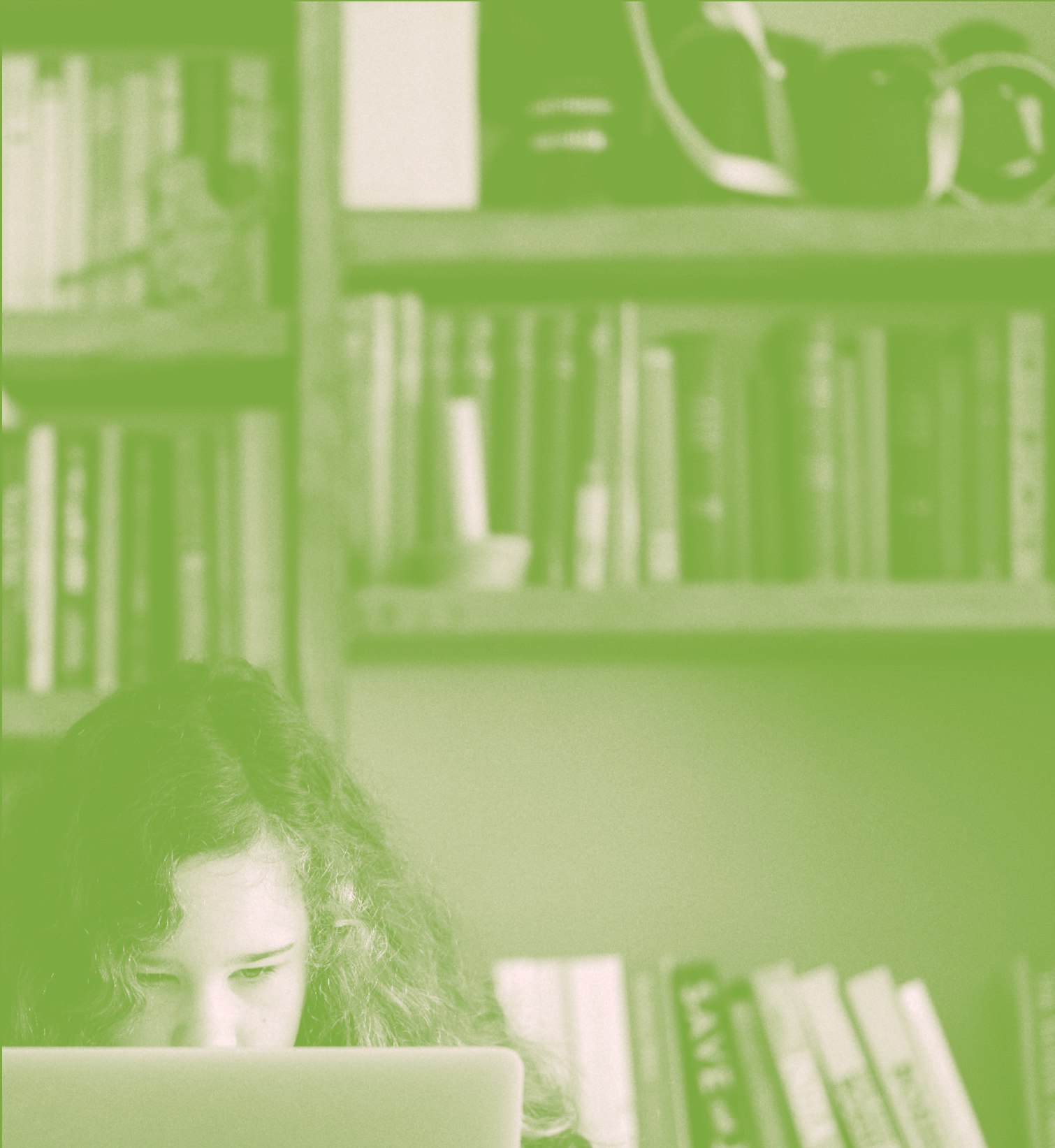
INTERVENTION AREAS

EN

- Encouraging/stimulating the teachers to carry out remedial education activities for the students who do not participate or participated to a small extent in distance learning activities, during the school year 2019-2020; special attention must be given to the initial evaluation period, at the beginning of the school year 2020-2021, to identify learning losses and substantiate the remediation plan.
- Providing the necessary equipment for all students, preferably a computer or laptop, as the phone has limited functions for the deployment of the schooling activity, including proper connection to the Internet; equipment allocation must take into account, as a priority, the children in disadvantaged environments or groups (students in the rural area, those in vocational/dual education, from the North-East, South-West regions, Bucharest-Ilfov). Moreover, it is necessary to ensure the training of students in the use of various devices and online tools for learning purposes.
- Interventions (open-air activities with peers, classes dedicated to group counseling, discussions with parents, etc.) that counterbalance the absence of face-to-face contact with peers and teachers, and that support the students at socio-emotional level, during the following period, once school restarts.
- Developing framework regulations at national level and regulations adapted at the level of each education unit with regard to the educational activity for the year 2020-2021, adjusted to the needs, requirements and resources of each school.
- Continuing the investments in the training of teachers in the field of digital competences and the use of new learning technologies, through: specific training courses; introduction of a digital competence module in each training course, centered around its theme; online training sessions on the use of online applications.
- Stimulating the teachers' participation in trainings and other training activities in the field of class management in different activity contexts (direct, online).
- Promoting professional training models at the workplace, through mentoring, tutoring, for junior and unqualified teachers.
- Stimulating/encouraging investments in access to the Internet/ICT equipment, especially in rural schools/households.
- Developing the offer of Teleschool programs, addressing all levels of study.
- Achieving portals/platforms with open educational resources for each curricular area/study subject, to be used in both face-to-face and online learning.
- Introducing topics that explicitly target the creation and use of open educational resources in the continuous training programs for teachers.
- Developing teaching practices that encourage and promote autonomy in learning and alternative student evaluation methods, applicable in various contexts of organization of the teaching process.

- Stimulating self-evaluation and inter-evaluation at the students' level, with focus on collaboration and inclusion, in view of developing the competence of learning to learn.
- Developing the role of CCD and CJRAE as educational support and counseling factors at county/local level.
- Developing ways to collaborate with the students' families and giving them support for the roles they have in the distance learning process.
- A systematic analysis of the causes for which more than 240 school units (4% of the principals who answered the questionnaire), according to the research data, did not organize activities with the students during the physical school closure period, is required.
- Developing training programs and proper learning resources, addressing the principals/management teams at the level of educational units, on the management of the organization of distance learning activities, including: a) development of general competences to ensure a school culture that systematically promotes the use of the new technologies in learning and activities in online format, not only as an alternative to face-to-face learning, but as a complementary component of it; b) coordination of the school learning platform development process, identification of the preparation needs of all its users (students, teachers, support staff, parents) and monitoring the efficacy and efficiency of the entire process.
- In particular the principals in the rural area, who also manage school-structures, must be supported to organize distance learning activities at their level, in the context of the limited access to digital resources and virtual platforms for learning, a situation corroborated with the lower interest in the development of ICT competences for the teaching staff.
- The socio-economic dimension of learning is equally important as the cognitive dimension, while the research data indicate that the risk of experiencing delays in learning is not the only risk that the students faced during the pandemic period. The management teams must collaborate with psychologists, social workers or experienced staff in the proper organization of the online learning schedule, with a good balance between various categories of teaching-learning-evaluation activities.
- Supporting children from families with low education level (families who also cumulate other types of socio-economic disadvantages), families who cannot get involved to help their children, or in the use of equipment and applications necessary for learning, or improving the knowledge gained from lessons and fulfilling school tasks; this support can be given including by development by the teaching staff of remedial activities with the children, but also development of minimum digital competences for parents, particularly the parents of preschool and primary school students.

ISBN 978-606-8966-08-3